

DEZBATERI PARLAMENTARE
Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a
SESIUNEA a III-a ORDINARĂ – NOIEMBRIE 2015
Ședința din ziua de 20 noiembrie 2015
(STENOGRAMA)
SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*) 3
2. Dezbateră ordinii de zi și aprobarea ei. 3–9
3. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.239 din 3 iunie 2015 privind importul unor bunuri. Pentru lectura a doua proiectul nr.239 va fi comasat cu proiectul de lege nr.196 din 14 mai 2015, proiectul nr.239 fiind ca proiect de alternativă. 10–17
4. Dezbateră și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.196 din 14 mai 2015 privind importul unor bunuri. Pentru lectura a doua proiectul nr.196 este comasat cu proiectul de lege nr.239 din 3 iunie 2015, proiectul nr.196 fiind ca proiect de bază. 17–18
5. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.101 din 27 martie 2015 pentru modificarea și completarea Codului transporturilor rutiere (*art. 5, 8, 9, 10, 16, 19, 23 ș.a.*). Pentru lectura a doua proiectul nr.101 va fi comasat cu proiectul de lege nr.57 din 6 martie 2015, proiectul nr.101 fiind ca proiect de alternativă. 18–50
6. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.57 din 6 martie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul transporturilor rutiere – art. 2, 5, 9 ș.a.; Codul contravențional al Republicii Moldova – art. 32, 36¹, 197 ș.a.; Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător – art. 8, 13*). Pentru lectura a doua proiectul nr.57 va fi comasat cu proiectul de lege nr.101 din 27 martie 2015, proiectul nr.57 fiind ca proiect de bază. 50–72
7. Dezbateră și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.397 din 20 octombrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat nr.72 din 12 aprilie 2015. 73–80
82–83
94–95

8. Dezbateră și adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.398 din 20 octombrie 2015 pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015 nr.73 din 12 aprilie 2015. 80–83
9. Adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.333 din 24 septembrie 2015 pentru modificarea și completarea articolului 15 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995. Proiectul nr.333 a fost dezbătut într-o ședință anterioară. La ședința de astăzi acesta a fost supus doar votului. 83–84
10. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.380 din 13 octombrie 2015 privind completarea articolului 1 din Legea nr.26 din 4 martie 2010 privind Zona Economică Liberă „Bălți”. 84–94
11. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.178 din 5 mai 2015 privind modificarea articolului 4 din Legea nr.123-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la gazele naturale. 97–108
12. Dezbateră și adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.253 din 17 iunie 2015 pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova (*art. 18, 33, 38, 40, 49, 53, 54 ș.a.*). 108–109
13. Dezbateră în lectură a doua și respingerea proiectului de Lege nr.399 din 20 octombrie 2015 pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015 nr.74 din 12 aprilie 2015. 109–110
14. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.248 din 15 iunie 2015 privind crearea grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității autonomiei Găgăuziei și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia. 110–135
15. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.280 din 15 iulie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări (*art. 30, 31, 41, 42 ș.a.*). 136–139
16. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.341 din 29 septembrie 2015 privind constituirea Comisiei parlamentare speciale pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului pentru protecția drepturilor copilului. 139–142

17. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.449 din 142–143
9 noiembrie 2015 privind eliberarea din funcție a unui judecător
al Curții Supreme de Justiție (*Svetlana NOVAC*).
18. Dezbateră în lectura a doua a proiectului de Lege nr.379 din 143
25 septembrie 2013 pentru modificarea și completarea unor acte
legislative (*Legea regnului animal – art.2, 22, 29 ș.a.; Legea
privind fondul ariilor naturale protejate de stat – art.25*).
Procedura de vot a proiectului nr.379 se transferă pentru o ședință
ulterioară.
19. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.448 din 146–147
6 noiembrie 2015 privind demisia unui deputat (*Mihaela IACOB*).
20. Declarația domnului deputat Tudor Deliu – Frațiunea Partidului 147–149
Liberal Democrat din Moldova.

Ședința începe la ora 10.08.

*Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele
Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici și de domnul Vladimir Vitiuc,
vicepreședinți ai Parlamentului.*

Domnul Andrian Candu:

Bună dimineața, dragi colegi.

Vă rog frumos să vă luați locul, să începem ședința plenului

Rog Secretariatul Parlamentului,

Să anunțați prezența.

**Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului:**

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au
înregistrat prezența 95 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Apostol Ion,
Ghimpu Mihai, Untila Veaceslav, Zotea Alina – cerere, Cobzac Grigore.

Domnul Andrian Candu:

Deci 95 sîntem în sală. Avem cvorumul.

Vă rog frumos să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al
Republicii Moldova.*)

Vă mulțumesc.

Dragi colegi,

Noi avem o ordine de zi deja prestabilită, potrivit Regulamentului
Parlamentului nu se mai fac schimbări sau modificări, completări ale ordinii de zi

decît în mod de excepție în situația în care eu, în calitate de Președinte al Parlamentului, pot să propun la propunerea respectivă a unei fracțiuni parlamentare. Cu adevărat, am făcut o promisiune ce ține de introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr. 476 ce ține de demiterea unui membru al Comisiei Electorale Centrale, inițiativa Frațiunii Partidului Comuniștilor. Am s-o pun votului. Înainte de a propune votului pentru introducerea pe ordinea de zi, rog frumos cine motivează?

Domnule Zagorodnîi,

Aveți la dispoziție două minute. Un minut, cer scuze.

Domnul Zagorodnîi,

Vă rog frumos porniți microfonul.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Domnule Președinte,

Dumneavoastră deja ați anticipat puțin propunerea noastră privind includerea în ordinea de zi a proiectului de Hotărîre nr.476 ce prevede demiterea unui membru al Comisiei Electorale Centrale și este vorba de domnul Iurie Ciocan, care noi ieri în Parlament am avut audieri și în rezultatul acestor audieri urma ca noi să decidem printr-o hotărîre de Parlament asupra activității Comisiei Electorale Centrale și, în special, a domnului Ciocan, pentru ca Parlamentul să se expună asupra activității în perioada respectivă.

De aceea, urmare a normelor regulamentare, solicităm ca să fie introdus în ordinea de zi pentru astăzi proiectul de Hotărîre cu nr.476.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc și eu foarte mult.

Potrivit solicitării, în baza articolului 46 alineatul (3) din Regulamentul Parlamentului, supun votului plenului introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.476 din 20 noiembrie 2015. Vă rog frumos să votați.

Vă rog frumos numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 24.

Sectorul nr.2 – 21.

Sectorul nr.3 – 0.

Domnul Andrian Candu:

Cu 45 de voturi, propunerea nu a fost acceptată să fie pusă pe ordinea de zi.

Respectiv, ordinea de zi rămîne cea prestabilită ieri și vom continua ședința.

Domnule Dodon,

De procedură, vă rog frumos.

Aveți un minut la dispoziție.

Domnul Igor Dodon:

Domnule Președinte,

Pentru a nu avea o situație similară cu cea care a fost cu audierile CEC-lui, astăzi în ordinea de zi este inclus Raportul Băncii Naționale cu privire la situația din domeniul financiar-bancar. Noi propunem ca la acest subiect să vină și reprezentanții, conducerea CNA și Procuraturii Generale, plus ar fi bine ca aceste audieri să se finalizeze cu un proiect de hotărâre. De aceea, propunem ca să fie inclus în ordinea de zi proiectul nr.338 cu privire la demisia guvernatorului Băncii Naționale, ca rezultat al audierilor care sînt astăzi incluse în ordinea de zi. Aceasta este prima propunere.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze, urma să revenim pe parcurs, dar am primit demersurile din partea instituțiilor vizate astăzi în audieri privind amînarea audierilor, deoarece cei de la CN... cer scuze, cei de la ANRE și Ministerul Economiei încă ieri menționau că astăzi nu vor putea să fie și am primit demersurile scrise, la fel și din partea Băncii Naționale. Iată de ce, cu permisiunea voastră, să amînăm aceste audieri pentru săptămîna viitoare, deoarece efectiv oamenii fizic nu sînt în țară.

Domnule Dodon,

Vă rog frumos de procedură.

Domnul Igor Dodon:

Domnule Președinte,

Este stranie această situație. În primul rînd, nu s-a luat act de demisia domnului Drăguțanu, care și-a depus cererea de demisie încă în luna septembrie. Vreau să informez colegii că în cazul în care el își retrage această cerere, ar putea să rămîna în continuare în funcția de Guvernator al Băncii Naționale, ceea ce, în opinia noastră, este inadmisibil. Acest personaj trebuie să fie demis, nu doar de a lua act, dar demis și transmis dosarul pentru a fi un dosar de urmărire penală.

A doua propunere, domnule Președinte. Noi, ieri, am avut o discuție cu dumneavoastră, Frațiunea Partidului Socialiștilor, dumneavoastră ați promis că veți include în ordinea de zi pachetul agricol, modificările la legislație în ceea ce ține de un șir de propuneri în beneficiu și așteptate de către agricultori.

Vreau să vă amintesc că la ultima ședință a sesiunii de primăvară-vară, eu v-am întrebat personal: dacă veți face uz de dreptul dumneavoastră exclusiv de a include în ordinea de zi? Dumneavoastră ați promis că veți face uz de acest drept. De aceea, vă propunem astăzi să includem pentru lectura a doua și, respectiv, finală pachetul agricol, care este așteptat cu nerăbdare de către agricultori.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos, domnule Dodon.

O voi face neapărat, așa cum a fost promis și agricultorilor inclusiv. Doar că am rugat Secretariatul Parlamentului și Comisia economie, buget și finanțe să ne informeze pe parcurs în privința avizelor, existența avizelor la Guvern la cele necesare și pe parcursul ședinței de astăzi neapărat o să revenim la acest subiect.

Vă mulțumim frumos.

În continuare, dacă am putea ...

Dragi colegi,

Noi avem o procedură în Regulamentul Parlamentului.

Vă rog frumos dacă nu sînt încălcări sesizate de Regulament, asta înseamnă procedură.

Da, domnule Neguța,

Vă rog frumos să ne spuneți ce am încălcat pînă la ora actuală.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc, domnule Președinte.

La același subiect, dar sub alt aspect. Citesc un fragment din cererea domnului Sergiu Ciobanu: „Mă voi afla în mai multe deplasări”. Ce poate să fie mai sus pentru un funcționar decît a veni aici ...

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Neguța ...

Domnul Andrei Neguța:

... în ședința Parlamentului ...

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Neguța,

Vă rog frumos. Ieri aici am stat pînă la ora opt seara ca să avem audieri. De aceea, haideți să nu ne dăm lecții de moralitate.

Vă rog frumos al doilea aspect pe procedură.

Domnul Andrei Neguța:

Domnul ministru ne scrie că adjunctul lui responsabil se va afla într-o deplasare. Dar care-i menirea ministrului? De ce nu vine ministrul aici să facă informație? Care-i rolul lui atunci în acest domeniu? Eu nu înțeleg momentele acestea. De ce tolerăm așa ceva?

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Neguța,

Într-adevăr, sînt opinii și opinii, dar ori noi vrem să avem o informare calitativă și la subiect din partea unei persoane responsabile de acest domeniu de ani de zile sau noi, pur și simplu, vrem să facem politică și spectacol politic? (*Rumoare în sală.*) Am zis la un anumit domeniu.

Haideți să trecem la ordinea de zi, deoarece, probabil, asta este mai importantă.

Domnule Creangă,

De procedură în privința unor proiecte, vă rog frumos.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Aș vrea să aduc la cunoștința onoratului plen referitor la pachetul agricol.

La momentul actual, Comisia economie, buget și finanțe a primit doar un singur aviz din partea Guvernului la acel pachet și se referă la reglementarea privind importul de produse petroliere.

Totodată, vă aduc la cunoștință că pentru lectura a doua comisia a planificat pentru viitoarea miercuri să prezentăm acest proiect. Adică, cu alte cuvinte, pentru joia viitoare proiectul de Lege privind importul produselor petroliere poate fi examinat. În rest, celelalte nu pot fi examinate. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Aș face chiar o rectificare și o completare, stimate domnule Creangă.

Acest proiect de lege deja este introdus pe ordinea de zi pe săptămîna viitoare, ce ține de importul combustibilului și cu referire la formula de calcul. Iar la celelalte subiecte, așa cum v-am promis, domnul Dodon, se verifică acum existența avizelor, rapoartelor și eu, neapărat, o să fac uz pentru a introduce pe ordinea de zi, nu pentru astăzi, dar pentru următoarea săptămîna ca, eventual, comisia să mai aibă posibilitatea să mai examineze.

Domnule Dodon,

Vă rog frumos, de procedură, un minut.

Domnul Igor Dodon:

Da, de procedură.

Stimați colegi,

Noi ieri am inițiat un exercițiu destul de important care ține de demisia Președintelui Parlamentului. Vreau să solicit, din numele fracțiunii, o pauză de 15 minute, pauză tehnică, pentru ca să repartizăm fiecărui deputat un proiect, semnat de 24 de socialiști, privind inițierea demisiei domnului Președinte al Parlamentului Candu.

Domnule Președinte,

Vă rog pauză de 15 minute pentru ca colegii mei să repartizeze fiecărui coleg din Parlament să ia act de acest proiect.

Vă mulțumesc.

(*Gălăgie în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă ajung 15 minute?

Domnul Igor Dodon:

Ne ajung.

Domnul Andrian Candu:

Bine.

Domnule Voronin,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Tot propunere tehnică. Doamnele care activează în Parlament numai ce ne-au repartizat fiecărui deputat câte o notiță suplimentară.

Propun ca și socialiștii să umble printre noi pe aici și să ne prezinte acele... tehnic a lor. Iaca așa, cum s-au pornit băieții, bravo, vedeți? (*Rîsete în sală.*) Super, eu nici n-am dovedit să... și nu mai trebuie pauză.

Domnul Andrian Candu:

Vedeți, domnule Președinte, dumneavoastră numai vă gândiți și ei deja fac. Ce putere aveți asupra lor?

Vă mulțumim frumos.

Pauză este declarată pînă la 10.35, revenim în plen la 10.35.

Vă mulțumesc mult.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

A expirat termenul acordat ca pauză, la solicitarea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor.

Vă rog frumos să vă luați locul. Putem să reîncepem.

Doamna Greceanîi sau domnul Dodon,

Aveți să ne comunicați ceva ca rezultat al pauzei?

Vă mulțumim.

Domnul Dodon,

Poftiți, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Igor Dodon:

Da. Domnule Președinte,

Noi am repartizat tuturor colegilor. Îndemnăm colegii să semneze această inițiativă. Dacă cineva dorește să inițieze ei, vreau să vă spun că noi, 24 de

socialiști, sîntem gata să semnăm o astfel de inițiativă. La fel ca și sîntem gata să susținem inițierea demisiei din partea altor colegi, a funcționarilor de rang înalt, conducătorilor de instituții, inclusiv Președintele Țării. De aceea, haideți să începem să eliberăm statul captiv.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Sorocean,

Dacă aveți o chestiune de procedură foarte scurtă, vă rog foarte mult.

Domnul Victor Sorocean:

Foarte scurtă.

Domnule Președinte,

Ieri, la ședință în plen, eu am rugat să fie prezentată astăzi informația de către domnul Brega, Prim-ministrul interimar, despre alocarea banilor pentru participarea moldovenilor militari la parada la București, la 1 decembrie. Prima.

Al doilea moment. Eu propun să fie astăzi primită Hotărîrea Parlamentului pentru a interzice alocarea acestor surse financiare. Mai bine de alocat banii aceștia, dacă ei sînt în plus la Guvern, pentru CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, pentru medicamente, pentru a folosi polița care este procurată de cetățeni cu 4000 de lei.

Vă rog propunerea asta să fie pusă la vot.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Modificări și completări în ordinea de zi nu se mai fac.

În continuare, domnul Carp, de procedură.

Domnul Lilian Carp:

Doar două cuvinte domnului Sorocean. Numai... vă rog...

Domnul Andrian Candu:

Nu e cazul. Vă rog frumos, nu dați replică.

Domnul Lilian Carp:

Doar două...

Domnul Andrian Candu:

Nu ați fost menționat. O să pornim... mențiune. Vă rog frumos. Vă rog foarte mult.

Dragi colegi,

Onorat plen,

Vă propun pentru examinare și dezbatere proiectul nr.4 pe ordinea de zi, cu nr.239 din 3 iunie 2015, ce se referă la importul unor bunuri și care este o inițiativă a Adunării Populare a Găgăuziei. Îl avem astăzi invitat pe domnul Dmitrii Constantinov, Președintele Adunării Populare a Găgăuziei, pe care îl salutăm.

Bine ați venit în plenul Parlamentului și vă invităm la tribuna principală, pentru a prezenta acest proiect de lege.

Domnul Dmitrii Constantinov – Președintele Adunării Populare a Găgăuziei:

Уважаемый господин Председатель, дорогие коллеги!

Я рад сегодня приветствовать вас всех в этом зале от имени всего депутатского корпуса Гагаузии. Рад выступить с такой высокой трибуны, потому что мне еще подсказали, что это впервые в истории нашей Молдовы, когда представитель гагаузского Парламента выступает с инициативой в Парламенте республики.

Надеюсь, что это не будет последним разом.

Дорогие коллеги, в соответствии с пунктом 47 Регламента нашего Парламента я представляю законопроект, который был одобрен депутатами Парламента, Народного собрания Гагаузии, под номером 239 от 3 июня 2015 года. В настоящем этот законопроект предусматривает освобождение от ввозных таможенных пошлин православный храм в самом большом населенном пункте нашей Гагаузии – селе Копчак.

Речь идет о том, что ввозится 140 кубических метров пиломатериалов из Республики Украина на сумму 19 тысяч 600 леев. Ввозная пошлина будет представлена в виде 70 тысяч леев.

Дорогие коллеги, я понимаю, что в такое сложное финансовое время вам необходимо обдумать все это досконально, но учитывая, что данный храм строится всеми людьми данного населенного пункта, и строится за свои личные сбережения, я думаю, что вы, поддержав данный законопроект, сделаете большое духовное одолжение нашему народу, и я уверен, что этим самым вы покажете, что в некоторые хотя бы времена вы находитесь рядом с этим народом, который за нас вместе с вами и голосовал.

Я бы хотел, с этой трибуны сказать огромное спасибо Парламенту, который дал положительные заключения данному законопроекту. И прошу вас всех убедительно, чтобы вы поддержали данный законопроект.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Potrivit procedurii, domnul Constantinov, mai stați aici. Eventual, o să răspundeți la unele întrebări.

Domnul Diacov,

Vă rog frumos, aveți prima întrebare.

Domnul Dumitru Diacov:

Дмитрий Георгиевич, я очень рад увидеть вас на трибуне Парламента. Я думаю, что это не последний раз, но я хотел уточнить. Вы сказали, что «хотя бы раз вы были бы рядом с нами». Я уверен, что и я, и многие коллеги постоянно были рядом с вами, рядом с проблемами Гагаузии, с гагаузами, потому что они являются составной частью Республики Молдова.

Поэтому я желаю успеха вашему проекту, но вот такого рода фраза как-то вызывает у нас немножко... да, смущение.

Domnul Dmitrii Constantinov:

Я хочу уточнить – не рядом со мной, а рядом с людьми, которые работали...

Domnul Dumitru Diacov:

Мы были рядом с людьми и рядом с вами, когда надо было.
Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

În continuare, domnul Dodon.

Vă rog frumos întrebări dacă aveți la subiect.

Domnul Igor Dodon:

Da, vă mulțumesc foarte mult, domnule Președinte.

Дмитрий Георгиевич, конечно, мы поддержим эту инициативу, потому что вначале, когда было принято решение о строительстве этого храма вместе с вами, мы тогда нашли деньги, профинансировали проект.

Я хочу вас заверить, что здесь, в Парламенте Республики Молдова, считают гагаузов настоящими государственниками, более государственниками, чем некоторые депутаты этого Парламента.

Поэтому мы рады, что вы здесь. Я думаю, что сегодня будет принято еще постановление о создании рабочей группы для того, чтобы мы решили те проблемы, которые не были решены за последние 20 с чем-то лет. Это касается и юридического статуса, и решения некоторых законодательных вопросов.

Поэтому – добро пожаловать в Парламент Республики Молдова. Приглашаем вас бывать чаще с инициативами, и мы вас поддержим.

Спасибо большое.

Domnul Dmitrii Constantinov:

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,
Țin să vă readuc aminte că totuși discutăm despre importul unor bunuri, dacă n-ați uitat. Sînt frumoase declarațiile de susținere.

Domnul Constantinov,
Tot Parlamentul Republicii Moldova susține Găgăuzia, dar să discutăm despre importul de bunuri.

În continuare, domnul Deliu.
Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc mult.

Domnule Constantinov,

Fracțiunea Partidului Liberal Democrat din Moldova a fost și va fi tot timpul alături de cetățenii Republicii Moldova, indiferent de naționalitate și etnie, și noi vom susține acest proiect, dar vreau să fac o mică remarcă. În Republica Moldova este un singur Parlament, este Parlamentul Republicii Moldova și nu există Parlamentul Găgăuziei. Este Halk Toplușu care se traduce Adunarea Populară și nicidecum Parlament.

Mulțumesc.

Domnul Dmitrii Constantinov:

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Sîntem siguri că domnul Constantinov cunoaște lucrul acesta.

Domnule Reidman,

Vă rugăm frumos, despre importuri, dacă se poate.

Domnul Oleg Reidman:

Despre importuri.

Спасибо.

Господин председатель, поскольку мы говорим об импорте, меня смутило,... смутили те цифры, которые вы назвали. Они не являются ошибочными? Объем ввозимых пиломатериалов и сумма, на которую они ввозятся, чего-то по ценам не пляшет. Не потому, что мы не собираемся поддержать, а для точности. Сколько стоит этот объем? Сколько там – 140 кубов, столько?

Domnul Dmitrii Constantinov:

Но это нетрудно посчитать, и 140...

Domnul Oleg Reidman:

Нет, не трудно, я понимаю, я умею.

Domnul Dmitrii Constantinov:

Я объясняю вам, 140 кубических метров составляет 19 тысяч 600 лей. Это приблизительно 1400 долларов это 1400... долларов куб. 3000...

Domnul Oleg Reidman:

А, так долларов, не леев.

Domnul Dmitrii Constantinov:

Это 2000... да.

Domnul Oleg Reidman:

Все. Теперь вопрос снят. Долларов, не леев. Я не зря задал вопрос. Долларов, не леев. ОК.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, domnule Voronin, vă rugăm frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Да. Чтобы я не отстал в изъяснении своих горячих чувств к гагаузскому народу, я хочу спросить: а с какого года строится эта церковь в этом селе?

Domnul Dmitrii Constantinov:

С 2009 года – начало стройки.

Domnul Vladimir Voronin:

А эта одна церковь в этом селе, или их две?

Domnul Dmitrii Constantinov:

Это вторая церковь.

Domnul Vladimir Voronin:

А вы не путаете года?

Domnul Dmitrii Constantinov:

Как?

Domnul Vladimir Voronin:

Не запутались в годах так же, как в цене на кубометр?

Domnul Dmitrii Constantinov:

Нет, с 2009 года – начало этой стройки. (*Rumoare în sală.*) С марта 2009 года.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Vlas, vă rugăm frumos.

Două minute la dispoziție pentru prima întrebare.

Domnul Ștefan Vlas:

Întrebarea mea e de felul următor: 140 m³ – faceți din lemn biserica, înțeleg eu, sau pentru ce atîta, așa mare cantitate de lemn?

Domnul Dmitrii Constantinov:

Это пиломатериал, еще раз повторяю, это приблизительно получается 2900 лей куб. Это не дорогая цена.

Domnul Ștefan Vlas:

Речь не о цене идет, а кубатуре – 140 кубов из... строить церковь из пиломатериала, из...

Domnul Dmitrii Constantinov:

Нет, это для перекрытия крыши. Кровли.

Domnul Ștefan Vlas:

Много.

Domnul Dmitrii Constantinov:

Это не много. Если останется, мы передадим вам. (*Rumoare, rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnul Vlas,

Acolo acoperișul este foarte solid.

Domnul Dudnic,

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Dudnic:

Но, если говорить о поддержке партиями Гагаузии, то я думаю, больше, чем демпартия, для Гагаузии не сделала ни одна партия. (*Rumoare, rîsete în sală.*) Это первое, что я хотел сказать.

И второе. Дмитрий Георгиевич, я хотел уточнить: вот мы сейчас говорим об импорте и об освобождении от пошлин на границе. Вы какую границу имеете в виду – государственную или ту, которую вы обещали поставить некоторое время назад, когда была проверка на заправке в Комрате и вы приехали? Обещали поставить барьеры, если еще раз приедет полиция из Кишинева проверить ...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Dudnic,

Vă rog frumos, cu referire la proiectul de lege ...

Domnul Dmitrii Constantinov:

Мы же вроде бы договариваемся, что здесь Парламент, и... этими вещами не должны заниматься здесь.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumim frumos.

Într-adevăr, în Parlamentul Republicii Moldova nu se discută...

Domnul Dmitrii Constantinov:

Это поддержка демпартии. Понял? (*Rîsete, aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa dumnealui.

Domnule Constantinov,

Vă mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim. Gata. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Dmitrii Constantinov:

Голосование будет?

Domnul Andrian Candu:

Будем после. (*Rumoare în sală.*)

Îl invit la tribuna principală pe domnul Ștefan Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei la acest proiect de lege.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la importul unor bunuri, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Adunarea Populară a Găgăuziei și raportează următoarele.

Proiectul de lege are drept scop susținerea finanțării construcției Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din satul Copceac, raionul Ceadâr-Lunga prin acordarea dreptului de a importa materiale, lemn pentru construcție, pentru a finisa construcția bisericii și a face acoperișul acestei biserici. Respectiv, se propune ca importul să fie scutit de plata drepturilor, inclusiv fără dreptul de înstrăinare.

Comunicăm că la momentul de față Guvernul nu a avizat acest proiect de lege.

Totodată, comisia constată că în rolul... că în examinare în plenul Parlamentului există proiectul de Lege nr.196 care are obiect similar și care a avut avizul Guvernului. De aceea, comisia, cu votul unanim al celor prezenți, propune proiectul de lege în cauză spre examinare și aprobare în primă lectură, cu comasarea acestui proiect de lege cu proiectul nr.196.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Creangă,

Dacă ați putea să ne spuneți care proiect va fi luat ca bază – nr.196 care are avizul Guvernului?

Domnul Ștefan Creangă:

Da.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

E o chestiune tehnică. După ce vom vota în prima lectură vom vota comasarea și după aceea vom vota nr.196 ca proiect de bază.

Da, domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos.

Aveți întrebări la domnul Creangă.

Poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Domnule președinte Creangă,

Avînd în vedere declarațiile de dragoste făcute astăzi în Parlamentul Republicii Moldova față de poporul găgăuz, nu credeți că ar fi mult mai corect, politic vorbind, ca acest proiect de lege din partea Adunării Populare să fie luat ca bază? Ca nu cumva cineva să demonstreze cît de mult el ține la acest popor.

Ar fi, repet, atît din punct de vedere al corectitudinii, cît și din punct de vedere chiar al acestui eveniment care s-a produs astăzi, cînd pentru prima oară reprezentantul Adunării Populare a venit în Parlamentul Republicii Moldova. Și atunci ne-am simțit cu toții bine, că noi, de fapt, susținem inițiativa venită din partea Adunării Populare a Găgăuziei.

Vă mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Ghilețchi.

Sigur că este foarte binevenită propunerea dumneavoastră, însă tehnic nu este posibil. Noi am examinat acest subiect la comisie, însă, cu părere de rău, nu putem să facem această comasare ca fiind nr.239 de bază.

Dar poporul Găgăuziei cu siguranță o să înțeleagă că inițiativa lor a avut prioritate.

Domnul Andrian Candu:

Da. Doar pentru chestiune tehnică, că nu are avizul Guvernului și celălalt are.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă, pentru prezentarea raportului.

În continuare, voi supune votului pentru prima lectură să fie aprobat proiectul de Lege privind importul unor bunuri, ne referim la nr.239 din 3 iunie 2015.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să votați.

În unanimitatea celor prezenți în sală, proiectul de lege a fost votat și aprobat în primă lectură.

Acum, ca un vot tehnic, dacă permiteți să pun la vot comasarea proiectului nr.239 cu nr.196.

Cine este pentru comasarea acestor proiecte cu... cel de bază fiind nr.196, cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Vă mulțumesc frumos.

Și în continuare îl rog pe domnul Creangă să ne prezinte raportul pentru lectura a doua a proiectului de bază nr.196 comasat cu nr.239, votat anterior.

Vă rugăm frumos.

Vă mulțumim.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege privind importul unor bunuri. Proiectul de lege are drept scop susținerea finisării construcției Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din satul Copceac, așa cum am menționat.

Comunicăm că, propunerile menționate în raportul comisiei nr.6/380 din 30.07.2015 pentru prima lectură se regăsesc în textul proiectului de lege redactat care se anexează la raport și prevăd introducerea derogării de la Legea privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor nr.172, în care sînt prevăzute mărimea taxelor vamale.

De asemenea, prevede specificația mărimii volumului de material lemnos ce urmează a fi importat în volum de 140 m³, fapt existent în proiectul de Lege nr.239 care a fost comasat cu prezentul proiect de lege.

De asemenea, a fost stabilită poziția tarifară corectă a materialului lemnos ce urmează a fi importat și anume poziția 4407, poziția indicată în proiectul de Lege nr.239 din 03.06.2015.

Este de menționat că proiectul de lege a fost avizat pozitiv de comisiile parlamentare, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și Guvernul Republicii Moldova.

Reieșind din cele expuse, comisia, cu votul unanim al celor prezenți, propune proiectul de lege în cauză spre examinare și adoptare în lectura a doua ca fiind lectură finală.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă sînt întrebări în adresa domnului Creangă? Nu sînt.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Și, în continuare, voi supune votului pentru lectura a doua adoptarea proiectului de Lege nr.196 din 14 mai 2015 privind importul unor bunuri, comasat pentru această lectură cu proiectul nr.239 din 3 iunie 2015, inițiativa Adunării Populare a Găgăuziei.

Cine este pentru adoptarea proiectului de lege, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Și numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 28.

Sectorul nr.2 – 45.

Sectorul nr.3 – 21.

Domnul Andrian Candu:

Cu 93 de voturi, proiectul de Lege nr.196 din 14 mai 2015 privind importul unor bunuri, comasat cu nr.239 din 3 iunie 2015 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumim frumos.

Vă dorim succese și realizări.

Și să fie construită Biserica „Adormirea Maicii Domnului” în mod calitativ și bine.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Constantinov, și tuturor celor care au lucrat la proiectele respective.

În continuare, se propune pentru examinare proiectul de Lege nr.101 din 27 martie 2015 pentru modificarea și completarea Codului transportului rutier. Nr.11 pe ordinea de zi. Prezintă proiectul domnul Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc frumos.

Deci este un proiect de lege mult așteptat de transportatori, el vine să modifice unele articole din Codul transporturilor rutiere, deoarece în prezent în acest cod sînt niște momente care comportă cerințe irealizabile de stabilizare a domeniului de transport auto, conține un șir de prevederi care sînt tratate diferit de minister, de Agenția Națională de Transport Auto, Camera de Licențiere și de transportatori.

Deci unul din articolele cele mai grele la moment pentru transportatori este condiția privind capacitatea financiară. Ea pune într-o situație deficitară toți operatorii de transport și duce la distrugerea ramurii transportului rutier din Republica Moldova.

În situația în care toți operatorii de transport rutier din țară se confruntă cu probleme financiare ca rezultat al lipsei volumelor de transport și costul mare al mijloacelor financiare oferite de către instituțiile bancare, aceste cerințe afectează și mai tare situația din ramura transportului. Condiția privind asigurarea capacității financiare este o povară grea și nejustificată.

Cu atât mai mult că chiar și în acordul care a fost semnat, Acordul de Asocieră, acolo se spune că: valoarea monetară nu este obligată. Nu se obligă țara noastră să primească o valoare monetară concretă pentru acest punct de capacitate financiară.

Deci încă un moment ce ține de acest proiect este finanțarea Agenției ANTA din conturile veniturilor acumulate din taxele pentru eliberarea actelor permise, care se virează de către agenții economici zilnic și integral pe conturile agenției.

Totodată, aceasta contribuie la diminuarea controlului asupra fluxului financiar și transparenței, ce poate duce la scheme de corupție. În acest context, se propune finanțarea Agenției ANTA din contul bugetului de stat.

Încă un moment esențial din acest proiect este procedura de evaluare a conformității și de certificare a sistemelor de management în domeniul transporturilor. Această cerință ar trebui să fie benevolă, să nu fie obligatorie, fiindcă tot este încă o povară adăugătoare economică asupra agenților economici operatori de transport rutier. În acest context se propune abrogarea acestor prevederi din Legea Codul transporturilor rutiere.

Cerințe impuse pentru accesul la profesie – încă un moment care este o gafă foarte mare în această lege. Erau propuse cerințe de trei ani vechime în muncă pentru conducătorii auto. Asta duce la aceea că absolvenții instituțiilor specializate nu se pot angaja, deoarece vechimea nu au unde primi această vechime în muncă și posibilitatea de a o acumula.

Se propune ca cerința prin care se solicită trei ani de muncă în domeniu în calitate de conducător auto să fie aplicată numai pentru efectuarea transportului internațional, transportul persoanelor, transportarea mărfurilor agabaritice și periculoase.

Cerința față de managementul în domeniul transportului rutier de aviz psihofiziologic nu se aplică la manageri din alte domenii economice și este logic să nu fie obligatorie și pentru managerul în domeniul transportului rutier.

Și un moment deja tehnic. Se propune corectarea noțiunii de „cabotaj” în această lege.

Mai este un moment legat cu proporționalitatea transportului luat în locațiune și a transportului propriu, dar propunerea pentru anul acesta eu cred că deja e târziu, dar în orice caz vedem cum o să fie în a doua lectură.

Mulțumesc pentru atenție.

Dacă sînt întrebări, poftim.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim foarte mult, domnule Lipskii.

Dacă sînt, într-adevăr, întrebări în adresa autorului.

Domnule Reidman,
Vă rog frumos, aveți prima întrebare.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Спасибо.

Скажите, господин Липский: статья 11 вашего проекта, которая исключает требование не менее 20 процентов транспортных средств, которые должны быть ее собственностью. Вы предполагаете, что это облегчит условия финансового функционирования предприятия, так я понимаю, да?

Domnul Oleg Lipskii:

Нет, не совсем так.

Domnul Oleg Reidman:

А как?

Domnul Oleg Lipskii:

Если вы видите, здесь речь идет о том, что до 1 января – 20 процентов. Значит, о чем речь? Речь идет о том, что было требование о 30 процентов и о 20 процентов, 20 процентов после 2016 года. С 1 января 2016 года. Поэтому я хотел... предлагал убрать это ограничение до 1 января 2016, а потом вставить. Но учитывая, что остался месяц, это уже не актуальный момент.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos pentru precizare, domnule Reidman, poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да, да.

Если это не актуальный момент, то ...

Domnul Oleg Lipskii:

Закон был зарегистрирован в марте месяце.

Domnul Oleg Reidman:

Я понимаю.

Domnul Oleg Lipskii:

Просто у него судьба такая ...

Domnul Oleg Reidman:

Господин Липский.

Domnul Oleg Lipskii:

... он только сейчас попал на рассмотрение.

Domnul Oleg Reidman:

Este clar, господин Липский. Но у него такая судьба, и что ж мы теперь будем делать с этим?

Domnul Oleg Lipskii:

Во втором чтении ...

Domnul Oleg Reidman:

Убираем эту статью.

Domnul Oleg Lipskii:

Придется, да. Потому что она просто будет неактуальна на данный момент.

Domnul Oleg Reidman:

Понятно. И насчет каботажа. Мне представляется, что это poțiune, которое предложено в законе, мне представляется оно опасным для наших национальных перевозчиков, потому что этим мы допускаем на внутренний рынок перевозок... допускаем иностранные предприятия на внутренний рынок, между двумя пунктами на внутреннем рынке.

Domnul Oleg Lipskii:

Значит, извините, не совсем так, речь идет о другом. Понятие каботажа есть в Кодексе ...

Domnul Oleg Reidman:

Да.

Domnul Oleg Lipskii:

... но оно сформулировано неверно, просто неверно сформулировано, а вносится понятие «каботаж». Каботаж иностранного перевозчика на территории Молдовы недопустим в том случае, если нет разрешения Министерства транспорта. В самом понятии «каботаж» – речь только о понятии, речь не о допуске на рынок, абсолютно нет.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, vă rog frumos.

Domnul Oleg Rediman:

Da, precizare.

Domnul Oleg Lipskii:

Это общепринятое международное требование, мы тут ничего нового не вносим.

Domnul Oleg Reidman:

Господин Липский,

Мы когда вводим понятие «каботаж», это понятие перевозки без перегрузки из одного пункта в другой пункт на территории. Здесь же написано исключительно «каботаж применяется для перевозки за плату иностранными автотранспортными средствами».

Domnul Oleg Lipskii:

Значит, то, что касается автомобильных перевозок – это не каботаж, прибрежный каботаж морской – это несколько иное понятие. Значит, в старом Кодексе ...

Domnul Oleg Reidman:

Вы хотите сказать, что каботаж ... Минутку. Вы хотите сказать, что каботаж в применении к автотранспортным перевозкам означает работу иностранных перевозчиков? Нет? А здесь так.

Domnul Oleg Lipskii:

Да, да. Значит, давайте так. Есть в Кодексе, в старой редакции, вот в этом действующем Кодексе. «Каботаж» – operațiune de transport rutier efectuată de către un operator de transport rutier străin între cel puțin două puncte de încărcare- descărcare sau îmbarcare-debarcare, după caz.

То есть здесь говорится о двух точках, – сейчас, минуточку, – а мы говорим о том, что он не может, не должен ... не имеет права грузиться и работать на территории Молдовы, он не имеет права этого делать без разрешения транспортных властей Молдовы, в данном случае – Министерства транспорта, по каким-то там, ну, чрезвычайным ситуациям.

Кстати, у нас в Кишиневе – вот я не знаю, надо проверить – работают самосвалы с румынскими номерами на строительстве дорог в городе. Вот, кстати, надо бы проверить. Потому что по старой версии они вправе были работать, а по новой – уже нет.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnule Creangă, vă rugăm frumos, prima întrebare.

Domnul Oleg Lipskii:

(*Rumoare în sală.*) Владимир Николаевич, это не наше министерство. Сегодня вот этих господ министерство, не наше.

Domnul Andrian Candu:

Continuați, vă rog frumos.

Domnul Creangă.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule autor,

Spuneți-ne, vă rog, dumneavoastră veniți cu propunerea de a exclude de la articolul 9 și de la articolul 10 cuvintele „ceea ce ar permite agenției să se ocupe de evaluarea conformității”. Aceste excluzeri, din punctul dumneavoastră de vedere, nu va periclita dreptul consumatorului la un serviciu de calitate?

Domnul Oleg Lipskii:

Deci noi vorbim nu de control al evaluării, noi vorbim că evaluarea, ca atare, și certificarea managementului care-i stipulat, în cod nu este noțiunea de „control al calității”, este noțiunea de „certificare a managementului în transport”. Asta cu totul altceva. Asta trebuie... certificarea aceasta trebuie să fie voluntară. Dacă omul vrea, benevol, face: pentru publicitate, pentru clienți.

Dar nu este... deci ca să fie mai clar: se certifică orice transport. Ca atare, orice vehicul este certificat, managerul primește certificat și are studii speciale. Deci noi vorbim despre management, certificarea managementului, este vorba de ISO care costă zeci de mii de lei, dar poate zeci de mii de euro. Pentru ce?

Poate să-mi explice cineva pentru ce noi controlăm, îl impunem pe om ca o companie, cum el să lucreze. Deci noi avem o economie de piață, oamenii sînt liberi. Cum, ei nu trebuie să încalce legile, da? Asta e prima.

A doua întrebare. Dacă noi luăm aici ca bază, ceea ce-i scris: „Prezentul cod se aplică tuturor întreprinderilor înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova.” Garajul Guvernului, există așa, da, un garaj de transport? Deci o să vină o companie particulară să indice cum trebuie să lucreze și garajul Guvernului, deci noi la asta tindem? Dacă noi pentru asta sîntem, cum o să voteze plenul.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnul Creangă,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci, încă un moment. Trebuie de avut în vedere că certificarea aceasta nu se produce de Agenția ANTA, ea este produsă de o companie particulară, care vine, dar ANTA impune, în cazul acesta, compania particulară ca să încheie un contract cu altă companie particulară.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

O mică precizare. Dumneavoastră faceți referire la garajul Guvernului. Bine că n-ați făcut și referire la garajul Parlamentului.

Domnul Oleg Lipskii:

Eu ca pildă am adus. Garajul Parlamentului nu este, pur și simplu, ca atare...

Domnul Ștefan Creangă:

Bine, direcția care asigură transportul. Dar nu v-ați referit la acele servicii pe care populația le plătește zi de zi și întreprinderile trebuie să fie conforme pentru a presta serviciile date. De aceea dumneavoastră... inițiativa de a exclude atribuțiile Agenției de a verifica aplicarea procedurii de evaluare, eu cred că, este în detrimentul consumatorului. Asta este prima.

Și, respectiv, dumneavoastră ați menționat despre acele prețuri exorbitante, vreau să vă aduc la cunoștință că un certificat, m-am informat, costă 1200 de lei pentru un an de zile. În momentul în care transportatorul prestează aceste servicii pentru populație, eu cred că noi trebuie să obligăm acești transportatori ca transportul să fie în conformitate.

Noi ne gândim la protecția consumatorului, la cetățenii pe care-i transportăm sau ne gândim la interesele agenților economici?

Mulțumesc.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci noi trebuie să ne gândim că și agenții economici sînt cetățenii acestei țări, în primul rînd. Dar, certificarea managementului întreprinderii nu înseamnă siguranța la transport. Deci transportul este verificat, transportul de pasageri, o dată în jumătate de an, este verificat, asta noi cunoaștem. Poate nu cunoaștem, dacă nu cunoașteți, eu vă spun.

Certificatul managerului care dirijează acest transport... el, o dată în 3 ani, trebuie să confirme, să absolutească niște cursuri, să dea examen. Noi vorbim de managementul întreprinderii, deci ca să vină, să spună cu ce culoare a pixului să scrie el foaia de parcurs, cum să închine unul la altul acolo, cum să dea hîrtia asta, în ce mapă trebuie să fie. Eu știu despre ce vorbesc, fiindcă eu am văzut asta. Asta trebuie să fie benevol.

Dacă cineva vrea, pentru publicitatea sa, să-i fie asta făcut, las să facă, care-i problema? Și omul poate scrie ISO 9000 nu știu care și eu sînt cel mai bun. Dacă-i mai bun, care-i problema? Dar asta nu trebuie să fie impus de stat ca să fie certificat neapărat de un agent particular care vine și spune.

Eu n-am vrut să distrag plenul cu multă vorbă, dar în orice caz, eu am verificat cum ei vor să verifice conformitatea. La întrebarea mea: ce conformitate a transportului să verificați, cu euro-1, euro-2, poate cunoașteți? Nu, nu, nu cu asta. Cu ce? Cu GOST-uri. Care GOST-uri, sovietice? Da. Din ce an? Din '90. Ce fel de GOST?

Dăm un exemplu: vibrația, și ce GOST? Mi-a numit – 1201, 0... Și cum? Eu am deschis GOST-ul, e vorba de în caz că cu... pe ceva trebuie să steie pe moale pentru vibrația asta. Păi, stop, asta pentru șofer e GOST-ul acesta?

Deci asta-i estorcarea de bani, atît. Certificarea, la momentul acesta, care vor s-o facă ei.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnul Creangă, precizare, dacă aveți, ultima.

Domnul Ștefan Creangă:

Precizare și a doua întrebare. Totuși, domnule deputat, consider că în partea ce ține de conformitate trebuie să ne gândim foarte bine, pentru că se referă la consumatori.

A doua întrebare. Spuneți-ne vă rog, de ce dumneavoastră considerați că mai viabil va fi să finanțăm această agenție din bugetul de stat?

Domnul Oleg Lipskii:

Eu am spus, este vorba de control, banii trec prin Trezorerie și e vorba de control, de control al statului asupra acestor bani, atât.

Domnul Ștefan Creangă:

Despre ce control? De controlul banilor sau de administrarea de către Ministerul Finanțelor mai pragmatică a bugetelor?

Domnul Oleg Lipskii:

Da, sigur și asta.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, domnul Cosoi Petru.

Vă rog frumos.

Domnul Petru Cosoi:

Domnule Președinte,

Stimați deputați,

Întrebarea mea revine că... se aseamănă cu cea a domnului Creangă. În primul... la început în nota informativă, dumneavoastră menționați că, în acest context, se propune finanțarea agenției din contul bugetului de stat. La sfârșit menționați: acest proiect de lege nu necesită cheltuieli bugetare. Cum să înțelegem aceste două noțiuni?

Domnul Oleg Lipskii:

La moment banii se plătesc de agenții economici direct la agenție. Banii se plătesc pentru serviciile lor se plătesc, ei nu lucrează gratis. Dar noi propunem ca

acești bani să treacă prin bugetul de stat, să fie vizibili acolo, să nu primească ei direct. Fiindcă care... de ce ei trebuie să difere de alte instituții bugetare, privilegiile acestea? Asta-i întrebarea, atît. Nu-i vorba că banii... statul n-o să cheltuiască bani adăugători, tot aceiași bani.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cosoi,

Vă rog frumos, dacă aveți altă precizare sau a doua întrebare.

Domnul Petru Cosoi:

Nu am alta, pur și simplu se bate cap în cap. Tot.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

În continuare, domnul Ghilețchi,

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Lipskii,

Unul dintre elementele menționate de dumneavoastră în prezentarea pe care ați făcut-o era legat de capacitatea financiară sau de cele garanții financiare.

Întrebarea mea este următoarea: adică, eu înțeleg că există o anumită temere că în cazul în care noi cerem niște garanții financiare exagerate, ținînd cont și de contextul în care se află transportatorii în Republica Moldova, am putea să creăm anumite impedimente pentru agenții economici.

Dar pe de altă parte, renunțarea la aceste garanții nu vi se pare că duce într-o altă extremă? Pentru că noi vorbim, în primul rînd, de calitatea serviciilor, apoi vorbim despre eventuala compensare a pierderilor, inclusiv umane, au fost accidente. Dacă un operator nu deține mijloace financiare, cine va acoperi cheltuielile care pot să apară? Și ele sînt inevitabile.

Mai mult ca atît, noi putem genera un fenomen și el deja este văzut în societate. Fenomenul în care unii agenți economici obțin autorizații și deseori le obțin prin relații, trebuie să recunoaștem, dar ei nu dispun, nici de transport, nici de garanții financiare și atunci ei iau de la altcineva unități de transport. Și avem un fenomen care nu-i sănătos, după mine. Ai agenți economici care dețin autorizații, dar nu prestează ei serviciile.

Noi trebuie să avem agenți economici care au capacitate financiară, au tehnica necesară ca să presteze ei serviciile, da să nu le presteze prin alte terțe persoane. Deci eliminînd aceste garanții, după mine, eu cred că comitem o greșeală și noi ajungem la cealaltă extremă. Eu nu pot să mă pronunț dacă acele garanții, care astăzi s-au cerut, sînt exagerat de mari. Ar trebui de făcut un studiu, dar nu pot

fi de acord cu dumneavoastră, cu propunerea pe care ați făcut-o. Cum ați putea explica acest lucru?

Domnul Oleg Lipskii:

Deci, întrebarea dumneavoastră este compusă cred că din mai multe întrebări, dar două, cele mai esențiale.

În primul rând, ceea ce ține de transportul rutier. Se fac diferite asigurări, este vorba de asigurarea răspunderii civile, asigurarea CARGO, asigurarea CASCO, asigurarea CMR, tot felul de asigurări. Deci din acest considerent totul este asigurat. Este vorba deja despre companiile de asigurări, cum ei despăgubesc. Dar asta nu ține de Codul transporturilor rutiere. Asta e prima.

A doua. Despre cine deține autorizație și n-are transport. În Codul transporturilor rutiere este norma de 20% de transport. Deci citez mai bine, ca să nu fie, deci articolul 153: „de la 1 ianuarie 2016 – cel puțin 1/3 din vehiculele rutiere de care dispune întreprinderea trebuie să fie deținute în proprietate sau leasing financiar”. Eu cred că acesta e răspunsul la întrebarea dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare, poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, precizare. Vedeți, dumneavoastră acum faceți referință la acest punct, așa cum i-ați spus și domnului Reidman, dar, de fapt, în proiectul de lege dumneavoastră ați propus anularea acestei prevederi.

Domnul Oleg Lipskii:

Nu, nu, nu. Eu ...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Iată, după mine ... tendințele periculoase ale acestui proiect de lege, pentru că dumneavoastră îl împingeți, repet, într-o extremă în care noi am putea să ne pomenim cu fenomenul despre care am vorbit, domnul Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Nu, este vorba. Nu, domnul Ghilețchi, n-ați înțeles. Da, eu vreau să... da, să vă... este vorba... pentru acest an era vorba de scos norma aceasta, dar având în vedere că au rămas o lună deja ... actuala problema.

Dar începând cu anul... n-a fost scoasă norma, n-a fost propusă scoaterea normei de 1/3 de la începutul 2016. Nu. Pur și simplu era vorba că în anul acesta cărașii să se conformeze cu norma aceasta. Atît.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bun. Legat de...

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, vă rog frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

O altă întrebare, da. O altă întrebare, legat de ANTA, ceea ce spuneți dumneavoastră. Eu personal nu știu dacă corpul de deputați ar ști care-i cea mai bună soluție. De ce zic lucrul acesta? Totuși noi am avea nevoie de poziția Guvernului. Noi avem și alte agenții care sînt la o autofinanțare, dar autofinanțarea agenției nu înseamnă lipsă de transparență, pentru că acel buget oricum urmează să fie transparent, al agenției.

Deci, din punctul ăsta de vedere, aveți avizul Guvernului? Pentru că dumneavoastră propuneți o schimbare conceptuală, dar aici ne-ar trebui să avem punctul de vedere al Guvernului, pentru că, repet, sînt și alte agenții publice care au bugetul lor autonom și nu este... adică argumentul dumneavoastră eu îl înțeleg, dar din nou, el totuși ar trebui în cazul dat corelat sau coordonat cu Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, ca să vedem cum procedăm să fie mai bine pentru aceste instituții publice.

Domnul Oleg Lipskii:

Eu am înțeles părerea dumneavoastră. Vreau să spun că eu am exprimat părere mea și a colegilor în privința asta și ține de plenul Parlamentului. Dumneavoastră spuneți că poate nu... plenul Parlamentului poate încă nu-i atît de competent să înțeleagă, dar pînă la sfîrșit eu cred că-i destul de simplu. Sau banii trec și se văd în bugetul țării, sau trec pe lîngă buget. Atîta-i. Asta-i. Și atunci Parlamentul o să decidă cum. Cum îi mai corect.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, domnul Carp.

Vă rog frumos.

Domnul Lilian Carp:

Domnul Lipskii,

Clar că Codul transporturilor rutiere trebuie de modificat. În principiu, avem și al doilea proiect nr.57, inițiativa care vine din partea domnului Sîrbu. Propunerea este de comasat aceste două proiecte în lectura a doua. Pentru... numai în asemenea situații noi am putea să susținem adică proiectul dumneavoastră, dar, oricum, am cîteva întrebări la dumneavoastră.

Deci prima este punctul 9... articolul 43, care dumneavoastră veniți aici cu o nouă formulare a acestui articol care prevede: candidații la funcția de manager de transport trebuie să beneficieze de cunoștințe profesionale de calitate și să dispună de adeverința medicală.

Dacă noi cităm exact articolul cum este astăzi în Codul transporturilor rutiere, deci noi vedem că ... din două puncte, diplomă de studii superioare în domeniul juridic, economic sau tehnic.

Dumneavoastră doar menționați să beneficieze de cunoștințe profesionale deci de calitate. Ce aveți în vedere prin aceasta?

Domnul Oleg Lipskii:

Dar momentul principal e altul puțin acolo. Este vorba, în primul rând, de controlul psihofiziologic al managerului. La moment acest control nu poate fi efectuat, n-are cine să-l facă și asta ține și de șoferi. Și asta ține și de șoferi, și eu cred că noi trebuie să sesizăm toate organele care sînt implicate în treaba asta, fiindcă în lege noi avem, dar real de efectuat nu se poate.

Ceea ce ține de formularea... să citesc, este formula propusă de Uniunea Transportatorilor. Această formulă este propusă de Uniunea Transportatorilor și noi am inclus-o aici, fiindcă noi am consultat și Uniunea Transportatorilor, și alte diferite asociații legate de transport.

Deci cunoștințe profesionale de calitate înseamnă... ei includ ca atare toate cele care sînt stipulate și acolo.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Domnul Carp,

Vă rog frumos, în continuare.

Aveți a doua întrebare sau precizare?

Domnul Lilian Carp:

Precizare. Deci noi trebuie foarte clar să definim ce înțelegem noi prin cunoștințe profesionale de calitate, fiindcă în caz contrar...

Domnul Oleg Lipskii:

Profesionale deci este vorba în domeniul transportului. Profesional.

Domnul Lilian Carp:

Deci alte persoane: economiști, juriști sau alte profesii, deci persoane care au studii superioare și doresc să aibă activitate în acest domeniu deci după formularea care ați făcut-o dumneavoastră înseamnă că nu pot să presteze asemenea... sau nu pot să activeze în acest domeniu? Asta înțeleg.

Domnul Oleg Lipskii:

În afara acestor articole noi avem și altceva. Este pregătirea profesională care este efectuată de diferite, de exemplu, de CIPTI care este o structură a asociației transportului internațional care pregătește cadrele. Oamenii vin acolo, învață, susțin examene și nu-i nici o problemă. Nici o problemă aici.

Domnul Lilian Carp:

Eu cred că...

Domnul Oleg Lipskii:

Și fără acest certificat de la... de pregătire, de susținere a examenelor care tot trece prin ANTA până la sfârșit și este confirmat de ANTA, candidatul nu poate deveni manager în transport. N-are cum să lucreze. Și licența tot nu poate obține dacă nu este certificat.

Domnul Lilian Carp:

Părerea mea, totuși trebuie să revedeți formularea ori definiți această noțiune pentru ca să fie clar. Și al doilea.

Domnul Oleg Lipskii:

Puteți propune amendament. Care-i problema aici?

Domnul Lilian Carp:

Al doilea. Deci noi o să avem și alte amendamente, care o să fie deja în comisie, ca să nu... Sînt un șir de amendamente.

Acum, la articolul 153, el este așa, mai... pune semne de întrebare, nu știu cum este mai corect de realizat. Dumneavoastră, în principiu, ați spus că ar fi bine de abrogat, dar este doar pentru anul 2015, începînd cu 1 ianuarie 2016 deci nu... practic, el va intra din nou în vigoare.

Domnul Oleg Lipskii:

Da.

Domnul Lilian Carp:

Totuși aș dori să... deci părerea dumneavoastră în acest sens dacă în genere ar fi necesar de impus o anumită cotă asupra transportului, proprietății pe care trebuie s-o aibă deci fondatorul întreprinderii sau...

Domnul Oleg Lipskii:

Deci poziția Uniunii transportatorilor... este susținută această normă ca atare, fiindcă, a spus și domnul Ghilețchi anterior, este vorba de profesionalitatea totuși în acest domeniu și de răspundere.

Majoritatea transportatorilor la moment s-au conformat deja cu norma asta. Nu-i nimic ceva ieșit din comun treaba asta. Asta e destul de normal, fiindcă este... moment, dacă el nu poate să aibă în... el poate să aibă transportul acesta în locațiune și în leasing financiar. Leasing financiar ca atare.

Deci leasing financiar asta tot este o răspundere adăugătoare. O răspundere adăugătoare, fiindcă el poartă răspundere deci financiară, economică pentru ceea ce el face și pentru acest transport, și pentru omul angajat, care lucrează ca conducător auto.

Domnul Andrian Candu:

O ultimă precizare, domnul Carp.

Vă rog frumos.

Domnul Lilian Carp:

Deci noi vom susține acest proiect de lege în condițiile în care în lectura a doua va fi comasat cu Legea nr.57.

Mersi mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Voronin, vă rugăm.

Poftiți. Două minute.

Domnul Vladimir Voronin:

Domnul raportor, domnul Lipskii,

Și din raportul dumneavoastră foarte profesionist, și din acest proiect s-a ... o pregătire serioasă a actualului proiect. Cum ați reușit voi, socialiștii, să pregătiți acest proiect?

Domnul Oleg Lipskii:

Poftim?

Domnul Vladimir Voronin:

Voi nu sunteți... mata ești specialist, dar voi sînteți specialiști mai mult în corturi, în „zabastovci” în Parlament, în alte chestii. Cum ați... și cu ce scop, cine stă după spatele acestui proiect?

Domnul Oleg Lipskii:

Spatele acestui proiect?

Domnul Vladimir Voronin:

Da, cine stă? Cine vă împinge pe dumneavoastră?

Domnul Oleg Lipskii:

A, domnul Voronin, eu...

Domnul Vladimir Voronin:

De ce vă trebuie dumneavoastră ...

Domnul Oleg Lipskii:

Eu vreau să vă prezint.

Domnul Vladimir Voronin:

Nu, dumneavoastră aveți alte chestii. Nu, mata ascultă-mă. Mata ești raportor, ești obligat să mă asculți, îți place, nu-ți place.

Domnul Oleg Lipskii:

Da.

Domnul Vladimir Voronin:

Dumneavoastră sînteți specialiști pe alte domenii. De ce vă trebuie vouă acest proiect de lege?

Domnul Oleg Lipskii:

Deci, domnule Voronin,

Eu vă răspund așa: eu mă prezint, pur și simplu, eu sînt vicepreședinte al Uniunii Transportatorilor. Eu cred că am răspuns la... (*rumoare*), bine.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare sau precizare, domnul președinte Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Nu mai este clar. Anatolie, nu-i clar. Pentru că așa se începe de... cu bunăvoință și apoi se termină cu aceeași mafie, cu aceeași corupție și cu aceeași... Ați auzit că trebuie să se ducă să ia permis de la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor pentru unele chestii. Și multe chestii.

Noi nu o să susținem acest proiect, dacă nu ați veni în fracțiune și ne-ați convinge, că, „ни там ни сям” drept spun că... colegii mei spun că din martie nu știu de cînd el...

Domnul Oleg Lipskii:

27 martie înregistrat.

Domnul Vladimir Voronin:

Așa, da?

Domnul Oleg Lipskii:

Și a 4 oară este inclus în ordinea de zi a Parlamentului. (*Rîde.*)

Domnul Vladimir Voronin:

Înseamnă că simte tot Parlamentul că ceva nu-i „честно”. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Oleg Lipskii:

Domnule Voronin,

Aceasta-i poziția dumneavoastră. Eu o stimez.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamnă Apolschii,

Vă rugăm frumos. Aveți două minute.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu, de fapt, am întrebare la articolul 43, eventual și la articolul 16 modificarea cărora propuneți dumneavoastră. Eu vreau să vă atrag atenția că articolul 43 se încadrează în capitolul 5 care sună în felul următor: „atestarea profesională a managerilor de transport rutier și a conducătorilor auto”.

Domnul Oleg Lipskii:

Da.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu înțeleg că dumneavoastră, fiind vicepreședinte al Asociației conducătorilor autorilor, sînteți înclinat să...

Domnul Oleg Lipskii:

Nu...

Doamna Raisa Apolschii:

... cumva, să-i puneți într-o favoare, dacă vreți. Dar pînă la urmă nu-mi este clar și chiar sînt nedumerită de ce considerați dumneavoastră că un conducător auto nu trebuie să posede o vechime în muncă, să aibă o experiență?

Noi știm astăzi foarte bine care este situația în trafic. Deci astăzi taxiști avem băieți de 18 ani care în fiecare zi în noutăți avem deci date: accidente, vieți pierdute. De ce considerați dumneavoastră că este mai important să ai o experiență de 3 ani cînd transportezi deci niște marfă mai periculoasă și ceea ce mai indicați dumneavoastră pe traseu internațional și este mai puțin important să asigurăm siguranța la trafic?

Aceasta chiar este... nu știu, cel puțin, pe mine mă indignează, pentru că conducătorul din start autor trebuie să fie acel care să vegheze asupra siguranței la trafic.

Și vreau să-mi explicați din care considerent dumneavoastră ați reieșit atunci cînd spuneți că: dar nu este nevoie de o experiență, am primit permisul și m-am urcat la volan și încep a transporta oameni. Nu credeți că aceasta este, cel puțin, așa, o iresponsabilitate pînă la urmă? Și aceasta ne va duce la multe lucruri mult mai tragice decît le avem astăzi pe... în traficul nostru. Aceasta este prima întrebare și o să am și a doua.

Mulțumesc.

Domnul Oleg Lipskii:

Bine. Mulțumesc.

Eu îmi cer scuze, dar problema e următoarea. Omul absolvește niște cursuri, da, de conducător auto, susține examen și nu poate fi primit la lucru nicăieri. El nu poate fi primit nicăieri, fiindcă el nu are vechime în muncă, înțelegeți? El nu are unde să o obțină. Din cauza aceasta noi am dezlegat, încercăm să dezlegăm problema.

Pentru transportul de pasageri, transportul internațional, transportul agabaritic de mărfuri periculoase unde se cere... se cerea și pe timpurile vechi, cum s-ar zice, vechimea în muncă, da, dar dacă omul a primit, iată, astăzi a primit permisul, unde să meargă el, unde să lucreze? El nu poate să lucreze nici pe mașina, îmi cer scuze, care cară gunoiul prin oraș, nicăieri. Înțelegeți?

Domnul Andrian Candu:

Precizare sau a doua întrebare, doamnă Apolschii...

Domnul Oleg Lipskii:

Deci aceasta este o greșală aici în Codul transporturilor rutiere, pur și simplu, e greșală.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, doamnă Apolschii.

Doamna Apolschii.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc.

Deci, urmînd logica dumneavoastră, astăzi fiecare poate transporta și dăm permisiunea foarte lejer să transporte oameni, de atîta că... Poate conducătorii auto trebuie să angajeze persoanele care au primit recent permisul o perioadă să-i crească pentru eventuali conducători auto profesioniști. Poate aceasta ar trebui să ne punem drept scop? Dar nu să ne batem, pentru că nu este o problemă. Dumneavoastră foarte ușor, nu știu cum, discutați vizavi de: el nu are unde să se angajeze. Dar el are în spatele lui oameni și aceasta trebuie să luăm în calcul.

Domnul Oleg Lipskii:

Da. Oameni nu are, fiindcă pasageri nu poate transporta, dacă nu are vechime în muncă.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu mă uit la capitolul în care este încorporat articolul 43, stimată coleg. Și aici scrie foarte clar: „atestarea profesională a managerilor de transport și a conducătorilor auto”. Aceasta presupune și transportarea eventuală a oamenilor.

De aceea, eu cred că aici chiar nu este cazul să susținem o asemenea stipulare. Și altă întrebare...

Domnul Oleg Lipskii:

Eu încă o dată îmi cer scuze, dar un medic care iese... a absolvit Institutul de Medicină și 3 ani el nu poate... trebuie să aibă vechime 3 ani în muncă sau un jurist, sau nu știu cine. Cum el poate să... (*rumoare*). Nu, dar eu nu știu cum să vă explic. Dacă omul a absolvit, lasă să fie ciubotar acolo, dacă nu-i dă voie să lucreze 3 ani, de unde să primească el vechimea în muncă?

Este vorba ca omul să se angajeze, nu știu, să care gunoi prin oraș, să se ducă să lucreze pe niște mașini din acestea „pirojoc”, să care niște „pirojoace” prin oraș, el să nu transporte pasageri, dar pe așa mașini. El trebuie să primească... unde el să primească vechimea în muncă?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Diacov, vă rog frumos.

Domnul Oleg Lipskii:

Poate eu nu mă exprim clar...

Domnul Dumitru Diacov:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze, doamna Apolschii.

A doua întrebare.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu ieri încă...

Domnul Andrian Candu:

Nu, domnule Diacov.

Cer scuze, doamna Apolschii a doua întrebare avea. Îmi cer scuze.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu vă mulțumesc.

Eu am o a doua întrebare, dar vreau să vă spun că, conducând și acel „pirojoc”, cum îl numiți dumneavoastră, el este în trafic și el pune în pericol viața altor participanți la trafic, atât a pietonilor, cât și...

Domnul Oleg Lipskii:

Păi, da șoferi de unde să avem atunci?

Doamna Raisa Apolschii:

Aceasta este important. Creșteți-i, învățați-i, dar nu numai faceți întreprinderi auto și se stîng banii, pardon.

Articolul 16. Eu am o întrebare la articolul 16. Dumneavoastră vreți sau propuneți, cel puțin, în proiect de a exclude litera d).

Domnul Oleg Lipskii:

Litera c).

Doamna Raisa Apolschii:

Articolul 16... litera c), pardon, nu litera d) dumneavoastră...

Domnul Oleg Lipskii:

C. Litera c), capacitatea financiară.

Doamna Raisa Apolschii:

Sorry. Eu la litera d) am rămas.

Domnul Oleg Lipskii:

Nu, nu, capacitatea financiară, doamnă Apolschii. Capacitatea financiară.

Doamna Raisa Apolschii:

Aici îmi cer scuze, atunci am fost neatentă.

Mulțumesc. Dar eu cred...

Domnule Președinte,

Mie mi se pare că este prea important proiectul de lege ca... totuși, aceasta ține de securitatea oamenilor, de fapt, de copiii noștri, de noi până la urmă.

Eu cred că în comisie ar trebui să meargă acest proiect și să se discute la modul serios, dar nu de aceea că Uniunea conducătorilor... Uniunea conducătorilor au un scop oarecare, dar noi trebuie să ținem cont de siguranța oamenilor.

Domnul Oleg Lipskii:

Doamnă Apolschii,

Dar nu-i scopul... (*Rîde.*)

Doamna Raisa Apolschii:

Da, domnule Lipskii, cât de rîs nu v-ar părea dumneavoastră, dar eu chiar nu aș vrea ca mă ciocnesc în trafic...

Domnul Oleg Lipskii:

Dar nu-i problema în aceasta. Explicați-mi, unde să-i creștem timp de 3 ani? Unde trebuie crescuți, explicați-mi?

Doamna Raisa Apolschii:

Bine. Dumneavoastră spuneți de medici. Medicii fac rezidentura sub...

Domnul Oleg Lipskii:

Nu vorbim de medici.

Doamna Raisa Apolschii:

Dumneavoastră ați dat exemplul.

Domnul Oleg Lipskii:

Nu, da. Bine.

Doamna Raisa Apolschii:

Ei fac rezidentura. Ei învață câți ani pînă devin... să ajungă la acea rezidentură. Haideti, să nu comparăm necomparabilul.

Domnul Oleg Lipskii:

Doamnă Apolschii,

Eu îmi cer scuze. Deci șoferul a absolvit cursuri. A primit el permisul. A dat examen de stat, da. Și pe urmă 3 ani unde să primească experiența de șofer, unde, spuneți unde? Atîta vreau, ca să-mi explicați unde.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Oleg Lipskii:

Cum să devină șofer dacă el nu poate... nu-i dai drumul la volan?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vă rog frumos, emoțiile se încălzesc, dar, în același timp, să nu uităm: răspuns-întrebare, întrebare-răspuns. Atît.

Vă rog frumos.

Domnule Diacov,

Poftim. Aveți prima întrebare.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Eu încă ieri am vrut să... discutam alt proiect, să menționez lucrul acesta și acum încă o dată mă întăresc în convingerea că noi unele proiecte le discutăm foarte puțin sau superficial în comisii și venim cu dînsese în Parlament și în Parlament începem discuții de la zero.

Eu știu că mai există un proiect pe tema dată.

Domnul Oleg Lipskii:

Da.

Domnul Dumitru Diacov:

Este absolut clar că e bine ca să fie returnat.

Domnule Președinte,

Conform Regulamentului, aveți acest drept, să retrageți din discuție. Este o temă foarte importantă și era bine ca în comisie de găsit compromisul necesar să vină să fie votate ambele proiecte și să mergem înainte.

De aceea eu propun ca să fie retras acum din discuții, să reveniți în comisie. Discutați ambele proiecte și autorul... Într-adevăr, sînt probleme care trebuiesc promovate, dar sînt lucruri care trebuiesc încă discutate.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Domnul Creangă,

În calitate de președinte de comisie, vă rugăm frumos.

Domnul Oleg Lipskii:

Clar, clar.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Vreau să aduc la cunoștință onoratului plen că Comisia economie, buget și finanțe, indiferent de proiectele care sînt pe agenda comisiei, le examinează foarte minuțios și profesionist. De aceea acest proiect de lege a fost examinat în comisie și nu consider că este necesar de a fi remis.

Totodată, în raportul comisiei este prevăzut clar ca acest proiect de lege să fie comasat cu proiectul nr.57, care va fi proiectul de bază. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte de onoare,

Eu vreau să vă aduc la cunoștință că este prevăzut expres, aceste proiecte se comasează, dar după procedură acesta trebuie să se examineze primul, iar nr.57, că este mult mai voluminos, al doilea.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Oleg Lipskii:

Acuși el vine, după mine, domnul Sîrbu tot o să raporteze. (*Rîde.*)

Domnul Andrian Candu:

În continuare, domnul Pistrinciuc.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnule Pistrinciuc,

Vă rog frumos.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Mersi mult.

O chestie de principiu, într-adevăr, nimeni nu pune la îndoială că unele amendamente sînt.. trebuiesc sau trebuie introduse, din punct de vedere al Uniunii Transportatorilor sau altora. Dar, uitați-vă, chiar și colegii au zis că este necesar de modificat Codul transporturilor rutiere care a fost, apropo, aprobat de Parlament în 17 iulie 2014.

Eu mi-aduc aminte cînd societatea era bulversată, în 2012, 2013, 2011, de accidente rutiere grave, dacă vă aduceți aminte, implicate inclusiv la trecerea de cale ferată. Și atunci ministerul de profil tot timpul spunea că avem nevoie de o reglementare mai serioasă, de un nou cod al transporturilor rutiere, la care s-a muncit ani de-a rîndul la acest cod de către minister cu implicarea tuturor actorilor.

Și astăzi noi venim cu 3 proiecte de modificare a acestui cod care modifică, de fapt, esențial acest cod aprobat un an în urmă, care tot era euro conform și nu știu cum. Și în sensul acesta, eu cred că... și, apropo, cel puțin noi n-am primit nimic din partea ministerului de profil, dacă este OK toate amendamentele care se propun. Fiindcă, în fond, are loc o dereglementare a acestui domeniu.

De aceea este benefic ca proiectul să fie retras, să vină și ministerul cu poziția sa, fiindcă toate aceste proiecte, toate proiectele, ele presupun modificarea substanțială a Codului transporturilor rutiere care a fost aprobat cu un an în urmă de Parlament.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Dudnic.

Vă rog frumos. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Corneliu Dudnic:

Господин Липский, у меня такой вопрос: в этом законопроекте очень много говорится о внедрении новых стандартов, скажем так, и я имею в виду оснащение транспортных средств этими... лимитами скорости и тахографами. Да, понимаете, о чем говорю?

Domnul Oleg Lipskii:

В моем – нет. У меня этого нет.

Domnul Corneliu Dudnic:

Вот я тут читаю 101-й проект, я вижу тут...

Domnul Oleg Lipskii:

Это 57-й, проект господина Сырбу, вы держите в руках.

Domnul Corneliu Dudnic:

Да. Тогда вопрос снимается. Sorry.

Domnul Oleg Lipskii:

Хорошо.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

Răspundeți domnului Pistrinciuc.

Domnul Oleg Lipskii:

Dacă se poate, să răspund domnului Pistrinciuc.

Știți care-i problema? Problema-i următoarea: pînă ce noi, clar că trebuie de discutat, trebuie de clarificat foarte bine, dar la moment, deja asta este o piedică pentru lucrul oamenilor. Deja mulți oameni sînt în judecată, dați de Camera de Licențiere, fiindcă nu se conformează cu acest cod în privința capacității financiare, în privința certificării, conformării chestiilor acestea care, la moment, împiedică oamenii să lucreze.

Din cauza asta, eu vă rog, ca să susțineți în primă lectură acest proiect. Acum la rînd, nu cred că eu ar trebui să spun, dar în orice caz, vine domnul Sîrbu să raporteze cu proiectul nr.57, care o să fie comasate în a doua lectură și cred că o să fie un proiect... deci o lege benefică pentru transportatori.

Eu cred că în anul 2014 puțin în grabă a fost votat poate... Dar în orice caz, asta noi doar putem schimba ceea ce a fost greșit făcut. Asta este părerea mea și rugămintea mea către voi. Să susțineți și în a doua lectură, deja cu proiectul comasat, să fie votat.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, domnul Pistrinciuc,

Vă rog frumos.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Deci încă o dată. Noi nu negăm faptul că sînt prevederi benefice să dereglementeze unele chestii, să permită oamenilor, dar în cazul cela poate trebuia de focusat anume pe acestea care împiedică nemijlocit astăzi operatorii să lucreze. Dar avem 3 proiecte care modifică o lege...

Domnul Oleg Lipskii:

Nu, două.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Două, pardon, care modifică o lege aprobată recent. E chiar și o chestie de responsabilitate politică. Eu sînt sigur că pentru acest cod s-au cheltuit foarte...

Domnul Oleg Lipskii:

Și dacă oamenii nu pot lucra, atunci ce să facem?

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Atunci de priorizat anume pe elementele care lucrează...

Domnul Oleg Lipskii:

Păi asta și am făcut. Eu, ca atare, numai pe aceste momente.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Aici se modifică substanțial codul și plus proiectul domnului Sîrbu îl modifică în totalitate, fără opinia ministerului, ceea ce trebuie să luăm în calcul.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci ceea ce ține de minister, ministerul lucrează asupra comasării acestor două proiecte. Și încă o dată vă rog să susțineți, ca să mergem înainte în privința aceasta. Este vorba de prima lectură doar.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Casian,

Vă rugăm frumos.

Domnul Ion Casian:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Lipskii,

Eu cu referire la articolul 43, propunerea care vine în redacție, de expunere în redacție nouă a alineatului (2) litera a) de la 43. Dumneavoastră propuneți pentru accederea în profesie un stagiu de 3 ani. (*Rumoare în sală.*)

Eu cred că propunerea în varianta care o faceți, ea nu poate fi acceptată, fiindcă ea este neclară. Ce faceți dacă candidatul are 3 ani și jumătate sau 5 ani? Dumneavoastră o expuneți în niște limite precise anume de 3 ani de zile. Eu cred că nu poate fi în varianta aceasta, poate fi: „nu mai puțin de” și de indicat termenul. Sînteți de acord ori nu?

Domnul Oleg Lipskii:

Vreau să precizez eu atunci. Deci e vorba de articolul 43, este vorba de conducătorii auto, da? Este vorba de șoferi, ca atare.

Domnul Ion Casian:

Da. Care spuneți să aibă o vechime ...

Domnul Oleg Lipskii:

În prezent, în acest cod este stipulat că șoferul ca să fie angajat în câmpul de muncă trebuie să aibă vechime de 3 ani. Șoferul care a absolvit recent școala auto, a dat examen, a primit permis de conducere al unității de transport...

Domnul Ion Casian:

De exemplu ...stagiar.

Domnul Oleg Lipskii:

El nu poate să se angajeze nicăieri. Eu propun ca limita asta, cel puțin de 3 ani, să fie pentru transportul de pasageri, deci e vorba de taxiuri, de autobuze, asta-i clar, este vorba de transportul internațional, este vorba de transportul de mărfuri agabaritice, mărfuri periculoase, unde trebuie să aibă experiență, vechime, să aibă... să poată lucra.

(Voce nedeslușită din sală.)

Da, cer scuze.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Casian,

Vă rog frumos, precizare.

Domnul Ion Casian:

Vreau să precizez. Dumneavoastră o expuneți în niște termeni preciși, anume de 3 ani să aibă. Dar dacă el are 3 ani jumătate sau 5 ani, el nu mai poate accede în profesia aceasta.

Domnul Oleg Lipskii:

Nu, cel puțin, de ce?

Domnul Ion Casian:

Apoi, cel puțin, dar aici este... eu așa citesc aici, că trebuie să aibă un stagiu de 3 ani. Cred că ar trebui să fie expus „cel puțin de 3 ani”.

Domnul Oleg Lipskii:

Am înțeles. Da, dar norma este luată direct din Codul transporturilor rutiere.

Domnul Ion Casian:

Am înțeles. Dar dumneavoastră veniți pentru a îmbunătăți această normă.

Domnul Oleg Lipskii:

Am înțeles. Domnul Casian, aveți dreptate, nu e nici o problemă aici, aveți dreptate. Nu mai puțin.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, vă rog frumos.

Domnul Ion Casian:

Și a doua întrebare. Deci, în contextul la ceea ce a spus și doamna președinte Raisa Apolschii, credem că acest termen de 3 ani de zile, când vorbim de securitatea în trafic, securitatea în transport, este un termen mic.

Fiindcă vorbiți de transportul de pasageri, mărfuri periculoase, agabaritice ș.a.m.d., 3 ani de zile, eu cred că este un termen puțin, fiindcă având în vedere numărul mare de accidente rutiere care sînt, deci eu cred... cu atît mai mult cînd vorbim de niște excepții, în cazul de față, de mărfuri periculoase ș.a.m.d., cred că este foarte mic termenul acesta. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Oleg Lipskii:

Domnul Casian,

Mulțumesc pentru întrebare.

Dar eu am încercat să dezleg numai problema angajării în cîmpul de muncă a tinerilor șoferi, fiindcă era limita că nicăieri nu se puteau angaja ei. Iată despre ... da norma de 3 ani este în codul existent, eu n-am schimbat-o.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, domnul Casian, vă rog frumos.

Domnul Ion Casian:

A se angaja și să capete experiență pe transport de pasageri, cu un autobuz de 50 de oameni, eu cred că e periculos să dăm acest drept.

Domnul Oleg Lipskii:

Păi, despre asta noi și... despre asta și se spune că nu mai puțin de 3 ani să aibă vechime în muncă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Doamna Greceanîi,

Vă rugăm frumos.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Cred că pe noi n-ar trebui să ne..., prea tare să ne deranjeze că noi discutăm unele proiecte, chiar dacă sînt mai tehnice și vin să îmbunătățească... pe noi.

Domnule Pistrinciuc,

Trebuie să ne deranjeze faptul că adoptăm legi care nu se discută și deseori Legislativul ridică ascultător mîna și pe urmă avem situația cea care o avem astăzi. De aceea e bine că se discută, dar eu aș vrea să-l susțin aici pe domnul președinte Creangă. Noi în comisia de profil am discutat, chiar a fost creat și un grup de lucru cu implicarea, inclusiv și a Guvernului, și a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, specialiștilor respectivi.

De aceea și s-a ajuns la un numitor comun că să comasăm cu proiectul nr.57 în lectura a doua. Toate propunerile, sigur, care sînt raționale și vin să îmbunătățească acest proiect de lege, trebuie să fie introduse, propuse în mod regulamentar.

De aceea, domnule Președinte, eu cred că aici ar trebui să finalizăm această discuție. Eu propun să uzați de dreptul dumneavoastră și să aplicați articolul 108. Să-i dăm voie președintelui comisiei de profil să raporteze asupra acestui proiect.

Să ascultăm și al doilea proiect, să dezbatem și al doilea proiect și, pe urmă, pentru lectura a doua, mai creăm un grup de lucru. De fapt, poate să fie și același grup de lucru care a mai fost, ca să promovăm aceste modificări care, de fapt, le așteaptă societatea.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Înainte de a invoca articolul 108.

Domnul Pistrinciuc,

Ați fost vizat, aveți dreptul la replică.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Nu, nu este o replică. Eu aș spune că logica este aceeași, trebuie discutate. Însă Codul, cînd a fost elaborat, a fost elaborat într-o perioadă îndelungată, au fost audiați experți, nu doar Uniunea Transportatorilor.

Noi nu negăm că acolo sînt și prevederi bune, dar sînt prea multe prevederi și, de fapt, modifică esențial Codul, sînt 2 proiecte esențial, deci, practic. Și noi nu avem alte opinii. Nu avem avize, nu avem opinia altor asociații, nu avem ceea ce spunea și doamna președinte a Comisiei juridice, numiri și imunități. Noi nu știm ce spun ceilalți care răspund de securitatea la trafic etc.

Deci asta este... noi avem în vedere. Că a fost un cod, aprobat un an în urmă, și noi acum îl modificăm. Nu facem doar amendamente, dar îl modificăm în proporție foarte mare.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Ștefan Creangă, cu siguranță, o să spună mai multe dar, din câte înțelegem, din luna martie pînă în prezent, atîtea luni, a lucrat și un grup de lucru cu experți, inclusiv cu cei de la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Oleg Lipskii:

Păi, dacă-i blocat lucrul oamenilor, trebuie să dezlegăm problema, asta-i problema principală care trebuie rezolvată la moment.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnul Lipskii. Stați puțin.

Doamna Greceanîi a invocat articolul 108 pentru încheierea dezbaterilor, dar o singură persoană mai este cu o întrebare, dacă permiteți.

Domnule Lupu,

Vă rog frumos. Dumneavoastră ați vrut, vă rugăm frumos, 2 minute aveți pentru întrebare.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Cu permisiunea colegilor și a dumneavoastră, n-o să vin cu întrebare și n-o să mă refer la poate momente mai speciale, mai particulare, precise din acest proiect. Vreau să vin doar cu o generalizare la cele auzite și la cele dezbătute. (*Gălăgie în sală.*)

Eu gîndesc că toți dintre colegii noștri au făcut o concluzie că în acest pachet de amendamente, propus de grupul de autori, sînt și lucruri clare, evidente, pe care noi le înțelegem foarte bine că ele trebuie să fie aplicate. Pe de altă parte, este și un grup de subiecte care iată că a căzut în cadrul unor discuții, trezesc anumite semne de întrebare, care trebuie să fie discutate și finalizate.

Am observat că acest proiect a fost inițiat în luna martie anul curent. Nu putem spune că comisia a mers în pripă și, timp de o săptămînă sau două, iată că discutăm proiectul în plen. Cu siguranță că trebuie să fie asigurate prevederi în acest proiect de lege care să asigure, pe de o parte, și condiții normale propice de activitate a agenților economici din acest domeniu. Pe de altă parte, la fel de sigur este că trebuie să vedem și de siguranța oamenilor, siguranța în trafic.

Eu îl înțeleg pe domnul Lipskii la momentul în care domnia sa spune că sînt două lucruri care se bat cap în cap. Pe de o parte, se solicită ani de experiență de activitate în domeniu, pe de altă parte, nu putem să nu asigurăm posibilitatea de acumulare a acestei experiențe. E ca și cum ar fi, de exemplu, o cerință pentru angajarea unui funcționar public ca el să aibă 3 ani de zile de activitate în funcția publică.

Domnul Oleg Lipskii:
Corect. Despre asta și...

Domnul Marian Lupu:

În acest context, eu gândesc că ar fi logic, înțelegînd bine că orice proiect de lege intră în vigoare doar după adoptarea în a doua lectură. Apelul către colegi ar fi: haideți să examinăm proiectul nr.57, haideți să aprobăm în primă lectură inclusiv acest proiect și să cerem de la comisia de profil, în procesul de pregătire pentru a doua lectură, să verifice toate momentele care trezesc astăzi dubii sau ridică semne de întrebare.

Este, ar fi un pas logic, unul practic, pe de o parte. Pe de altă parte, am avea posibilitatea să aducem acest proiect la condițiile dacă nu ideale, atunci cele mai bune pentru votul în a doua lectură.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Aici se încheie sesiunea de întrebări-răspunsuri în privința autorului.

Vă mulțumim, domnul Lipskii.

În continuare, îl invit la tribuna principală pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei pe acest subiect.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere, înaintat cu drept de inițiativă legislativă de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova.

Prezentul proiect de lege are drept scop îmbunătățirea normelor Codului transporturilor rutiere și ajustarea acestuia la cele mai bune practici internaționale, cât și instituirea unui climat favorabil pentru activitatea agenților economici din domeniul transportului rutier. Astfel, prin proiectul de lege se propune finanțarea Agenției Naționale Transport Auto din contul bugetului de stat și nu din contul veniturilor acumulate din taxele pentru eliberarea activelor permisive... actelor permisive.

Totodată, inițiativa legislativă prevede excluderea normelor din cod ce țin de proceduri de evaluare a conformității și de certificare a sistemelor de management, eliberat de un organ de evaluare a conformității acreditat și reprezintă o povară financiară suplimentară pentru operatorii de transport rutier.

Odată cu intrarea în vigoare a Codului transporturilor rutiere de la 1 ianuarie 2015, agenții economici care activează în domeniul transportului rutier sînt obligați să întrunească condiția privind capacitatea financiară a întreprinderii, și anume: cel puțin 20% din vehiculele rutiere, de care dispune întreprinderea, trebuie să fie

deținute în proprietate sau în leasing financiar, iar începînd cu 1 ianuarie 2016, cel puțin 1/3 din transport trebuie să fie ori proprietar, ori leasing financiar.

Astfel, proiectul de lege prevede abrogarea acestei condiții, dat fiind faptul că majoritatea operatorilor de transport auto se confruntă cu probleme financiare și nu întrunesc această obligație, și riscă să fie lipsiți de licența de activitate în domeniu.

Suplimentar, prin proiect se propune ca cerința de 3 ani de vechime în muncă, impusă pentru accesul la profesie în calitate de conducător auto în cazul tinerilor absolvenți, să fie aplicată numai pentru efectuarea transportului internațional, transportarea persoanelor, transportarea mărfurilor agabaritice și mărfurilor periculoase. (*Rumoare în sală.*)

În conformitate cu articolul 56 alineatul (1) și articolul 64 din Regulamentul Parlamentului, pentru lectura a doua proiectul de Lege nr.101 din 27 martie 2015 se propune să fie comasat cu proiectul de Lege nr.57 din 6 martie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, acesta din urmă fiind proiect de bază.

Pornind de la cele menționate și avizele comisiilor permanente, comisia propune proiectul de lege Parlamentului spre examinare și aprobare în prima lectură.

Vreau să aduc la cunoștință că acest proiect de lege nu are avizul Guvernului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnul Creangă.

În continuare, domnul Ghilețchi.

Vă rog frumos, dacă aveți întrebări în adresa comisiei pe marginea raportului.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule președinte Creangă,

Am vrut să precizez: raportul acesta se referă deja și la nr.57 sau doar legătura este comasarea?

Domnul Ștefan Creangă:

Legătura este strict doar pentru comasare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Pentru comasare. Vă mulțumesc.

Bun, oricum e o întrebare cred că pentru ambele rapoarte: dacă Comisia economie, buget și finanțe intenționează, după aprobarea acestor proiecte în prima lectură, să organizeze un grup de lucru la care să fie invitați și reprezentanții transportatorilor, să participe cei care sînt experți în domeniu? Deoarece nu putem

ignora ceea ce a menționat și domnul deputat Pistrinciuc, noi, recent, am adoptat Codul transporturilor rutiere, se propun modificări esențiale și nu am vrea, așa cum spuneam în intervenția mea anterioară, dintr-o extremă să ajungem în cealaltă.

Deci comisia urmează să aibă asemenea grup de lucru și o abordare destul de profundă și serioasă față de lectura a doua?

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Ghilețchi.

Vreau să aduc la cunoștință onoratului plen că în cadrul comisiei toate proiectele care se examinează are deputat responsabil care și este președintele grupului de lucru. La aceste două proiecte, la nr.101 și la nr.57, responsabil pentru organizarea grupului de lucru este vicepreședintele comisiei în persoana domnului Marcel Răducan și suportul total din partea președintelui comisiei Ștefan Creangă.

Vă aduc la cunoștință că aceste două proiecte au fost dezbătute în grupul de lucru cu participarea atât a Uniunii Transportatorilor, cât și a Asociației pentru Protecția Consumatorilor.

Totodată, dacă plenul Parlamentului va decide să fie aprobate în primă lectură, atât Asociația Transportatorilor, cât și Asociația pentru Protecția Consumatorilor au fost informați de mine personal că vor fi invitați pentru grup de lucru în lectura a doua.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc foarte mult pentru această informație.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Neguța,

Vă rog frumos.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc.

Domnule președinte Creangă,

Nu planificam să vă adresez întrebare, însă am atras atenția că dumneavoastră ați informat că lipsește avizul Guvernului.

Domnul Ștefan Creangă:

Da.

Domnul Andrei Neguța:

Spuneți, vă rog, dacă era altă atitudine a guvernelor care au fost, din luna martie pînă în prezent putea să fie un aviz la acest proiect?

Domnul Ștefan Creangă:

Eu vreau să vă aduc la cunoștință că Guvernul Republicii Moldova, în dependență de prioritățile sale, prezintă avizele la toate proiectele de legi.

Totodată, consider că avînd ca bază proiectul nr.57, care are avizul Guvernului, așa cum am procedat cu proiectul anterior, cu inițiativa, da, Găgăuziei, care nu a avut avizul Guvernului, l-am comasat cu proiectul de bază care a avut avizul Guvernului, de aceea nu este necesar să terorizăm Guvernul pentru acest proiect.

Mulțumesc.

Domnul Andrei Neguța:

Vă mulțumesc pentru completarea aceasta.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc frumos.

Nimeni nu are intenția să terorizeze pe nimeni.

În continuare... Vă mulțumim mult, domnul Creangă.

Mulțumim.

O să vă invităm neapărat pentru următorul proiect nr.57. Pînă atunci însă, dragi colegi, astfel cum a fost propus de comisie și în baza tuturor detaliilor și a informației date de domnul Creangă cum s-a lucrat în grupul de lucru și ce urmează după votul din prima lectură, permiteți-mi să supun votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.101 din 27 martie 2015 pentru modificarea și completarea Codului transporturilor rutiere.

Cine este pentru aprobarea acestuia în lectura întâi, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă rog frumos, avem nevoie de rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 24.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.1,

Rectificare, vă rog frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 28.

Domnul Andrian Candu:

Cît ați zis sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 28. (*Rumoare în sală.*)

Voce din sală:

Corect, corect. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Bine. Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 24.

Domnul Andrian Candu:

Au scaune 27, dar voturi 28.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 24.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2 – 24.

Sectorul...

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 7.

Domnul Andrian Candu:

Cu 59 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului transporturilor rutiere a fost votat și aprobat în prima lectură.

În continuare, îl rugăm pe domnul Serghei Sîrbu să prezinte proiectul nominalizat nr.57 din 06 martie 2015, nr.12 pe ordinea de zi.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Supun atenției dumneavoastră proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.57, care a fost elaborat cu scopul de a perfecționa cadrul legal de reglementare a activității în domeniul transporturilor rutiere de persoane și mărfuri, precum și activităților conexe ale transportului rutier pe teritoriul Republicii Moldova, dar și pentru a spori nivelul compatibilității cu reglementările legislației comunitare.

Adițional, completarea și modificarea dispozițiilor de conținut a legilor nominalizate în proiect rezidă din necesitatea aducerii în concordanță a acestora cu prevederile legale ale Codului transporturilor rutiere în vigoare.

Stimați colegi,

Vreau să vă spun din start că personal nu am nici un interes în domeniul transporturilor, conducătorilor. Acest proiect de lege a fost elaborat de către un

grup de lucru, împreună cu experții de la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și a asociațiilor de transportatori. Ca să fie clar din start.

Deci Codul transporturilor rutiere în vigoare prevede că pentru operatorii de transport rutier și activități conexe acestuia condițiile de acces la profesii armonizate la standardele internaționale pentru a asigura calitatea și siguranța serviciilor prestate, însă modalitatea birocratică de licențiere și eliberarea actelor permissive prin necesitatea prezentării către organele de licențiere și autorizare de la operatorii de transport a unui numeros set de acte, precum și examinarea îndelungată a acestora, generează impedimente crescând astfel premise reale de acte de corupție.

În acest context, prin completările la cod este prevăzută aplicarea mecanismului de declarare pe propria răspundere de către întreprindere a îndeplinirii condițiilor de licențiere și autorizare, reducerea termenului de eliberare a actelor permissive cu efectuarea controlului ulterior privind îndeplinirea condițiilor de licențiere și autorizare. Acest fapt va permite facilitarea procesului de eliberare a actelor permissive asigurând transparență și previzibilitate pentru mediul de afaceri.

Totodată, introducerea mecanismului de eliberare electronică a autorizațiilor de transport marfă va contribui decisiv la o concurență echitabilă în domeniu.

Adițional, prin amendamente se propune excluderea incertitudinii privind subiecții și modalitatea de probare a capacității financiare a operatorilor de transport rutier.

Totodată, s-a constatat necesitatea eliminării din Codul transporturilor rutiere a unor norme imposibil, de facto, de realizat, precum este obligativitatea efectuării controlului medical obligatoriu la fiecare 12 ore, care este o practică depășită de tendințele internaționale.

În acest context, se propune ajustarea acestei prevederi la normele și practicile europene astfel încât este mai eficient ca managerii și conducătorii auto să fie supuși unor examinări medicale complexe în instituțiile medicale, excluzând un control formal efectuat la fiecare cursă.

De asemenea, una din problemele cu care se confruntă domeniul transportului rutier este încălcarea condițiilor privind activitatea de taxi. În acest context, este necesar de a stabili expres condițiile de prestare a serviciului de transport în regim de taxi și sancționarea, aplicate pentru încălcările acestor condiții.

De asemenea, proiectul cuprinde amendamente de completare a Codului transporturilor rutiere în ceea ce ține de transportul cu vehicule rutiere pe drumuri publice și controlul privind respectarea masei totale maxime admise acestora. Scopul constă în ajustarea cadrului legal la condițiile actuale.

De asemenea, se propune amendarea codului ce ține de eliberarea autorizațiilor internaționale unitare, bilaterale și multilaterale. Aceste modificări rezidă din faptul că se dorește eliminarea flagelului corupției din acest sistem și eliminarea factorului uman în acest proces.

De asemenea, se propune modificarea Codului contravențional, în special se propune o nouă redacție a articolului 197 ce ține de fapta contravențională de transport ilicit de călători, precum și o redacție actualizată a faptei contravenționale de încălcare a regulilor de folosire a drumurilor.

În atare condiții numărul încălcărilor, vreau să vă spun, depistate este atât de mare încât este necesar de a revedea în totalitate sancțiunile pentru încălcarea ce ține de regimul transportului de călători și de mărfuri, și regimul de exploatare a drumurilor publice.

De asemenea, se propun modificări la Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, modificări ce rezidă din propunerile de modificare la Codul transporturilor rutiere.

Prezentul proiect de lege nu implică careva cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

De aceea, rog onoratul Parlament să susțină acest proiect de lege.

Suplimentar vreau să vă spun că de la înregistrarea acestui proiect de lege au fost foarte multe dezbateri împreună cu transportatorii, grupul de lucru. S-a lucrat foarte mult. Astfel, pentru lectura a doua vor fi foarte multe amendamente care vin să perfecționeze acest proiect, astfel ca să avem un proiect bun și, pe de o parte, să respectăm și drepturile transportatorilor, dar și să acordăm o siguranță acestui proces pentru consumatori.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Trecem la runda întrebări-răspunsuri.

Domnul Labuneț.

Domnul Anatolie Labuneț:

В статье 16 вы хотите сделать изменение статьи 49, где пишете, что медосмотры водителей будут проводиться один раз в год.

Domnul Serghei Sîrbu:

Да, да. Именно так.

Domnul Anatolie Labuneț:

Почему не каждый день?

Domnul Serghei Sîrbu:

Deci am menționat că, cu părere de rău, practica a demonstrat că controalele medicale care se efectuează la fiecare 12 ore au devenit mult... au devenit formale și nicidecum nu asigură siguranța la trafic. Și de aceea, conform practicilor europene, internaționale, este mult mai eficient ca toți managerii și conducătorii auto să efectueze cu siguranță controale medicale complexe o dată în an. Și, evident, la necesitate cu siguranță vor trece toate controalele.

Dar aici, iarăși, practic, ținerea în statele de personal a câte un post de medic în fiecare zi, evident, în primul rînd, suportă anumite cheltuieli și pentru transportatori. Dar, cu părere de rău, s-a demonstrat că și controalele sînt formale. De aceea, reieșind din practica internațională, se propune de a revedea mecanismul acestor controale medicale.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Labuneț.

A doua întrebare.

Domnul Anatolie Labuneț:

Precizare.

Вы неправы несколько, потому что международная практика предусматривает ежедневный медицинский контроль водителей, которые выезжают на линию для перевозки пассажиров, грузов и т. д.

Поэтому я предлагаю пересмотреть эту статью и ввести ежедневный медицинский осмотр, контроль и осмотр, да. Это первый вопрос.

Второй вопрос. Статья 31 предполагает изменения к статье 94, значит, здесь написано, что авторизация на виды ремонтных работ для мастерских должна выдаваться агентством. На эти мастерские выдается авторизация, уже одна авторизация выдается в примэрии. Так вы напишите, какую авторизацию отменить. Или зачем этим руководителям мастерских делать две авторизации на одни и те же виды деятельности?

Domnul Serghei Sîrbu:

Prezentul proiect de lege și acele propuneri reies din experiența aplicării codului timp de mai mult de un an de zile. Și este foarte important ca să delimităm clar competențele, pe de o parte, ale Ministrului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și competențele Agenției Naționale Transport Auto.

Și atunci cînd noi impunem unele condiții de licențiere și impunem condiții ca transportatorii să aibă, evident, câte o stație de deservire auto și tehnică și toate aceste... și multe alte condiții care sînt controlare de către Agenția Națională Transport Auto, se propune ca anume această instituție de control în acest domeniu care are specialiști și experiență de a verifică anume această autoritate să elibereze aceste autorizații.

Dar, evident, procedura de eliberare trebuie să fie una debirocratizată și factorul uman în acest sens să fie redus la minimum. Este foarte important ca în acest domeniu să existe reguli foarte stricte. Și reiese expres din experiența și din propunerile actorilor din acest domeniu.

Doamna Liliana Palihovici:

Aveți o concretizare?

Da, domnul Labuneț, concretizare.

Domnul Anatolie Labuneț:

Да. Тогда вы должны здесь отметить, что авторизация, которая выдавалась до этого, должна быть отменена. Не должен человек, руководитель предприятия за один и тот же вид деятельности платить дважды.

Domnul Serghei Sîrbu:

De fapt, primăria eliberează autorizații pentru genul de activitate. Aici este vorba despre o autorizație specifică ca pentru a îndeplini condițiile de licențiere. Dar, evident, pentru lectura a doua urmează să examinăm. Evident, nu trebuie să dublăm autorizațiile pentru aceeași activitate, dar este vorba de două activități specifice.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Ghilețchi, în continuare.

Vă rog.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, doamnă președinte.

Stimate coleg,

Deși ați menționat că nu reprezentați transportatorii, nu sînteți un expert, dar v-a reușit o performanță extraordinară. Ați venit cu un proiect de lege voluminos, complex, pe 23 de pagini. Înseamnă că, totuși, aveți anumite cunoștințe. Haideți să pornim de la partea bună. (*Rumoare în sală.*) Sau... mai multe puncte.

Întrebarea mea ar fi următoarea, ce-a spun.... în continuare la ceea ce a spus domnul Labuneț. Eu cred că, dacă vă amintiți cînd noi am discutat codul anul trecut, Codul transporturilor rutiere, noi am făcut diferență între două feluri de controale medicale: sînt cele care se efectuează o dată la un an de zile, dar sînt și cele necesare în fiecare zi. Într-adevăr, sînt lucruri elementare care trebuie verificate înainte de a trimite șoferul să efectueze cursa respectivă. De aceea, cred că ar trebui precizat să vedem dacă nu cumva s-au încurcat doi termeni. Aceasta este, așa, o întrebare mi se pare mai simplă.

Dar una conceptuală, la care aș vrea să ne explicați următorul lucru. Dacă am înțeles corect, dumneavoastră propuneți schimbarea procedurii de retragere a autorizațiilor. Dacă pînă în prezent, ceea ce am votat noi în cod, procedura era următoarea: dacă agenția, ministerul, autoritatea constată anumite încălcări, se adresează în instanță pentru retragerea autorizației.

Dumneavoastră propuneți ca autorizația să fie retrasă și transportatorul, dacă nu este de acord, să atace el această decizie în instanță. Schimbarea acestui mecanism, din punctul meu de vedere, cel puțin, dimpotrivă, poate contribui la corupție. Poate contribui nu doar la corupție, dar poate contribui la abuzuri, pentru că o autoritate, dacă nu îi place de un anumit transportator, i-a retras autorizația și apoi îl poartă pe transportator pe drumuri.

Adică cum explicați? De ce a fost necesară schimbarea acestei proceduri de retragere a autorizațiilor din moment ce noi am specificat-o foarte clar? Și mi se pare că e o practică europeană a unui stat de drept. O autoritate poate să meargă în instanță să conteste sau să ceară retragerea unei autorizații care tot ea mi-a dat-o, dar să nu fie invers, să mă poarte pe mine pe drumuri din anumite considerente.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule deputat.

Unica experiență în domeniul transportului pe care o am este doar faptul că dețin permis de conducere timp de 17 ani. Mai mult, vă asigur că nu am careva interes.

Iar ce ține de întrebarea autorizațiilor. Trebuie să facem distincția clară între licență și autorizație. Evident, când este vorba de licență, adică dreptul de a desfășura o anumită activitate, cu siguranță, doar instanța de judecată are dreptul să retragă această licență, adică în general să nu-i permită agentului să desfășoare această activitate.

Când este vorba despre autorizație, este vorba nu de licență, este vorba doar de anumite condiții specifice, legale pentru corespunderea fiecărui transportator în parte. Și, evident, că noi acordăm agenției anumite prerogative suplimentare în acest sens anume reieșind din faptul depistării multiplelor încălcări în domeniul transportului care, cu părere de rău, au adus și pot aduce în continuare prejudicii mari și chiar vieți omenești pierdute.

În acest sens, este foarte necesar ca atunci când, într-adevăr, se constată încălcarea flagrantă a anumitor condiții, da, de exemplu, nu există acele dispozitive care să verifice timpul parcurs la volan sau alte elemente, atunci ANTA trebuie să aibă posibilitatea să suspende pe o anumită perioadă. Și evident că agentul economic are toată posibilitatea și drepturile să se adreseze în instanța de judecată dacă au fost abuzuri și încălcări. Și este posibil chiar într-o singură zi sau a doua zi să obțină o încheiere de suspendare a acestei acțiuni. Și, atunci, evident, nu există un abuz din partea autorităților.

Dar noi trebuie să ne gândim foarte atent și la consecințele care pot să aducă la neîndeplinirea unor sau altor condiții. Deci este vorba doar de niște reglementări care vin să ajusteze, să perfecționeze.

Dar, dacă dumneavoastră, stimate domnule deputat, propuneți un mecanism mai perfect, atunci, cu siguranță, la lectura a doua, sîntem gata să-l examinăm. Dar ar fi bine, încă o dată, să facem distincție între licență și autorizație.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă mulțumesc.

Domnule Sîrbu,

Sînt de acord.

Dar ar trebui, de asemenea, să facem distincție între retragerea și suspendarea autorizației. Dumneavoastră spuneți că un transportator, un agent economic ar putea într-o zi să obțină suspendarea deciziei autorității, dar de ce nu punem, invers, sarcina pe autoritate, să meargă ea și să ceară suspendarea și într-o zi s-o obțină? Nu-i mai bine să protejăm transportatorul în acest caz de eventuale abuzuri?

Cu același succes autoritatea poate să meargă în instanță să ceară suspendarea unei autorizații din motivele invocate, întemeiate pe lege.

Eu... uitați-vă, stimate coleg, consider că la un timp așa de scurt pe care l-am avut de la momentul intrării în vigoare a acestei legi, nu aș fi de acord cu această afirmație a dumneavoastră că s-au constatat multiple încălcări. Noi avem o perioadă foarte scurtă, noi nici nu am oferit de fapt suficient timp acestei legi noi, care e o reformă în domeniu, ca ea să acționeze, adică să fie implementată și să vedem rezultatele.

Bun, sînt de acord cu dumneavoastră că în lectura a doua cred că va trebui încă o dată foarte atent să analizăm toate propunerile cu care ați venit, pentru că nu cred că în această sală există cineva care s-ar împotrivi unor perfecționări și îmbunătățiri. Așa că, vă urăm succes pentru lectura a doua.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mersi.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Spatari.

Doamna Mihaela Spatari:

Domnule Sîrbu,

În contextul dezvoltării tehnologiilor informaționale, în lumea și în țările din vest au apărut tot mai multe companii care oferă practic rețelele de transportare și aplicații, precum ar fi Uber-ul, spre exemplu.

În același timp, există și posibilități de ridesharing, aceasta ar însemnând că mai mulți călători contribuie pentru a-și achita prețul călătoriei.

Observăm, în același timp, în ultimul timp, campanii sociale întregi care promovează transportul călătorilor de către alți călători. Iar acest lucru poate fi făcut, de exemplu, ca și o metodă de protest la condițiile pe care le avem astăzi în transportul public.

Întrebarea mea și prima întrebare ține de proiectul pe care îl prezentați. Și în cazul în care acesta va fi lege, va mai fi posibil să aibă loc astfel de proiecte sociale și va fi posibil ca astfel de companii să vină în Republica Moldova?

Domnul Serghei Sîrbu:

Dumneavoastră, din câte înțeleg, vorbiți despre transport ocazional, care este evident... sînt anumite reglementări ce ține și de transportul ocazional. Pentru astfel de transport nu există condiții de licențiere, de autorizare. Dar, totodată, în cazul

acesta, de asemenea, urmează a fi respectate anumite cerințe minime care să asigure siguranța călătorilor.

Acest proiect de lege nici într-un caz nu vine să aducă impedimente la venirea în Republica Moldova a unor astfel de companii de care vorbiți dumneavoastră. Or, acest proiect de lege vine să reglementeze doar, încă o dată repet, câteva domenii importante ce țin de... deci de eliberarea licenței, autorizațiilor, debirocratizarea unor elemente în acest sens ce țin de reglementări pe anumite domenii. Deci nu ține acest proiect nicidecum de impunerea a careva condiții de care vorbiți dumneavoastră.

Și chiar dacă ele nu sînt reglementate aici, stimată doamnă deputat, și dacă aveți o propunere benefică pentru a perfecționa, sînt... vom fi dispuși să examinăm pentru lectura a doua.

Dar, eu încă o dată vreau să repet, orice transport de călători de persoane trebuie să fie efectuat în baza anumitor condiții foarte rigide ce țin de siguranța persoanelor, anume pentru a nu avea, în caz de accident, nu dă Doamne, prejudicii și nu a avea pierderi de vieți omenești.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Spatari,

Vă rog frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Doamna Mihaela Spatari:

Mai întîi o precizare. Uber-ul este mai mult decît un transport ocazional și de aceasta mă refeream inclusiv la modificările pe care le aveți aici la articolul... modificările pe care le faceți la articolul 197 din Codul contravențional, spre exemplu, la alineatul (2).

Or, aici este scris că efectuarea transportului rutier de persoane contra cost cu vehicule rutiere care sînt construite și echipate pentru transportul de persoane care au mai puțin de 9 locuri pe scaune, inclusiv locul conducătorului auto, fără a deține licența de transport rutier.

Și revin, de fapt, și la a doua întrebare referitoare la modificările din articolul 84 în Codul transporturilor rutiere, prin care se interzice ca taxiurile să efectueze curse în afara localității unde e înregistrată întreprinderea. Întrebarea mea ține de companiile de taxi din localitățile mai mici, în special cele rurale sau din alte zone în care ar fi Chișinăul, după aceasta, după implementarea acestei prevederi ele vor mai putea exista sau nu?

Domnul Serghei Sîrbu:

Cu siguranță vor putea exista, doar vor fi specificate anumite condiții cum. Deoarece în practică, cu părere de rău, s-a creat o situație cînd unele companii de taxi efectuează curse regulate la distanțe lungi, nedeținînd autorizații în acest sens. Și astfel, deci se vine în contradicție și se încalcă regimul de circulație regulată a transportatorilor care au permis în acest sens.

Dar se va permite. Se va permite, dar va fi limitat la... de exemplu, 2-3 călătorii pe săptămână. Există... mai ales când este vorba de Chișinău, va exista această excepție ce ține de Aeroportul Internațional Chișinău care acea companie care are permisiunea de a opera de la aeroport va putea să... în alte localități.

Dar, totodată, nu ar trebui... ca excepție, sigur că, ca excepție se va permite, dar doar într-o... număr restrâns. În caz contrar, atunci însuși acest principiu al regimului de taxe va fi încălcat, deoarece regimul de taxe, de fapt, este o călătorie la o distanță mică. Când este vorba de o călătorie la distanță mare, atunci există alte posibilități, alte indicii.

Și, iarăși, ține doar de respectarea și concurența liberă între companii, deoarece, dacă există o companie de taxi care a anunțat că ea regulat ar dori să transporte, atunci să primească acea permisiune și autorizație în condițiile generale și, cu siguranță, are dreptul să transporte acei călători.

Dar trebuie să existe o regulă, deoarece, știți, stimați prieteni, noi... se găsesc foarte mulți șmecheri în Republica Moldova care vin să caute anumite lacune în legislație și să le folosească în propriul interes, și să le folosească în interes personal. Și, ca rezultat, noi avem astfel de șmecheri și nu numai în domeniul transportului, dar în toate domeniile. Și, ulterior, ca și consecință, avem multe prejudicii în toate domeniile.

Și, de aceea, noi ar trebui să reglementăm foarte clar, or legea trebuie să fie dură pentru toți. Dacă prestează o anumită activitate, atunci să respecte aceste reguli, dar nu să caute cum să eludeze norma legală.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Spatari,

Vă mulțumim.

O ultimă precizare, vă rog frumos.

Doamna Mihaela Spatari:

O precizare. Și, apropo, de șmecheri. Să înțeleg că prin aceste modificări, de fapt, vor fi avantajate companiile din localitățile mari, deci companiile de taxi din Chișinău și Bălți.

Or, să luăm, spre exemplu, o localitate precum este Măgdăceștiul, care au o companie de taxi care are, spre exemplu, 2-3, maxim 4 mașini, ei nu vor mai putea efectua curse în afara localității. Or, principalul venit al companiilor din aceste localități, și mă refer la companiile mici, sînt cursele pe care le efectuează de la Măgdăcești la Chișinău sau în satele din apropiere.

Și vă spun încă o dată părerea mea. Cred că astfel veți exclude tot ce înseamnă companii mici de taxi. Și, astfel, le vom ține doar pe cele mari.

Domnul Serghei Sîrbu:

Nu este adevărat. Dacă ați dat exemplul Măgdăceștiului, vreau să vă spun că există foarte multe curse regulate între Măgdăcești și municipiul Chișinău și atunci

nu este nici o problemă că acea companie să-și ia permis și autorizare pentru efectuarea cursei Măgdăcești–Chișinău și să respecte condițiile legale.

De ce cineva ... și un transportator ar trebui să respecte aceste condiții, dar o companie mică nu ar dori să respecte? Să-și ia permisul și atunci să circule foarte simplu între Măgdăcești și Chișinău. Dat fiind că din cauza la astfel de șmecheri și interpretarea legii în propriul interes, ulterior, noi avem situații în care sîntem nevoiți la fiecare jumătate de an să venim cu amendamente la Codul transporturilor rutiere și la multe alte legi, doar legea trebuie aplicată cu bună credință și doar cu bună credință.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare, domnul Reidman,

Poftiți, prima întrebare.

Domnul Oleg Reidman:

Да, спасибо.

Господин Сырбу, мне кажется, в некоторых частях этого проекта существуют некие системные neajunsuri, на мой взгляд. Ну, например, нагрузки и весовые характеристики транспортных средств. Вы, как автор, нагружаете ответственностью за соблюдение этих параметров предприятия, которые отгружают продукцию, неделимые грузы, предположим, и так далее.

За дороги отвечают органы публичного управления – центральные или местные, в чьем ведении находятся дороги, они должны контролировать, что по этим дорогам двигается. То есть они должны быть вооружены весоизмерительными комплексами, а никак не ... (*Rumoare în sală.*)

Те, что отгружают, – на здоровье, у них есть весы, весовая, да? Они себе взвешивают, кстати говоря, записывают в накладной, причем здесь – весовой талон, дополнительный документ. И если погрешность одних весов на приемке и погрешность на отгрузке разные, то нестыковки весов и весовых талонов тут вызовет массу вопросов. А ведь не это главное. Главное, чтобы по дорогам не ходили машины, груженные больше, чем выдерживает дорога. Правильно?

Domnul Serghei Sîrbu:

Правильно.

Domnul Oleg Reidman:

Значит, это первый момент, что касается весоизмерительных комплексов. Более того, в местах отгрузки вы говорите только о весах, которые взвешивают транспортное средство весом более 12 тонн. Ни способов определения нагрузки на ось, ничего подобного, значит, нету.

Плюс к этому, мне кажется, вот эти статьи, эти разделы, которые говорят о контроле весов, вовсе не учитывают нашу специфику. Вывоз

грузов, предположим, с поля – зерновых (делимые грузы), фруктов на консервные заводы (делимые грузы), свеклы на сахарные заводы (делимые грузы).

Где вы там найдете, в поле, весоизмерительный комплекс, чтобы его взвесить, это транспортное средство? Они по весу принимаются уже на заводах по переработке. Там принимается по весу. Поэтому в этой части кодекс должен быть здорово доработан. Это первый вопрос.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Oleg Reidman:

Сразу второй, потому что их тут много, но они более детальны. Но это принципиальные вещи.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, domnul Reidman.

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

И второй вопрос сразу. Вы говорите о том, что нельзя осуществлять таксомоторные перевозки в других городах предприятиями, зарегистрированными, ну, в других городах, так? И что это значит? Что кишиневские таксомоторы не могут отвезти людей в Страшены или в Бельцы? (*Rumoare în sală.*)

Это что, международные, междугородные перевозки? Почему не могут? Таксомотор может отвезти: он взял пассажиров в Кишиневе, кишиневский таксомотор, и везет в Бельцы. Там становится и везет людей потом обратно в Кишинев других.

Domnul Serghei Sîrbu:

Нет, могут, но только в исключительных случаях, нерегулярно.

Domnul Oleg Reidman:

Ну, понятно. (*Rîsete în sală.*)

И как эти случаи исключительные регламентируются? То есть эти вопросы, вот здесь вот, я не жду от вас ответа, потому что наверняка ответа нет готового на этот счет.

В особенности что касается вывоза сельхозпродукции, вывоза отходов переработки продукции на заводах, например, барды там, или мелассы с сахарных заводов, жома там с винзаводов, и так далее и тому подобное.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc de întrebare, stimate domnule deputat.

Vreau să vă spun că, sigur, noi niciodată nu vom fi gata să respectăm anumite cerințe dacă nu vom începe să reglementăm și să impunem anumite condiții, mai ales ce ține de masa maximă admisă, deoarece noi deja de ani de zile și, cu părere de rău, nu ne mândrim de calitatea drumurilor din Republica Moldova, și anume din simplul motiv că, practic, de 20 de ani încoace, noi nu avem o reglementare foarte clară și sancțiuni atunci când este vorba de controlul masei maxime admise.

Și în permanență există aceste încălcări atunci când masa maximă admisă depășește posibilitățile acelui drum public. Și, evident, poate apar foarte multe întrebări, poate nu sîntem gata, nu avem acele dispozitive de cîntărire, dar când vom fi gata, domnule deputat? De aceea, noi trebuie să începem.

În caz contrar, noi niciodată nu vom avea acele drumuri bune în Republica Moldova. De aceea eu cred că este foarte important ca astfel de reglementări să existe, noi trebuie să începem, noi trebuie să impunem acei agenți economici să respecte aceste cerințe.

Dacă nu sînt gata acuma, atunci noi am putea să reglementăm o anumită perioadă de tranziție, dar, cu siguranță, noi trebuie să începem și să avem astfel de mijloace și astfel de dispozitive, cît mai multe, pe toate drumurile publice din Republica Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Serghei Sîrbu:

Iar ce ține de regimul de taxi, am răspuns, se permite, dar nu mai mult de 2–3 ori pe săptămîină astfel de călătorii. Dar regulat, stimate domnule deputat, iarăși, există alte reglementări, există alte permise, alte autorizări care permit transportatorilor, în mod regulat, să efectueze astfel de transport.

Ori noi luăm licența și autorizația pentru transport doar în raza anumitei unități administrativ-teritoriale, dar transportăm în permanență în altă. Iarăși, este o șmecherie legală și noi trebuie să eliminăm astfel de șmecherii, deoarece ulterior ne trezim și cu miliarde furate din sistemul bancar, deoarece fiecare interpretează cum îi place.

Trebuie să facem regulă, domnule Reidman, și eu, cu siguranță, știu că veți fi de acord cu mine, dar la lectura a doua, vreau să vă spun că atît Guvernul, cît și mulți alți au venit cu foarte multe amendamente. Și la lectura a doua, dacă vom găsi o modalitate mult mai perfectă ca să asigurăm și drepturile transportatorilor, dar și interesul public, atunci, la lectura a doua, sîntem gata să examinăm și să venim cu anumite ajustări. Aici sîntem gata să muncim.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Reidman,
Vă rog frumos, o precizare.

Domnul Oleg Reidman:

Хорошо. С такси как-нибудь там можно путем амендаментов разобраться. Но вы, господин Сырбу, юрист, и вы хорошо знаете, что не может отвечать за состояние имущества третьего лица иное лицо. Дороги принадлежат органам местного публичного управления или центральным органам. Они должны контролировать вес.

Мы перегружаем это на производителя продукции – то ли на карьеры, то ли на консервные заводы, то ли еще на кого-то. Это неправильно. Он заинтересован, чтобы у него выгрузили вес... груз. Поэтому он вам талон даст какой угодно. И где вы его проверите? Где вы его проверите?

Резинский цементный завод будет вам грузить по 30 тонн в машину и будет выдавать талон на 12 тонн. И где вы его выгрузите, и где этот талон стыкуется с товарно-транспортной накладной? Нигде.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Вот о чем речь. Это системная ошибка, она должна быть здесь исправлена, в противном случае этот кодекс не будет работать, а затормозит все. Это будет не начало, это будет конец. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Precizarea este clară.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu, foarte scurt.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Sîrbu,

Nu, nu. Asta a fost o întrebare retorică ca precizare.

Vă mulțumesc frumos. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Mitriuc,

Vă rog frumos.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Am o întrebare către raportor. Deci, у меня такой вопрос, уважаемый рапортор: статья 77 у вас есть тут, чтобы дополнить статью частью (3) следующего содержания: «При осуществлении нерегулярных

автотранспортных перевозок пассажиров автотранспортный оператор обязан предварительно представить в электронной форме сведения о группах перевозимых лиц». Да? (*Rumoare în sală.*)

Нам практика показывает так: допустим, Единцы, Бричаны в Кишинев на куматрию едут, заказывают транспортное средство, которое, значит, имеет право перевозки, обладает лицензией. Было 10 человек, или, допустим, 20.

Получилось так, что не смогли прийти и поехать все. Пришли другие. Он сможет в какое время вот это все сделать – операцию, чтобы поменять людей? Почему не оставить как раньше было, который есть *borderou* в котором пришли люди в семь часов вечера, – как правило у нас опаздывают всегда, – записали всех и поехали дальше?

Что меняет, почему это новшество хотите внести?

Domnul Serghei Sîrbu:

Foarte simplu, în era tehnologizării, pe care o trăim astăzi, cred că informațiile și prezentarea informațiilor electronice sînt... este foarte simplu de a fi realizate, cred că într-o minută-două, și nu văd nici o problemă ca transportatorii să poată și ... avînd atîtea mijloace tehnice moderne cred că noi ar trebui să tindem, dar să nu rămînem la acele proceduri de zeci de ani vechime.

Trebuie să ne modernizăm și nu văd nici o problemă. Cred că le va fi foarte simplu să ajusteze la aceste condiții.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, a doua întrebare, dacă aveți?

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Nu a doua întrebare, dar precizare la întrebarea asta.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, precizare.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Da că îmi permiteți. Deci... хорошо. Скажите пожалуйста, а для чего тогда (просто так задам вопрос) это надо? Кто его сможет проверить в дороге и как?

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu repet, stimate domnule deputat, aceste modificări, marea majoritate, au venit în urma unei munci îndelungate a unui grup de lucru din care făceau parte reprezentanții Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, asociațiilor de transportatori, pentru a perfecționa Codul transporturilor rutiere la condițiile și standardele comunitare, la... pentru a debirocratiza multe elemente și

condiții care nu sînt necesare, pentru a facilita și pentru a asigura, și nu în ultimul rînd...

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Iată, în primul rînd...

Domnul Serghei Sîrbu:

...siguranță.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

... a asigura siguranța.

Domnul Serghei Sîrbu:

Siguranța transportatorilor și călătorilor. De aceea, este foarte important noi să avem toate mijloacele și posibilitățile și de control, și de verificare. De aceea, nu văd nici o problemă noi să avem o astfel de reglementare aici.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Aveți a doua întrebare, domnul Mitriuc? Pofțiți.

Precizări deja ați avut. A doua întrebare.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Mulțumesc, domnule Președinte.

A doua întrebare. Значит, статью 84 дополнить частями седьмой и десятой. Вы предлагаете, как специалист во всех областях, где тяжело, значит, в случае осуществления более двух раз в неделю, в соответствии с пунктом b), c), статьи 84 таксомоторных автотранспортных перевозок за пределы населенного пункта, в котором зарегистрировано предприятие, и не указано здесь: одним транспортным средством, более двух, или предприятием, которое осуществляет данную деятельность. Непонятно.

Хотя вот люди, с кем я разговаривал, которые более-менее чуть понимают, я сам из Унген, значит, просто недоумевают, почему так, почему так? Значит, если предприятие имеет шесть-семь машин. Я вот, когда вы ответите на вопрос, закончу все, потому что precizare nu se poate, numai două, da, cum am înțeles precizări.

Задам сразу еще один вопрос. А в пункте 9 – положения части седьмой не применяются в случае, тут написано, что можно, значит, с 21.00 до пяти часов утра. Да? Можно.

Значит, одно транспортное средство два раза выехало, больше не имеет права. А если получило заказ в девять часов вечера до пяти утра, может.

Вам не кажется, что таким образом будете создавать, ну, ситуации нехорошие на дорогах? Потому что человек будет, значит, руководствуясь

ВОТ ЭТИМ ВОТ ПОЛОЖЕНИЕМ, ГНАТЬ, НАРУШАТЬ ПРАВИЛА ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ ДЛЯ ТОГО, ЧТОБЫ УСПЕТЬ.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Întrebările sînt clare.

Vă rugăm frumos domnul...

Domnul Serghei Sîrbu:

Consider că nu există absolut nici o neclaritate în aceste norme. Aceste alineate sînt expres de clare, sînt reglementate cazurile cînd se poate, cînd nu se poate, care sînt condițiile.

Și eu nu știu interesele căror transportatori dumneavoastră le apărați, dar noi, prin aceste modificări, vrem să protejăm interesul legal, interesul public și interesul unei concurențe loiale și libere.

Și, iarăși, stimate domnule deputat, consider că aici este expres de clar, iar dacă cineva va dori să interpreteze legea pe bunul său plac și să aplice legea cu rea credință atunci noi niciodată, nici printr-o reglementare, nu vom putea să prevedem astfel de acțiuni ilegale ale unora sau altora.

Dar noi trebuie să conștientizăm că legea trebuie respectată și pentru companiile care operează în regim de taxi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Serghei Sîrbu:

Dacă vor să opereze în curse regulate, atunci să-și ia autorizații și permis pentru curse regulate.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnul Mitriuc,

Dacă aveți o precizare, poftim, aveți un minut.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Ну, что я хочу сказать. Значит, изменения, которые представлены, естественно, представили специалисты, которые вам дали, чтоб вы здесь их внесли. Так как вы – не специалист, вам тяжело.

Domnul Serghei Sîrbu:

Я и сказал, что я не специалист. Я и сказал: я не специалист.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Вы...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Serghei Sîrbu...

Domnul Serghei Sîrbu:

Я пришел сюда, чтобы...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Serghei Sîrbu,

Noi știm, sînteți specialist în toate. (*Rîsete.*) În adevăratul sens al cuvîntului.

Domnul Mitriuc,

Doar dreptul la o precizare la întrebările respective.

Și vă rugăm frumos, domnule Mitriuc, continuați.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Значит, я хочу сказать, что очень много есть предложений, которые и вправду... Мне очень сильно понравилось предложение, когда экономические агенты, пользуясь тем, что в той или иной административной единице меньше taxa locală, берут и регистрируются там, а проводят свою деятельность там, где более–менее... на сегодняшний день считаю, что правильно.

Значит, у вас тут есть тоже такое предложение. Мы, наша фракция, будем поддерживать, но нужно будет доработать и наш проект, и ваш, и выйти на общее...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Răducan,

Vă rog frumos, următoarea întrebare.

Domnul Marcel Răducan:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Nu este o întrebare, este o propunere.

Deci, într-adevăr, ambele proiecte sînt destul de importante. S-a discutat foarte mult astăzi în cadrul ședinței tot. Am ajuns cu toți la concluzia că mergem pentru lectura a doua, de aceea propun să invocăm articolul 108 și să discutăm pentru...

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

Se pare că toți au obosit de subiectul transportului după două ore de...
(*Rumoare în sală.*)

Mă scuzați, potrivit... Știți, ieri am avut o înțelegere, ca să fiu consistent și să respect propunerile fracțiunilor. Iată de ce dacă, într-adevăr, sînt amendamente. Dar nu vă grăbiți, poate nu se votează articolul 108.

Luînd în considerare, potrivit Regulamentului, că a fost invocat articolul 108, propun votului aplicarea acestuia, respectiv întreruperea dezbaterilor la acest subiect.

Cine este pentru articolul 108, vă rog frumos să votați.

Cu minoritate, articolul 108 se pare că nu este aplicat.

În continuare, mergem cu întrebări.

Doamna Bodnarencu,

Vă rog frumos. Aveți întrebare?

Doamna Elena Bodnarencu:

Сегодня, когда в Республике Молдова закрыты более 250 школ, более 17 тысяч детей ежедневно перевозятся по дорогам страны в другие, лучшие школы. Родители этих детей – они родители, а не бухгалтера, и они не обязаны думать о государственных деньгах тогда, когда идет речь о здоровье их детей. Поэтому от имени фракции коммунистов мы будем настаивать на том, чтобы сохранилось обязательное ежедневное прохождение медицинского осмотра. Ответ мне не нужен, потому что вы уже на эту тему говорили, и мы тоже хотели предложить 108, но с учетом того, что есть.

Voce din sală:

Предложите.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă,

Aveți tot dreptul să propuneți 108.

Doamna Elena Bodnarencu:

Предлагаем 108 пункт.

Domnul Andrian Candu:

Potrivit Regulamentului, mai pun o dată la vot invocarea articolului 108 privind încheierea dezbaterilor.

Cine este pentru încheierea dezbaterilor, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Acum deja văd o majoritate în ședința în plen.

Da, doamnelor, într-adevăr, nu putem să le refuzăm. Respectiv, încheiem dezbaterile la acest subiect.

Dacă sînt alte propuneri sau amendamente, vă rugăm frumos să le facem în scris, mai ales că proiectul... bineînțeles, se va lucra la el în comasare pentru lectura a doua.

În continuare, îl invit la tribuna principală pe domnul Creangă să ne prezinte raportul Comisiei economie, buget și finanțe la acest subiect.

Domnul Ștefan Creangă:

Ar fi bine, îmi sugerează colegii, 108 deodată, fără întrebări și să-l votăm.

Onorat plen,

Stimate domnule Președinte,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu drept de inițiativă legislativă de către deputatul Sîrbu și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege are drept scop îmbunătățirea normelor Codului transporturilor rutiere, modificarea prevederilor Codului contravențional și ale Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător.

Proiectul de lege presupune modificarea prevederilor legale vizînd transportul în regim de taxi care stabilește condițiile de prestare a serviciului dat și sancțiunile aplicate pentru încălcarea acestora.

Autorul propune eliminarea obligativității efectuării controlului medical obligatoriu la fiecare 12 ore al conducătorilor auto, dar fiind faptul că este o normă declarativă și imposibilă de aplicat la întocmirea acestui mecanism prin obligarea efectuării anuale a examinării medicale complexe a managerilor și conducătorilor auto.

Proiectul de lege prevede modificări la regimul juridic de transport cu vehicule rutiere pe drumurile publice și controlul privind respectarea masei totale și maxime admise acestora.

Modificarea normelor Codului contravențional vine ca rezultat la numărul mare al încălcărilor, inclusiv la deservirea rutelor regulate, nerespectarea itinerarelor, orelor de circulație și a capacității de îmbarcare peste limita admisă.

Inițiativa legislativă prevede majorarea termenului de licențiere... termenul licenței de la 5 ani la 8 ani pentru genul de activitate de transport rutier contra cost.

Comisia susține conceptual pentru prima lectură proiectul de lege, iar pentru lectura a doua va îmbunătăți proiectul respectiv în baza propunerilor și obiecțiilor parvenite din partea fracțiunilor parlamentare, comisiilor, deputaților, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

Totodată, comisia propune ca proiectul nr.57 să fie luat ca bază, conform proiectului anterior, la proiectul nr.101, iar nr.101 să fie comasat cu acest proiect nr.57.

Pornind de la cele menționate, cu avizele comisiilor, comisia propune proiectul de lege spre examinare și aprobare în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dacă sînt întrebări în adresa raportorului?

Domnul Carp,
Vă rog frumos.

Domnul Lilian Carp:

Domnule raportor,

Deci referitor la punctul 9 din legea... alineatul (3) din articolul 28 care se expune într-o nouă redacție ca prelungirea licenței să fie efectuată în termen de o zi. Întrebarea este: dacă vine un antreprenor și depune actele la mijlocul zilei, este deci ziua de vineri și depune deci actele, cum poate din punct de vedere tehnic ca să fie prelungită această licență în decurs de o zi?

Domnul Ștefan Creangă:

Sigur că este posibil, într-o zi lucrătoare.

Domnul Lilian Carp:

Da, dar noi vorbim de ziua de vineri?

Domnul Ștefan Creangă:

Poftim?

Domnul Lilian Carp:

Noi vorbim de ziua de vineri.

Domnul Ștefan Creangă:

Păi, zi lucrătoare. Aceasta înseamnă că e luni.

Domnul Lilian Carp:

Păi, dacă vine... aici nu este stipulat foarte clar că este zi lucrătoare sau zi calendaristică. Aceasta este...

Domnul Ștefan Creangă:

Eu încurajez amendamentele, domnule deputat. Poftim, înaintați un amendament și noi îl vom susține dacă este...

Domnul Lilian Carp:

Eu sînt de acord. Deci noi atunci vorbim de zi lucrătoare și nu de zi calendaristică. În acest context, să nu ne trezim că vine în ziua de sîmbătă sau duminică.

Domnul Ștefan Creangă:

Dumneavoastră dacă aveți întrebări la raport, nu la proiect.

Domnul Lilian Carp:

Păi, la raport. Eu aceasta... dacă ați discutat sau nu ați discutat aceasta în comisie? Parcă aceasta fac acum, nu altceva.

Domnul Ștefan Creangă:

Da, am discutat cu siguranță.

Domnul Lilian Carp:

Și care au fost concluziile atunci, dacă ați discutat?

Domnul Ștefan Creangă:

Concluziile comisiei sînt că autoritatea care eliberează licența are capacitatea să elibereze această licență în termen de o zi lucrătoare. (*Rumoare în sală.*) Păi, noi o să modificăm. Vă spun.

Domnul Andrian Candu:

O să modificăm în lectura a doua, din cîte înțeleg.

Domnule Carp,

Vă rog frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare?

Domnul Lilian Carp:

A doua întrebare la articolul 24, unde alineatul (1) sintagma „care desfășoară activități de transport în trafic internațional” se exclude. Ce a stat la baza unei asemenea decizii? Și dacă s-a discutat în comisie excluderea acestui amendament? Și, în general, care va fi...

Domnul Ștefan Creangă:

Eu îmi cer scuze, domnule deputat. Dacă mai clar, că nu am înțeles despre care punct.

Domnul Lilian Carp:

Încă o dată, punctul numărul 8, articolul 24, vorbim de alineatul (1) sintagma „care desfășoară activități de transport în trafic internațional” se exclude. În lege foarte clar este spus că se cere o copie ș.a.m.d. care să confirme deci licența de transport.

În cazul cînd noi... cînd nu mai are la mîna această licență, copia licenței de transport, cum el confirmă cînd este oprit în trafic că el are dreptul să presteze servicii sau nu?

Domnul Ștefan Creangă:

Domnule deputat,

Sincer, nu îmi aduc aminte dacă am discutat subiectul dat. Dar dacă dumneavoastră veți face un amendament în forma scrisă sau ca întrebare, vă asigur că grupul de lucru va examina această problemă și va depăși problema dată.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare – doamna Ciobanu.

Vă rugăm frumos.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule președinte al comisiei,

Autorul propune de completat articolul 5 alineatul (1) cu o nouă noțiune „bunuri divizibile” și începe enumerarea acestora cu „producția și recuperarea de metale feroase și neferoase”. Spuneți-mi, vă rog, în comisie nu s-a discutat probabilitatea ca sub această producție de feroase și neferoase se ascunde miliardul?

Domnul Ștefan Creangă:

Sigur că nu am reușit să discutăm problema dată, dar avînd în vedere că dumneavoastră ați formulat întrebarea, v-om examina-o.

Doamna Maria Ciobanu:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Ciobanu,

Mai aveți a doua întrebare sau vreo precizare?

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Creangă,

Vă mulțumim pentru munca efectuată în comisie.

Domnul Ștefan Creangă:

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, supun... cer scuze. Da, doamnă Apolschii, sigur, aveți coraport.

Poftiți, vă rugăm frumos.

O invităm la tribuna principală pe doamna Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte coraportul comisiei.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Cu permisiunea dumneavoastră, nu am să dau citire întregului coraport, pentru că este distribuit. Eu am să fac doar numai niște remarci vizavi de obiecțiile Comisiei juridice, numiri și imunități.

Am indicat asupra unor prevederi care urmează a fi modificate din articolele 197 și 224, 396, 400, 407 ale Codului contravențional. Și anume am indicat că proiectul prevede extinderea competențelor organelor de specialitate în domeniul transportului privind constatarea și examinarea contravențiilor, articolul 407 Codul contravențional, fără a fi excluse din competența organelor Ministerului Afacerilor Interne, ceea ce prevede articolul 400. Ceea ce poate duce la conflict de norme.

Comisia, la examinarea proiectului, a solicitat opinia Procuraturii Generale asupra proiectului. În viziunea dînșilor, este inoportună completarea articolului 32 din Codul contravențional cu o sancțiune nouă care ar prevedea suspendarea dreptului de utilizare a mijloacelor de transport, precum și completarea Codului contravențional cu articolul 36¹ care prevede că suspendarea acestui drept constă în interzicerea temporară persoanei fizice și/sau persoanei juridice de a utiliza o anumită unitate de transport pe termen de 6 luni, sancțiune aplicată doar de către agentul constator.

Dat fiind faptul că asemenea sancțiune privează dreptul... persoana de un drept fundamental, competența de soluționare a acestor cauze contravenționale urmează a fi atribuită instanței de judecată și nicidecum agentului constator.

Urmează a fi revizuite propunerile prezentate la articolul 197 și 224 din Codul contravențional, pentru a exclude unele neclarități și incompatibilitatea acestora cu alte norme.

Nu este argumentată nici necesitatea modificării alineatului (1) la... al articolului 396 din Codul contravențional și atribuirea de examinare a contravențiilor prevăzute la articolul 197 alineatul (18) de către procuror.

Am făcut, de asemenea, o propunere ca proiectul de Lege nr.101 să fie comasat cu nr.57.

Și, în urma dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului nr.57 din 6 martie 2015.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă sînt întrebări în adresa coraportorului? Nu sînt.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, vă propun aprobarea proiectului de Lege nr.57 din 6 martie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative în primă lectură, ca ulterior să fie comasat, astfel cum a propus și comisia, cu nr.101. Dar acesta este al doilea subiect.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Majoritatea celor prezenți din sală, proiectul de Lege nr.57 din 6 martie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost votat în primă lectură și va fi considerat, potrivit celor solicitate și propuse de comisie, ca... a fost... va fi proiect de bază.

În continuare...

Domnule Mocanu,

Aveți ceva de procedură? (*Rumoare în sală.*)

Da, am văzut, am văzut că toate... foarte multe microfoane conectate, o să rugăm colegii să reseteze sistemul. (*Gălăgie în sală.*)

În continuare, urmează să examinăm proiectul nr.6 de pe ordinea de zi.

Dragi colegi,

Onorat plen,

Trecem la examinarea în lectura a doua a proiectului de lege privind rectificarea bugetului pentru anul 2015. Iată de ce, o atenție maximă, este un subiect foarte important, și anume trecem la examinarea proiectului nr.397 din 20 octombrie 2015.

Sîntem în lectura a doua, se discută asupra raportului comisiei, amendamentele propuse.

În continuare, îl invităm pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte subiectul pentru lectura a doua.

În sală, dragi colegi, este invitat și domnul ministru al finanțelor Arapu. Dacă vor fi necesare precizări, evident, dumnealui este disponibil.

Vă rugăm frumos, domnul Creangă, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pentru anul 2015, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege a fost elaborat reieșind din necesitatea: ajustării indicatorilor bugetari la venituri reieșind din evoluțiile macroeconomice recente și prognozele pînă la sfîrșitul anului; revizuirii intrărilor de granturi și împrumuturi la buget în legătură cu înghețarea temporară, de către partenerii de dezvoltare, a suportului bugetar extern; identificării resurselor financiare în scopul suplimentării ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, în legătură cu majorarea tarifelor la energia electrică și gazele naturale; revizuirii și prioritizării programelor de cheltuieli, cu încadrarea acestora în estimările actualizate ale cadrului de resurse avînd ca obiectiv asigurarea, în primul rînd, a funcționalității instituțiilor statului în perioada economico-financiară dificilă actuală.

Amendamentele și propunerile înaintate au fost puse în discuție în cadrul ședinței comisiei, iar rezultatele examinării sînt expuse în sinteza la prezentul raport. Textul proiectului de lege, cu amendamentele și propunerile acceptate, este alăturat raportului comisiei. Totodată, în proiect au fost incluse și modificări și completări cu caracter redacțional.

Pornind de la cele menționate și ținînd cont de majoritatea avizelor pozitive ale comisiilor permanente și avizul Direcției generale juridice a Secretariatului

Parlamentului, comisia, cu 6 voturi „pentru” și 6 abțineri, nu a luat nici o decizie și propune proiectul de lege spre examinare în lectura a doua, ca lectură finală, la latitudinea Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, întrebări în adresa președintelui comisiei.

Dar vreau să vă atrag atenția că întrebările se referă strict la raportul comisiei, inclusiv la... și evident la acele amendamente din partea autorilor amendamentelor, dacă cumva ele nu au fost examinate sau au fost examinate și neaprobat de comisie.

Domnul Dodon,

Vă rog frumos, aveți 2 minute.

Domnul Igor Dodon:

Da, domnule Președinte.

Eu am o întrebare către ministrul finanțelor, dumnealui a spus că-i gata să răspundă la ea. De concretizare, deoarece ține de bugetul anului 2015, este vorba de rectificare. Parvin diferite informații referitor la facturi, dispoziții de plată, neachitate de către Ministerul Finanțelor. Chiar am auzit și ceva informații inclusiv publice.

Vreau doar domnul ministru să confirme sau să infirme despre 3,4 miliarde de lei care au fost prestate și... serviciile, livrate mărfurile, dar pînă ce... de la Ministerul Finanțelor n-au fost achitate aceste livrări. Vreau să-l rog pe ministrul finanțelor să ne spună care este situația la acest subiect.

Cunoaștem că peste 400 de milioane de lei sînt datorii față de sectorul medicină, însă m-ar interesa care sînt datoriile, dacă nu vreți să le calificați datorii, numiți-le altfel, dar care sînt la moment acele sume la care facturile sînt, dar nu sînt achitate.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Arapu,

Vreau să vă întreb dacă vreți să răspundeți la astfel de întrebare. Nu sînteți obligat, sîntem cu încălcarea procedurii și atunci, vă mulțumim frumos, dacă nu răspundeți la această întrebare.

În continuare, domnul Cobzac.

Vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

Răspunde.

Domnul Ștefan Creangă:

Nu răspunde.

Domnul Andrian Candu:

Da, domnul Arapu,

Poftim, dacă vreți să răspundeți la întrebare, aveți microfonul conectat.

Vă rog frumos.

Domnul Anatol Arapu – ministrul finanțelor în exercițiu:

Stimate domnule deputat,

Două săptămîni în urmă, la prezentarea în prima lectură a acestui proiect, eu am răspuns la această întrebare, dumneavoastră... fracțiunea nu era în sală.

Datoriile, într-adevăr, creditoare cu termenul expirat pe tot sistemul bugetar, la situația pentru 9 luni, erau de peste 250 de milioane de lei – datoriile creditoare înregistrate, ceea ce înseamnă și facturi neplătite.

În același timp, din cauza lipsei finanțării deficitului de stat care este prevăzut în această... ca sursă: creditul din partea Guvernului României, debursarea a două tranșe din ajutorul din partea Uniunii Europene nu au fost finanțate transferurile, inclusiv pentru sectorul de medicină, cum am menționat, 400 de milioane în total transferuri. Nu au fost finanțate totalmente la nivel de 83 la sută transferurile către autoritățile publice locale, conform bugetului propus.

Suma totală, astăzi este o altă sumă, pot să pregătesc raportul, va fi pregătit ulterior pentru 11... pentru 10 luni și vă prezint cifrele exacte. Eu vă pun cele mai principale surse care nu au fost finanțate, dar asta nu înseamnă că au fost efectuate cheltuieli. Ministerul Finanțelor știind de această situație care este în țară, încă începînd cu luna iunie, am preîntîmpinat toate autoritățile și întreprinderile din sistemul bugetar, unitățile sistemului bugetar de a se restricționa cheltuielile. Și au fost restricționate intenționat, știind de posibilitatea de nu a avea finanțare a deficitului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnul Cobzac,

Vă rog frumos, aveți prima întrebare cu referire la raport.

Domnul Grigore Cobzac:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

De fapt, o întrebare am. Noi ieri am votat legea care prevede acordarea de compensații pentru majorarea tarifelor păturilor socialmente vulnerabile, în primă lectură am votat-o. Spuneți, se corelează sumele care sînt prevăzute de acest act legislativ pînă la anul nou cu acest proiect de lege?

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule deputat.

Vreau să vă aduc la cunoștință că proiectul de lege care a fost votat în prima lectură va putea fi pus în aplicare începând cu 2016.

Domnul Grigore Cobzac:

Noi ieri cu totul altceva am votat. Am votat...

Domnul Ștefan Creangă:

Dumneavoastră ați votat, dar eu vă spun ce va fi posibil.

Domnul Grigore Cobzac:

Aaa.

Domnul Andrian Candu:

Vedeți, domnul Cobzac?

Domnul Grigore Cobzac:

Vă mulțumesc pentru răspuns.

Domnul Andrian Candu:

Da, și noi vă mulțumim frumos.

Doamna Domentî,

Vă rugăm frumos. Aveți întrebări la domnul Creangă?

Doamna Oxana Domentî:

Domnule președinte al comisiei,

Cunoașteți că una dintre modificările acestei rectificări bugetare a fost avizată diminuarea transferurilor bugetului de stat către Compania Națională de Asigurări în Medicină cu suma de 13,114 milioane de lei.

Noi, comisia de specialitate, membrii comisiei am făcut un amendament prin care am solicitat să menținem suma inițială care a fost prevăzută în buget, adică să nu admitem diminuarea acestui transfer către fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală. Atunci când am făcut acest amendament, ne-am bazat pe mai multe acte legislative, inclusiv pe Hotărîrea Parlamentului nr.156 din 30 iulie 2015, votată de tot Parlamentul, practic, de unanimitatea celor care erau prezenți în sală, privind aprobarea raportului privind executarea fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală pe anul 2014 care stipulează în punctul 2) neadmiterea diminuării, pe parcursul anului bugetar, a angajamentelor financiare ale statului față de fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

Eu văd că comisia de specialitate a dat... a respins acest amendament al nostru. Noi, totuși, insistăm să punem la vot acest amendament și rog plenul Parlamentului să susțină poziția Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Vreau să mai invoc și alte legi care intră în contradicție cu această acțiune a Ministerului Finanțelor. Mai avem și Legea nr.1593 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, articolul 9, prin care spune că bugetul de stat trebuie să transfere în fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală o sumă egală cu cel puțin 12,1% din cheltuielile sale de bază.

Iar dacă este să facem calculele respective la început de an sau chiar și în varianta inițială a bugetului, suma era mult mai mică decât cea care trebuia să fie conform legii, practic cu 600 de milioane mai puțin. Deci dacă e să facem calculele respective, 8 și ceva procente comparativ cu 12,1, iar această diminuare de 13 milioane va micșora și mai mult acest procent. Deci prin această rectificare în minus bugetară a bugetului asigurărilor medicale deci diminuarea transferurilor încalcăm cel puțin 4 legi.

De aceea, rog foarte frumos să susțineți amendamentul nostru. Nu va fi nimic catastrofal în acest buget. Noi am propus și de unde poate fi luată această sumă, din fondurile de rezervă ale Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Da, am înțeles.

Domnule Creangă,

Opinia dumneavoastră, înainte de a fi pus la vot.

Domnul Ștefan Creangă:

Da, eu o să răspund foarte pe scurt la această întrebare. Într-adevăr, s-a examinat în cadrul comisiei propunerea dumneavoastră. Este important să cunoaștem, pînă se va vota, se va pune la vot acest amendament, că aceste 13,1 milioane de lei urmau să vină în bugetul de stat din împrumutul acordat de Banca Mondială.

Aceste 13 milioane făceau parte din anumite condiționalități. CNAM nu a îndeplinit toate condiționalitățile. Respectiv, acești bani nu pot veni în bugetul de stat ca suport bugetar pînă nu va fi îndeplinită această condiționalitate.

Totodată, vreau să informez onoratul plen că suma respectivă va putea fi debursată în anul 2016 odată cu îndeplinirea condiționalităților.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, aveți dreptul la o precizare.

Doamna Domentî,

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Într-adevăr, în argumentarea sa Ministerul Finanțelor spune că acești bani ar fi trebuit să vină în bugetul de stat din Proiectul „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”, doar că noi cunoaștem foarte bine că acești bani vin pentru

acoperirea deficitului bugetar. Deci ei nu sînt condiționați exact că ei trebuie să meargă la sănătate sau în altă parte.

Deci banii din acest proiect au venit în buget, iar bugetul de stat avea angajamente fixe față de Compania Națională de Asigurări în Medicină. Aceste condiționalități nu au fost nerespectate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină. Nu ei au fost cei care nu au respectat aceste condiții, dar vedem că ei și cetățenii sînt cei care suferă din cauza acestor transferuri diminuate.

Deci nu există o corelație directă dintre neîmplinirea acestui indicator și diminuarea acestui transfer. Ministerul Finanțelor, în primul rînd, trebuia să urmărească îndeplinirea tuturor condiționalităților.

În al doilea rînd, trebuia să identifice o sursă suplimentară ca să transfere acești bani. Să nu uităm că situația este critică în sănătate, iar serviciile...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Doamna Domentî,

Evident, supunem la vot amendamentul dumneavoastră.

Vă rog frumos să-l mai reformulați în mod expres pentru stenogramă și eu îl pun la vot neîntîrziat.

Doamna Domentî,

Vă rog frumos.

Doamna Oxana Domentî:

Amendamentul sună în felul următor: la fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală în sumă de 2 miliarde 319 milioane 521 mii de lei, inclusiv pentru asigurarea unor categorii de persoane conform legislației – 2 miliarde 235 milioane de lei 237,3 mii de lei pentru realizarea programelor naționale în domeniul ocrotirii sănătății. – 36 milioane de lei și din contul împrumutului modernizarea sectorului sănătății acordat de Banca Mondială – 48 milioane de lei 250 de mii de lei.

Deci este conținutul legii aprobate, iar conținutul amendamentului sună în felul următor, eu cer scuze. La articolul 3 alineatul (1) punctul 2 modificările propuse ce vizează reducerea transferurilor la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală cu 13 milioane 114 mii de lei urmează a fi excluse, în vederea asigurării minimului necesar de servicii medicale curente prevăzute în anul 2015 pentru populație.

La amendamentul pentru anexa numărul 2, comisia noastră propune ca sursa de acoperire să fie fondul de rezervă al Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Acesta este amendamentul propus pentru vot.

Onorat plen și dragi colegi,

Vă rog frumos, să luați locul pentru a vota.

Și numărătorii să fie gata pentru a număra rezultatele pe sectoare.
Vă rog frumos toți colegii să ia locul.
Dragi colegi Pistrinciuc și domnul Lucinschi,
Dacă ați putea procedural ca să putem să votăm.
La fel și pe domnul Diacov îl rog frumos, și pe domnul Lupu la fel să luați loc.

Nu, vă rog frumos, ieri am avut o înțelegere, votează toți de pe loc. Ori avem consistență, ori nu.

Vă rog frumos. Sigur. Vă mulțumim frumos. (*Rumoare în sală.*) Mai este un deputat democrat care stă în corpul diplomatic, probabil.

Vă rugăm frumos, cine este pentru amendamentul propus de doamna Domenti, vă rog frumos să votați.

Numărătorii,

Vă rog frumos, rezultatele pe sectoare.

Vă rog frumos, sectorul nr.1.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 16.

Sectorul nr.2 – 20.

Sectorul...

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

Am văzut 10 voturi în sectorul ... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos încă o dată sectorul nr.3 să votați amendamentul.

Văd că nu e nici...

N u m ă r ă t o r i i:

Un vot.

Domnul Andrian Candu:

Un vot.

Cu 37 de voturi, amendamentul formulat de doamna Domenti nu a fost acceptat.

În continuare, luînd în considerare că nu mai sînt alte întrebări, vom trece la vot... (*Rumoare în sală.*)

Da, vă rog frumos domnul...

Domnul Carp,

Vă rog frumos, dar văd că nu vă funcționează...

Domnul Carp,
Vă rog frumos.
Domnul Vlas,
Vă rog frumos.

Domnul Ștefan Vlas:

Fracțiunea Partidului Liberal cere pauză de 15 minute. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, pauză 15 minute. Revenim la 13.30.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Continuăm ședința plenară. Rog frumos să vă luați locul. Revenim foarte curînd la vot.

Pînă atunci o rugăm pe doamna Domenti să ne prezinte proiectul de Lege pentru modificarea Legii ... Raportul la proiectul de Lege nr.398 din 20 octombrie 2015 pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015. Proiectul nr.7 pe ordinea de zi.

Vă rugăm.

Nu vă faceți griji, bugetul o să se voteze.

Doamna Oxana Domenti:

Deci raport la proiectul de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2015. Lectura a doua.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2015 nr.73 din 12 aprilie 2015 (nr. 398 din 20 octombrie 2015, lectura a doua).

Membrii comisiei de comun acord cu autorii proiectului au propus rectificarea lui, după cum urmează:

1. În denumirea legii și în partea dispozitivă a articolului unic după cuvîntul „modificarea” se introduc cuvintele „și completarea”.

2. După articolul 8 se introduce un nou articol cu următorul conținut:

„Deci 1. Articolul 8¹.

(1) Cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului pînă la vârsta de 3 ani începînd cu 1 octombrie constituie 30% din baza de calcul stabilită la articolul 7 al Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru

incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, dar nu mai puțin de 440 de lei pentru fiecare copil.

(2) Cuantumul lunar al indemnizației pentru îngrijirea copilului persoanelor neasigurate pînă la împlinirea vârstei de 1,5 ani începînd cu 1 octombrie constituie 440 de lei.”

3. Punctul 2 va deveni, respectiv, punctul 3 și va avea următorul cuprins: „Punctul 3. Anexele nr.1 și nr.2 se prezintă în redacție nouă, conform anexelor nr.1 și 2 la prezenta lege”.

Punctul 4. În anexa nr.2 se operează următoarele modificări:

1. În programul 90 06 cifrele „928 599,8” se substituie cu cifrele „931 724,8”, iar cifrele „331 milioane 707,7” se substituie cu cifrele „334 milioane 832,7”. În programul 90 19 cifrele „1 miliard 997 555,9” se substituie cu cifrele „1 miliard 994 430,9”.

Urmare a dezbaterilor și a votării pe marginea proiectului, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu votul unanim al membrilor prezenți în ședință, propune proiectul de Lege nr.398 din 20.10.2015 spre examinare și adoptare în ședința de plen a Parlamentului în lectura a doua.

Ca să fie foarte clar, deci proiectul a suferit modificări doar la capitolul „Indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă”, care a fost majorată de la 400 la 440 de lei atît pentru persoane neasigurate, cît și plafonul minim pentru persoanele asigurate.

Iar în raport cu propunerea noastră inițială această indemnizație va fi majorată, s-a decis să fie majorată de la 1 octombrie și nu de la 1 noiembrie.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă sînt întrebări în adresa autorului? Cer scuze, raportorului. Nu sînt.

Vă mulțumim frumos, doamnă Domenti.

În continuare, o să vă rugăm frumos să ne prezentați și raportul pentru cel de al doilea proiect.

Da, doamna Domenti zice că mai întîi să votăm bugetul de stat că-i în dependență.

Domnule Creangă.

Domnule Creangă.

Domnule Creangă. (*Rumoare în sală.*)

Vă lămuresc eu ce se întîmplă, doamnă Stratan.

Deci după discuție ... Mulțumim celor care au solicitat pauză, fiindcă discuțiile în pauză au fost foarte productive și Ministerul Finanțelor și-a revizuit poziția și este de acord, împreună se pare cu Comisia economie, buget și finanțe, ca cele 13 milioane solicitate în amendamentul doamnei Domenti, într-adevăr, să fie diminuat Fondul de rezervă. Sîntem la sfîrșitul anului și Fondul de rezervă nu va fi folosit în continuare, respectiv cele 13 milioane să se regăsească în ... la bugetul asigurărilor sociale, înțeleg eu... medicale.

De aceea, o să revin la votul amendamentului. (*Rumoare în sală.*)

Iată de ce o rog pe doamna Domentî încă o dată, pentru stenogramă, să mai ... Da, dați-mi voie, da, într-adevăr, tehnic ar trebui să fie anulat inițial votul anterior.

Cine este pentru anularea votului anterior ce se referă la amendamentul pe care l-a exprimat doamna Domentî, vă rog frumos să vă exprimați prin vot. Majoritatea celor prezenți în sală au votat pentru anularea amendamentului.

Și, în continuare, vă rugăm frumos, doamnă Domentî, încă o dată foarte scurt să reformulați amendamentul, ca să-l punem la vot. Foarte scurt.

Doamna Oxana Domentî:

La articolul 3 alineatul (1) punctul 2 modificările propuse ce vizează reducerea transferurilor la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală cu 13,114 milioane de lei urmează a fi excluse, în vederea asigurării minimului necesar de servicii medicale curente prevăzute în anul 2015 pentru populație.

La amendamentul pentru anexa nr.2, comisa respectivă propune... comisia noastră propune ca sursa de acoperire să fie fondul de rezervă al Guvernului. Astfel, la punctul 2 cifrele „2 miliarde 319 521 și 48 250” se substituie respectiv cu cifrele „2 miliarde 306 407 și 35 136,0”.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Cine este pentru aprobarea acestui amendament, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală. Chiar în unanimitatea celor prezenți din sală amendamentul a fost acceptat.

În continuare, supun votului proiectul de Lege nr.397 din 20 octombrie 2015 ce ține de proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat nr.72 din 12 aprilie 2015. Pentru lectura a doua este votul.

Cine este pentru aprobarea acestuia, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Iar numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

Vă rog frumos, sectorul nr.1. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Odnostalco,

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Dumnealui menționează că sînt ...

Cred că sistemul nu funcționează. De aceea, 4 voturi confirmă sectorul nr.1. Patru voturi „pentru”.

Sectorul nr.2?

Sectorul nr.2 – 25.

Sectorul nr.3? Vă rog frumos, domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Sectorul nr.3 – 23.

Domnul Andrian Candu:

Cu 52 de voturi, proiectul de Lege nr.397 din 20 octombrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat nr.72 din 12 aprilie 2015 a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, supun votului... (*Rumoare în sală.*) Vă rog frumos, dragi colegi. Supun votului proiectul de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015 nr.73 din 12 aprilie 2015, cu numărul de înregistrare 398 din 20 octombrie 2015, pentru lectura a doua.

Cine este pentru adoptarea acestuia, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă rog frumos numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

Sectorul nr.1?

Sectorul nr.1 – 14.

Sectorul nr.2?

Sectorul nr.2 – 45.

Sectorul nr.3?

Sectorul nr.3, domnul Țap, vă rog frumos. Numai puțin așteptați. Avem mici deficiențe. Numai puțin.

Domnul Țap,

Poftiți.

Domnul Iurie Țap:

Sectorul nr.3 – 23 de voturi.

Domnul Andrian Candu:

Cu 82 de voturi, proiectul nr.398 din 20 octombrie 2015 ce ține de modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2015 a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, dragi colegi, supun votului proiectul de Lege nr.333 din 24 septembrie 2015, nr.1 pe ordinea de zi, pentru lectura a doua.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Vă rog frumos, pe sectoare să ne dați rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 14.

Sectorul nr.2 – patruzeci... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 24.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 23 de voturi.

Domnul Andrian Candu:

Cu 61 de voturi, proiectul de Lege nr.333 din 24 septembrie 2015 pentru modificarea și completarea articolului 15 din Legea instituțiilor financiare a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, o rugăm pe doamna Domentî să ne prezinte raportul și pentru proiectul de Lege ce ține de fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul 2015.

Doamna Domentî,

Vă rog frumos, la tribuna principală.

Vă rog frumos, doamna Domentî, comentariu.

Doamna Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Domnule Președinte,

Dat fiind faptul că am făcut această schimbare în bugetul de stat, respectiv, bugetul asigurărilor medicale în lectura a doua a fost pregătit luînd în considerare diminuarea acestor transferuri.

Dat fiind faptul că noi am votat menținerea sumei inițiale la fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală, noi solicităm ca acest buget să fie revăzut într-o altă ședință. El deja nu mai are sens să fie votat și, adică, să facem corectările de rigoare, pentru că în prima lectură acolo cifrele au fost diminuate și e nevoie ca în lectura a doua să venim cu corectări pe marginea acestui buget.

Domnul Andrian Candu:

Bine. Da, este adevărat.

Doamna Oxana Domentî:

Atunci un pic mai tîrziu să întrunim comisia și să facem corectările de rigoare.

Domnul Andrian Candu:

Bine. O să anunț o pauză și o să întruniți comisia.

Doamna Oxana Domentî:

Da, mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Între timp, îl rog pe domnul Ștefan Creangă să ne prezinte proiectul nr.380 din 13 octombrie 2015, nr.16 pe ordinea de zi.

Vă rog frumos.

Răbdare, încă 5 minute, dragi colegi. 5 minute și după aceia o să anunțăm pauză.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat plen,

Se propune atenției dumneavoastră, în calitate de coautor al proiectului, completarea articolului 1 din Legea nr.26 din 4 martie 2010 privind Zona Economică Liberă „Bălți”.

Proiectul de Lege privind completarea articolului 1 privind Zona Economică Liberă „Bălți” este elaborat și înaintat în temeiul articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului și este semnat de către un grup de deputați.

Este important de menționat că acest proiect de lege prevede extinderea Zonei Economice Libere „Bălți” cu un teren de 8 hectare din raionul Orhei. Această propunere are la bază solicitarea expresă, care este anexată la proiect, a unui importator investitor străin, Sumitomo Electric Bordnetze, de a acorda statut de zonă economică liberă pe terenul menționat.

Sumitomo Electric este o companie germano-japoneză specializată în producerea și furnizarea de cablu și alte componente pentru industria de automobile. Această companie face parte din grupul internațional Sumitomo Electric Industries care include aproximativ 331 de filiale în mai mult de 33 de țări.

Sumitomo Electric și-a înregistrat recent reprezentanța în Republica Moldova și planifică să investească în viitorul apropiat aproximativ 17 milioane de euro în construcția unei fabrici cu suprafața de 25 de mii metri pătrați și cu un număr aproximativ de angajați de 3200, dintre care sînt și un număr de ingineri.

După examinarea mai multor eventuale locații pentru construcția acestei fabrici, inclusiv în zonele economice libere, această companie și-a exprimat interesul pentru un teren din raionul Orhei care nu are statut de zonă economică liberă. Interesul companiei pentru anume acest teren este motivat de poziționarea geografică a acestuia, nivelul de dezvoltare a raionului Orhei, forța de muncă disponibilă, infrastructura existentă, accesul la drumurile naționale.

Realizarea acestui proiect investițional va contribui, fără îndoială, la crearea unui număr important de locuri de muncă, la majorarea volumului producției industriale fabricate pentru export și la dezvoltarea economică a regiunii.

Potrivit raportului de activitate a zonei economice libere pentru anul 2014, 79,1% din volumul mărfurilor produse și al serviciilor prestate au fost exportate, ceea ce a constituit 9,2% din volumul exportului Republicii Moldova în anul respectiv.

Volumul total al salariilor achitate de către rezidenți a fost în mărime de 364,3 milioane de lei. Astfel, atestăm o creștere cu 13,1% în comparație cu această perioadă pentru anul 2013.

Salariul mediu al unui angajat în zonele economice libere în anul 2014 a crescut cu 10 la sută și a constituit 4900 lei, iar volumul impozitelor calculate

constituie 180 de milioane lei. În aceste condiții, extinderea zonei economice libere, ținând cont de existența unui investitor real, este mai mult decât rezonabilă. Adoptarea acestui proiect de lege va contribui la creșterea volumului de export și crearea de noi locuri de muncă, precum și la dezvoltarea economică durabilă prin integrarea investițiilor străine directe și transferul de cunoștință, expertiză și tehnologie în țară.

Conform planului urbanistic general de dezvoltare a orașului Orhei, terenul menționat în proiectul de lege este destinat exclusiv construcțiilor cu caracter industrial: fabrici, parc industrial, depozite, hale de asamblare, dezasamblare a componentelor.

Având în vedere impactul economic și social major al realizării acestui proiect investițional pentru Republica Moldova, se propune sprijinirea solicitării făcute de către această companie internațională și extinderea Zonei Economice Libere „Bălți” prin includerea în componența acesteia a terenului de 8 hectare menționat în proiectul de lege.

Vreau să aduc la cunoștință că acest teritoriu este proprietatea autorităților publice locale.

Onorați deputați,

Solicitez susținerea acestui proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, întrebări în adresa coautorului.

Domnul Dodon,

Vă rog frumos, aveți prima întrebare.

Domnul Igor Dodon:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Noi, de fapt, salutăm venirea investitorilor, este un lucru important, dar noi avem mai multe întrebări și am fi dorit ca autorii să vină la fracțiune pentru a discuta acest proiect. De aceea, noi în prima lectură nu-l vom susține, dar sîntem gata să-l susținem în lectura a doua, în caz dacă autorii vor veni pentru a avea o discuție în cadrul fracțiunii asupra acestui proiect.

Vă mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Eu cred că se poate de răspuns la întrebări și de la tribună.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Creangă,

Nu mai sînt întrebări la dumneavoastră, în calitate de coautor. Ne prezentați și raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Da. Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnul Ștefan Creangă:

Domnule Președinte,

Onorat plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege și comunică următoarele. Prezentul proiect de lege prevede completarea Legii privind Zona Economică Liberă „Bălți” prin care se propune crearea unei subzone în cadrul Zonei Economice Libere „Bălți” amplasate pe un teren de 8 hectare în zona industrială Orhei.

Ținem să menționăm că gigantul japonez-german Sumitomo Electric și-a anunțat intenția să investească 17 milioane de euro în construcția unei fabrici cu o suprafață de 25 de mii de metri pătrați, în care vor munci aproximativ 3 200 de angajați. Potrivit autorului, această companie este specializată în producerea și furnizarea de cabluri și de componente pentru industria automobilelor.

Vreau să menționez că avizul Guvernului Republicii Moldova pe marginea acestui proiect de lege este unul pozitiv, menținându-se că crearea unei subzone va permite extinderea potențialului industrial al țării, va spori atractivitatea Republicii Moldova prin atragerea investițiilor de anvergură, precum și va majora volumul exportului producției industriale.

Totodată, proiectul de lege prevede că proiectul investițional înaintat... volumul anual al vânzărilor se presupune a fi de 500 de milioane de lei. Totodată, producția va fi exportată, iar încasările în bugetele de toate nivelele se vor majora și respectiv se va îmbunătăți esențial situația economică și socială din regiune și din țară în ansamblu.

Astfel, menționăm că dezvoltarea zonelor libere existente este o măsură strict necesară, care contribuie, cu siguranță, la accelerarea dezvoltării social-economice a unor teritorii aparte și constituie un instrument eficient al politicii statului pentru atragerea investițiilor, crearea locurilor de muncă în diverse regiuni ale țării, precum și creșterea volumul impozitelor și taxelor acumulate la bugetul public național.

Odată cu implementarea tehnicii noi și tehnologiilor moderne în zonele economice libere, are loc majorarea volumului producției industriale fabricate pentru export, ridicarea nivelului calității mărfurilor și respectiv nivelul competitiv al acestora pe piața externă. Prin urmare, dezvoltarea zonelor economice libere contribuie pozitiv la creșterea reală a produsului intern brut al Republicii Moldova, precum și influențează pozitiv soldul balanței de comerț extern al țării.

Ținem să menționăm că a fost elaborat studiul privind fezabilitatea proiectului privind crearea Zonei Economice din orașul Orhei, care cuprinde

aspecte diverse: legale, organizaționale, regionale, economice, sociale și de mediu, analizate în cadrul mai multor capitole.

Eficiența economică a proiectului a fost analizată prin prisma indicatorilor de performanță a proiectelor investiționale, și anume: rata internă a rentabilității, valoarea actualizată netă a proiectului, raport beneficii/costuri.

Comunicăm că a fost întocmit proiectul planului de amplasare a subzonei libere, coordonat cu autoritățile corespunzătoare ale administrației publice locale.

Totodată, un grup de deputați în Parlament au propus un amendament, care a fost susținut de comisie, prin care se propune de completat proiectul pentru lectura a doua cu două modificări suplimentare în partea ce ține de extinderea subzonei pentru raionul Cahul.

Propunerea este motivată prin solicitarea Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din orașul Cahul și a Primăriei orașului Cahul, care au primit oferte garantate din partea a două companii străine (Fujikura din Japonia și Coroplast din Germania, unul din furnizorii concernului Draexlmaier), acestea fiind disponibile să efectueze investiții majore în Republica Moldova, în special în regim de zonă economică liberă.

Este de menționat că aceste companii au manifestat un interes vădit pentru locația atât de tip „greenfield”, cât și de „brownfield”, fapt satisfăcut unde au fost identificate 23 de hectare de teren de tip „greenfield”, care aparține Universității de Stat din Cahul, amplasat în intravilanul orașului Cahul și circa 17 de hectare de teren tip „brownfield”, care aparține Uzinei de confecționare a pilonilor de beton armat SA „USBA” din Cahul (33000 m²), nefuncțională la moment de mai mulți ani.

Suma planificată a investițiilor de teren de tip „brownfield” se cifrează la circa 50 de milioane de dolari și crearea a peste 4 mii de locuri de muncă, iar suma investițiilor pe teren „greenfield” se preconizează a fi în cifra de 100 de milioane de dolari și crearea a peste 3 mii de locuri de muncă.

Implementarea proiectelor investiționale a companiilor menționate mai sus va contribui la dezvoltarea unei platforme industriale de importanță majoră și potrivit studiului de fezabilitate întocmit crearea subzonei economice libere după modelul identificat va avea un impact social economic pozitiv asupra regiunii. Toate acestea vor contribui la acumularea suplimentară a impozitelor și taxelor în bugetele de stat și cele locale începând cu anul 2018.

Ținem să menționăm că raionul Cahul joacă un rol strategic în economia Republicii Moldova și a regiunii de sud prin poziționarea favorabilă în sudul țării, care are ieșire la mare prin porțiunea de litoral al fluviului Dunărea, asigurat de Portul Internațional Liber Giurgiulești, existența Aeroportului din orașul Cahul, aflându-se la intersecția căilor de comunicare dintre România și Ucraina și, respectiv, trecerea în intersecția pe cale terestră cu România. Deci este unica regiune din Republica Moldova care posedă toate cele patru căi de transport: maritim, feroviar, auto și aerian.

Disponibilitatea de resurse umane și poziționarea sa geografică oferă posibilități de dezvoltare economică a regiunii prin facilitarea exportului producției fabricate, importul materiei prime, atragerea investițiilor străine.

Pornind de la cele menționate, comisia susține conceptual pentru primă lectură proiectul de lege, iar pentru lectura a doua se propune completarea articolului din lege cu literele j) și c) cu textele expuse mai sus.

Totodată, în contextul planului geometric de formare a bunului imobil de către Oficiul cadastral Orhei prin care se concretizează numărul cadastral al bunului imobil se propune ca litera i) din articolul 1 al proiectului de lege cifra „6401307619” să fie substituită cu cifra „6401307134”.

Pornind de la cele expuse și ținând cont de avizele pozitive ale comisiilor permanente, al Guvernului, comisia propune Parlamentului proiectul de lege spre examinare în prima și a doua lectură ca lectură finală.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, întrebări în adresa domnului Creangă în calitate de președinte de comisie.

Domnule Carpov,

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule președinte,

Noi împărtășim în totalitate importanța unor asemenea proiecte investiționale pentru Republica Moldova, în special în situația actuală economică, noi vom sprijini și proiectul de lege care se discută acum, dar aș vrea să am o clarificare poate mai mult de tehnică juridică sau legislativă în contextul textului prezentat.

Din câte îmi amintesc, legea prin care a fost creată Zona Economică Liberă „Bălți” a prevăzut o perioadă exactă de 25 de ani. Legea e din 2010, 25 de ani, practic Zona Economică Liberă „Bălți” ar trebui să funcționeze pînă în 2035. Pe parcurs a fost extinsă zona respectivă în Strășeni, Căușeni și acum Cahul și Orhei. Care va fi perioada exactă pentru zonele extinse după 2035? Vor fi ele la fel ca și parte a Zonei Economice Libere „Bălți” sau ele vor avea un alt statut? Sau perioada se limitează la 2035?

Mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule deputat,

Sigur că perioada urmează să fie limitată la 2035 ca fiind de bază, însă cu siguranță noi vom reveni la acest subiect în momentul în care acești investitori vor face aceste investiții.

La vot.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, numai puțin.

Domnule Golovin,

Vă rog frumos.

Domnul Igor Vrenea:

Nu, numai la Golovin lucrează microfonul, de aceea am inclus la dânsul. Nu lucrează microfoanele.

Domnul Andrian Candu:

Da, am înțeles. Numai puțin.

Domnul Igor Vrenea:

Se poate, da?

Domnule președinte,

Proiectul de bază prevede completarea legii cu punctul i), da, cu Zona Orhei. Dumneavoastră ați venit cu un amendament.

Domnul Ștefan Creangă:

Da. Mai mulți deputați au făcut amendament ...

Domnul Igor Vrenea:

OK. Am înțeles.

Domnul Ștefan Creangă:

... pentru extindere.

Domnul Igor Vrenea:

Amendamentul respectiv are avizul Guvernului sau nu?

Domnul Ștefan Creangă:

Avizul Guvernului are conceptual pentru extinderea Zonei Economice „Bălți”.

Domnul Igor Vrenea:

Bun. Dar cu Cahulul ce facem?

Domnul Ștefan Creangă:

Dacă conceptual este avizul pozitiv al Guvernului de extindere a zonei, cu siguranță ...

Domnul Igor Vrenea:

E o zonă, dar a doua?

Domnul Ștefan Creangă:

Subzonă.

Domnul Igor Vrenea:

Nu, a doua?

Domnul Ștefan Creangă:

E vorba de subzone. Atît timp cît Guvernul și-a exprimat poziția sa de a accepta extinderea subzonelor ...

Domnul Igor Vrenea:

Dumneavoastră înțelegeți că este vorba de un teren, de aceea eu și zic, trecerea acestui teren ...

Domnul Ștefan Creangă:

Trebuie susținut. Asta-i poziția Guvernului.

Domnul Igor Vrenea:

El trebuie susținut, dar procesual legal să fie. În sensul acesta ...

Domnul Ștefan Creangă:

Este legal perfect.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, doamna Goța de pe locul domnului Creangă. Deci să porniți microfonul domnului Ștefan Creangă. Iar tuturor, restul colegilor, vă rog frumos să vă ridicați, cartelele să le extrageți și să le instalați înapoi.

Microfonul domnului Ștefan Creangă, vă rog frumos.

Doamna Aliona Goța:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Sînt sigură că atenția cahulenilor este îndreptată astăzi spre Legislativul Republicii Moldova, pentru că decizia pe care o vom lua astăzi privind extinderea subzonei economice libere și spre Cahul este una foarte importantă pentru dezvoltarea social-economică a Cahulului și nu numai a raionului Cahul, ci și a întregii regiuni de Sud a Republicii Moldova, pentru că asta înseamnă locuri de muncă, înseamnă venituri suplimentare la bugetul local.

Pîna la ziua de astăzi vreau să vă spun că acest subiect a fost discutat larg în instituția președintelui raionului, Consiliului raional Cahul, au fost invitate în ședințe de lucru societatea civilă, operatori economici și, de aceea, vă îndemnăm să susțineți acest amendament și să votați pentru extinderea acestei subzone.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Boțan,

Vă rog frumos.

Domnul Roman Boțan:

Sînt orheian și în calitate pe care o am acum, vreau să vă încurajez să votați acest proiect de lege, pentru că este unul binevenit și să salut din partea orheienilor investitorii care vin să investească în țara noastră.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim foarte mult.

Într-adevăr, este important acei investitori care deja și-au anunțat în ambele zone sau subzone venirea.

Domnul Lupu,

Vă rugăm frumos.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu am o propunere pe cât de clară, pe atît și de scurtă. Eu gîndesc că raportul prezentat și în calitate de unul dintre autori, și în calitate de președinte al comisiei de profil, raportul domnului Creangă a fost exhaustiv, unul foarte detaliat și, pe această bază, eu gîndesc că nu mai avem aici subiecte necunoscute și în loc să continuăm parada declarațiilor, haideți să facem treabă, să adoptăm acest proiect de lege și să rezolvăm problema pe cale practică de acțiuni. Adică mai puțin să vorbim și mai mult să facem.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări.

Domnule Creangă,

Vă mulțumim foarte mult.

Vă rog frumos toți deputații să treacă la locuri și, bineînțeles, voi supune votului aprobarea acestui proiect de lege. Cine este pentru aprobarea proiectului de lege în primă lectură, și anume a proiectului de Lege nr.380 din 13 octombrie 2015 privind completarea articolului 1 din Legea nr.26 din 4 martie 2010 privind Zona Economică Liberă „Bălți”, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Cu o majoritate desăvîrșită a celor prezenți în sală.

Luînd în considerare propunerea din partea autorilor și a comisiei, s-a făcut propunerea pentru votul în a doua lectură. Aș vrea să întreb fracțiunile parlamentare.

Domnul Dodon,
Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Igor Dodon:

Domnul Președinte,

Noi am dori să avem o discuție cu autorii pînă a fi pus la vot în lectura a doua. De aceea, putem s-o votăm în lectura a doua săptămîna viitoare și nu văd nici o problemă aici, pentru a putea să discutăm, a avea posibilitatea să discutăm cu autorii acest proiect.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Celelalte fracțiuni, vă rog frumos.

Domnule Lupu,

Vă rog frumos să vă exprimați.

Domnul Marian Lupu:

Da. Frațiunea Partidului Democrat susține votul în a doua lectură pentru acest proiect de lege azi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Reidman,

Vă rugăm frumos din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor.

Domnul Oleg Reidman:

Noi tot susținem votarea în a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat, doamna Liliana Palihovici, vă rog frumos.

Domnul Deliu,

De la domnul Ștefan Creangă, vă rog frumos.

Doamna Liliana Palihovici:

Frațiunea Partidului Liberal Democrat susține votul în lectura a doua a acestui proiect, astăzi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Carp,

Vă rog frumos, din partea Frațiunii Partidului Liberal.

De la domnul Vlas dacă ați putea.

Domnul Ștefan Vlas:

Fracțiunea Partidului Liberal susține votul astăzi, în a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Luînd în considerare majoritatea susținerilor din partea fracțiunilor, supun votului pentru lectura a doua proiectul de Lege nr.380 din 13 octombrie 2015 ce ține de completarea articolului 1 din Legea 26 cu privire la Zona Economică Liberă „Bălți”.

Cine este pentru adoptarea acestuia în lectura a doua, vă rog frumos să votați și să anunțați rezultatele pe sectoare, numărătorii.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 43.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3, domnul Mocanu, vă rog frumos sau domnul Țap, vă rog frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 21 de voturi.

Domnul Andrian Candu:

Douăzeci și?

N u m ă r ă t o r i i:

Unu.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3. – 21.

Cu 68 de voturi, proiectul de Lege nr.380 din 13 octombrie 2015 privind completarea articolului 1 din Legea nr.26 privind Zona Economică Liberă „Bălți” a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, se anunță o pauză.

Da. Domnul Lupu,

Vă rog frumos, de procedură.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Rog pentru două minute, nu mai mult, atenția dumneavoastră. Am făcut o constatare, stimate domnule Președinte, stimați colegi, acum, un sfert de oră în

urmă am votat în lectura a doua proiectul nr.397, cel care vizează completarea Legii bugetului de stat pentru anul curent. Înainte de a vota acest proiect de lege am votat cu toții amendamentul care a presupus alocarea a 13 milioane 114 mii de lei din fondul de rezerva al Guvernului pentru bugetul asigurărilor medicale. Așa-i? Corect.

Am atras atenția că proiectul nr.399, la fel pe ordinea de zi astăzi, cel care vizează amendarea Legii nr.74, Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015, esența acestui proiect nr.399 a fost exact micșorarea bugetului inițial a asigurărilor medicale pentru anul curent cu 13 milioane 114 mii de lei.

Din momentul în care noi cu dumneavoastră acum un sfert de oră în urmă am completat cu 13 milioane 114 mii de lei bugetul de asigurări în medicină, în mod automat proiectul nr.399 își pierde din sens, fiindcă cifrele acestui buget rămân în continuare a fi intacte, așa cum noi le-am aprobat cu dumneavoastră în 12 aprilie 2015. Iată de ce ... Nu, de fapt... indiferent, oricum e lege.

În acest context, eu gândesc că este absolut logic că proiectul nr.399 își pierde din sens definitiv, el nu mai are drept la viață. Iată de ce, fără a convoca ședința comisiei, avînd această stare, de fapt, eu propun, domnule Președinte, să votăm respingerea acestui proiect din momentul în care el nu mai este util și necesar.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim, domnule Lupu.

Sau, pur și simplu, scoaterea de pe ordinea de zi. Și de ce respingerea, dacă el e în lectura întâi, poate să stea și 5 ani de zile. (*Rumoare în sală.*)

Respingerea trebuie să vină la fel ca propunere din partea comisiei. (*Rumoare în sală.*)

De raportul comisiei avem nevoie pentru a respecta întocmai Regulamentul Parlamentului. Ori îl scoatem de pe ordinea de zi, ori faceți comisia pentru respingere.

Atunci, doamna Domentî, propuneți să-l scoatem de pe ordinea de zi?

Doamna Oxana Domentî:

Pot... Așa cum decide plenul. Putem să adunăm comisia și să-l propunem spre respingere astăzi. Putem și pentru altă dată, pentru că el chiar nu mai este actual, azi respingerea sau pe...

Domnul Andrian Candu:

Și deci propunerea dumneavoastră? (*Rumoare în sală.*)

Doamna Oxana Domentî:

Dar toți membrii sînt de acord, pentru că au votat pentru restabilirea sumei. Deci chiar nu vedem sensul întrunirii comisiei.

Domnul Andrian Candu:

Apropiati-vă de doamnă. Aveți pauză o oră și după asta...

Doamna Oxana Domentii:

Bine. Atunci îl lăsăm pentru mai târziu.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos. Se declară pauză pînă la ora 15.15 și ne revedem ulterior în plen.

Vă mulțumim frumos.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Domnule Creangă,

Am o întrebare. Înțelegem că proiectele nr.337 și nr.338, nr.9 și nr.10 de pe ordinea de zi se amîină pe săptămîna viitoare?

Domnul Ștefan Creangă:

Da, da. Vă rog foarte mult, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Dacă nu sînt obiecții din partea fracțiunilor parlamentare, aceste două subiecte nr.9 și nr.10 de pe ordinea de zi să fie transferate pe săptămîna viitoare. OK. Compromis din partea tuturor fracțiunilor.

Rog foarte mult numărătorii pe sectoare să ne dea prezența în sală, ca să știm exact existența cvorumului și a tuturor celor care sînt.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 16.

Sectorul nr.2 – 26.

Domnul Andrian Candu:

Și domnul Ghilețchi, sectorul nr.3.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Sectorul nr.3 – 11.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 53 de deputați în sală. Avem cvorumul, putem continua.

Propun spre examinare și dezbateră în plenul Parlamentului proiectul de Lege privind modificarea articolului 4 din Legea nr.123 din 23 decembrie 2009 cu privire la gazele naturale. Proiectul nr.13 pe ordinea de zi. Cu numărul de înregistrare 178 din 5 mai 2015.

Prezintă proiectul domnul Ștefan Creangă ca și autor al acestui proiect de lege.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat plen,

Propun atenției dumneavoastră proiectul de Lege privind modificarea articolului 4 din Legea cu privire la gazele naturale. Prin Legea nr.125 din 2014 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la gazele naturale, noțiunea de „tranzit”, noțiunea de „transport al gazelor naturale” a fost completată la final cu cuvintele „și serviciile de transportare internațională a gazelor naturale în regim de tranzit”.

Este necesar de menționat că această completare contravine principiilor stabilite în Directiva Uniunii Europene nr.55 cu privire la piața internă de gaze naturale, conform căreia accesul la rețeaua de transport a gazelor naturale, inclusiv la interconectori, pentru transportul fluxurilor transfrontaliere de gaze naturale este reglementat, dar nu negociat.

După intrarea în vigoare a Legii nr.125 pentru modificarea și completarea Legii nr.123 cu privire la gazele naturale au apărut divergențe între normele stabilite de Legea cu privire la gazele naturale și accesul la rețeaua de transport al gazelor naturale pentru prestarea serviciilor de transport al fluxurilor transfrontaliere la gaze naturale, care a devenit acces negociat, dar nu reglementat, încălcîndu-se principiul stabilit în Directiva nr.55 și nu se respectă prevederile Tratatului de constituire a Comunității Energetice, prin care Republica Moldova s-a angajat să transpună și să implementeze acquis-ul comunitar în domeniul electroenergetic, gaze naturale, mediu, concurență, regenerabile, eficiență energetică, produse petroliere și statistică.

În context, pentru evitarea echivocului în interpretarea prevederilor Legii cu privire la gazele naturale și asigurarea accesului reglementat la rețeaua de transport al gazelor naturale, inclusiv în cazul transportului fluxurilor transfrontaliere de gaze naturale, evitarea începerii de către Secretariatul Comunității Energetice a procedurii de nerespectare a prevederilor Tratatului de constituire a Comunității Energetice, precum și ținînd cont că reglementarea activității transporturilor a fluxurilor transfrontaliere de gaze naturale corespunde spiritului Tratatului Cartei Energetice, considerăm că este oportun a exclude din noțiunea „transport al gazelor naturale” cuvintele „și serviciile de transportare internațională a gazelor naturale în regim de tranzit”. Deoarece a creat dificultăți în activitatea Agenției Naționale de Reglementare în Energetică a Republicii Moldova, a operatorului rețelei de

transport, a utilizatorilor de sistem, precum și la stabilirea cheltuielilor ce urmează a fi incluse în tarifele reglementate pentru transportul gazelor naturale.

În final, onorați deputați, vreau să vă aduc la cunoștință că necesitatea acestui proiect de lege rezumă și din modificarea, odată cu adoptarea lui, a tarifelor la gazele naturale. Or în momentul în care va fi adoptat acest proiect de lege, tariful la gazele naturale urmează să fie revăzut de către Agenția Națională de Reglementare în Energetică și, respectiv, să fie micșorat.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, dacă sînt întrebări în adresa autorului?

Domnule Reidman,

Vă rog frumos, prima întrebare. Două minute.

Domnul Oleg Reidman:

Даю, Спасибо.

Господин Председатель, Вы ссылаетесь... в своем описании этого закона вы ссылаетесь на соответствующую директиву, которая опирается на так называемый или на которую опирается так называемый третий энергетический пакет, который, насколько мне известно, удалось в конце концов отложить даже до 20-го года. Поэтому следование этой директиве и требованиям третьего энергетического пакета в настоящее время может вызывать очень серьезные разногласия с поставщиком газа. И я думаю, что нужно сперва эти вопросы урегулировать путем консультаций или переговоров, - уж не знаю, как это называть, - а потом уже принимать такие решения.

Как вы считаете, возможно ли, так сказать, потерпеть с этим законом, с тем чтобы урегулировать вопросы с главным поставщиком газа?

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Onorat plen,

Vă aduc la cunoștință că această reglementare a existat pînă în 2014, respectiv norma dată a fost aplicată fără derogare, indiferent dacă este vorba de Pachetul energetic III sau alt Pachet energetic II.

Totodată, vreau să menționez că Guvernul și-a asumat responsabilitatea totală în ceea ce înseamnă implementarea Pachetului energetic III și este necesar tratat de a implementa toate angajamentele asumate.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Reidman,

Vă rog frumos dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Oleg Reidman:

Și precizare, și a doua întrebare.

Дело в том, что тарифы на транзит... на международный транзит газа, они до сих пор являются переговорными, а не регламентируемыми. И поскольку они сегодня являются предметом соглашения, то изменение этого положения должно пройти соответствующую процедуру внутри этого соглашения. Как бы мы не получили... перед продлением или заключением нового контракта на следующий год как бы мы не получили осложнения с поставщиком и недопонимание. Вы не думаете, что такое может быть?

Domnul Ștefan Creangă:

Cu siguranță nu va fi, pentru că obiectul proiectului de lege nu este prețul pentru tranzit, obiectul de reglementare este venitul de tranzit să fie inclus în calcularea tarifelor.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, o precizare, domnule Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

В дальнейшем, даже если предположить, что третий энергетический пакет когда-либо будет внедрен и об этом будут достигнуты соглашения с главным поставщиком, это означает, что процессы транспортировки, поставки и дистрибуции будут разделены между разными предприятиями. Таким образом, доход от транзита будет являться доходом транзитирующего предприятия, и нам придется этот доход возвращать. И тогда мы, так сказать, отступим от той цели, которую вы продекларировали сегодня.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule deputat,

Vreau să menționez că, în conformitate cu Legea cu privire la gazele naturale, pînă la modificarea respectivă, toate veniturile de tranzit erau incluse în tariful pentru gazele naturale. Astfel, pînă la modificarea legii, tariful de tranzit constituia 20 de lei și 90 de bani, după intrarea în vigoare a amendamentului respectiv, modificarea noțiunii, prețul, tariful la o mie metri cubi a fost 340 de lei. Ceea ce înseamnă că prețul la gaze pentru consumatorii finali s-a mărit. Or modificarea respectivă va duce la diminuarea acestui preț și nicidecum nu va duce la pierderi.

Domnul Oleg Rediman:

Încă o precizare. (*Rîde.*)

Domnule Președinte,

Încă o precizare.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos precizați.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Цена транспортировки действительно входит в цену тарифа, но только до границы Республики Молдова. Та цена, о которой вы говорите - о транзите газа по территории Республики Молдова - является доходом предприятия «Молдовагаз» и то, что мы ее принимали в частичную компенсацию тарифа, это был предмет либо договора, либо соглашения, либо джентльменского соглашения с поставщиком.

В последние годы поставщик обострял постоянно этот вопрос, и нам удавалось только согласовать с ним, что доходы от транзита по территории Республики Молдова будут включаться в программу инвестиций предприятия «Молдовагаз» для развития газовых сетей. Это нам удавалось сделать, но это другое дело совсем, это не регламентированная вещь, а договорная.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, continuați.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Наступит время, повторяю, так или иначе третий энергетический пакет каким-то образом будет согласован, будет транзитирующее предприятие, которое потребует компенсировать расходы по транзиту, то есть, обеспечить их доходами, и мы вынуждены будем забрать эту компенсацию, на которую вы рассчитываете, из компенсации тарифа и вернуть это дело, так сказать, на круги своя.

Я считаю, что надо было бы потерпеть с этим законом и провести серьезные консультации.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Deliu.

Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.

E cunoscută și justificată reacția cetățenilor Republicii Moldova după adoptarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a Hotărârii privind majorarea tarifelor la gazele naturale.

Spuneți-mi vă rog, odată cu adoptarea acestei modificări pe care dumneavoastră o propuneți, tarifele se vor diminua?

Domnul Ștefan Creangă:

Cu siguranță, odată ce va intra în vigoare acest proiect de lege, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va avea 15 zile la dispoziție pentru a revizui tarifele la gaz și, respectiv, tariful la gaz se va micșora.

Domnul Tudor Deliu:

Deci, o concretizare. Eu aș vrea să mă adresez la toți deputații care afirmă că trăiesc cu grijile cetățenilor, să votăm acest proiect de lege, fiindcă el este doar în favoarea cetățenilor și să uităm de interesele noastre personale.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, domnul Ghilețchi.

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule președinte Creangă,

În contextul celor întrebate anterior de domnul Reidman, eu am vrut să precizez un lucru. Dumneavoastră ați venit cu o inițiativă legislativă privind anularea unui amendament care a fost introdus în lege. Introducerea acestui s-a făcut în coordonare, comunicare, prin negocieri cu furnizorul de gaze? Cum s-a întâmplat că acest amendament a fost introdus?

Pentru că din cele ce spune domnul Reidman reiese că noi ar trebui întâi să ne consultăm cu ei, dar din câte cunosc eu, introducerea amendamentului s-a făcut fără nici o consultare, s-a făcut așa, propriu-zis, un fel de lobby.

Domnul Ștefan Creangă:

Bine, n-aș putea să folosesc ultimul cuvânt pronunțat de dumneavoastră, dar vreau să spun că exact amendamentul respectiv, când a fost modificată legea, s-a efectuat în strictă conformitate cu procedura legală.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Ghilețchi,

Mai aveți o altă precizare sau...?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Bun, am înțeles răspunsul foarte, așa, laconic. Dar, din nou vreau să revin la un aspect, dacă dumneavoastră cunoașteți că au fost anumite negocieri? Pentru că e vorba de negocieri, adică avem noi nevoie de negocieri pentru a anula acest amendament sau doar tot strict legal putem să-l anulăm în interesul cetățenilor Republicii Moldova?

Domnul Ștefan Creangă:

Cu siguranță, nu este nevoie de negocieri cu nimeni. Eu personal am telefonat la Ministerul Economiei pentru a clarifica dacă nu cumva în cadrul discuțiilor pentru prelungirea contractului privind cumpărarea gazelor, face obiectul discuției această problemă. Am primit confirmări că nu face obiectul discuțiilor.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Doamna... Domnul Ghilețchi,

Dacă nu mai aveți?

Vă mulțumim.

Doamna Bodnarenco,

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc.

Господин председатель, я и ряд других депутатов Парламента не были депутатами в предыдущем созыве, поэтому для нас, как уточнение. От какой фракции был депутат, который инициировал этот проект закона и лоббировал, как говорит фракция PLDM?

Domnul Ștefan Creangă:

Eu pot... de asemenea, cum și dumneavoastră n-ați participat, n-am avut mandat, pot să spun că acest amendament a fost examinat de Comisia economie, buget și finanțe anterioară. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Elena Bodnarenco:

Comisia da, dar inițiatorul proiectului cine a fost, care fracțiune?

Domnul Ștefan Creangă:

A fost votat unanim în comisie, după câte știu eu, de toți deputații.

Doamna Elena Bodnarenco:

Acea care are grijă de cetățeni astăzi, da?

Mersi. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Ciobanu,

Vă rugăm frumos.

Doamna Maria Ciobanu:

Îmi pare rău că unii deputați cred că cetățenii Republicii Moldova sînt mai puțin inteligenți decît deputații. Vreau să vă zic că, într-adevăr, am documentat acest amendament, a fost votat în unanimitate de către membrii Comisiei economie, buget și finanțe. Eu presupun, subliniez, presupun că toți membrii comisiei au avut un interes și chiar au primit și bonus de la acest amendament, cu părere de rău.

Așa că, ar fi bine ca unii deputați care se regăsesc în actuala legislatură și au fost membrii acestei comisii și mai sînt și astăzi, să-și asume... că n-a fost o greșeală, dar să-și asume această fărădelege pe care au comis-o în detrimentul cetățeanului simplu al Republicii Moldova

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt, se pare că nu mai sînt întrebări în adresa domnului Creangă.

(Voce nedeslușită din sală.)

Vă mulțumim frumos ca și autor. Și vă rugăm frumos să ne prezentați raportul în calitate de președinte al Comisiei economie, buget și finanțe. Raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat acest proiect de lege și menționez cîteva lucruri. În primul rînd, este avizul pozitiv al Guvernului, ceea ce denotă faptul că Guvernul cunoaște această problemă și o susține pentru a da, a micșora prețul la gaze.

Totodată, este important de a asigura implementarea într-un termen restrîns a prevederilor proiectului de lege. Comisia a acceptat amendamentul privind completarea acestuia cu un nou articol prin care Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în termen de 15 zile, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și va recalcula tarifele la gazele naturale.

În rezultatul examinării, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul unanim al celor prezenți în cadrul ședinței, a decis să propună proiectul de lege pentru examinare Parlamentului și adoptare în primă și a doua lectură ca lectură finală.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Carpov.

Aveți întrebări în adresa președintelui comisiei?

Poftiți.

Domnul Eugen Carpov:

Da. Eu vă mulțumesc.

Vroiam să atrag atenția la câteva aspecte pe care le-am observat, analizând procedura votării anul trecut a acestui amendament pe care acum trebuie să-l abrogăm.

În primul rînd, constat că și atunci în notele informative, ca și argumentare, a fost implementarea unor prevederi ale acordurilor internaționale sau ale angajamentelor noastre față de Uniunea Europeană, cum ar fi: Carta energetică, pachetele energetice ș.a.m.d. Trebuie să fim foarte atenți la momentul cînd facem trimitere la asemenea documente internaționale, pentru că nu de fiecare dată ele se aplică corespunzător. Și cred că adoptarea acestui amendament anul trecut este un exemplu.

Doi. Din cîte am văzut anul trecut, la fel, nu a fost nici avizul Guvernului la subiectul dat sau avizul a fost negativ. Dar, urmare a discuțiilor în Parlament, totuși, acest amendament a fost aprobat. Eu doar atenționez la aspectele respective, pentru că trebuie să ținem cont de ele. Și consider personal că acest proiect de lege trebuie aprobat cît mai urgent, astfel ca ANRE să purceadă la reexaminarea tarifelor pentru gazele naturale în vederea diminuării acestora cu cel puțin 5% despre care s-a vorbit anterior.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Stimate domnule Creangă,

Văd în avizul Guvernului, se menționează că deja e pregătită o nouă Lege cu privire la gazele naturale care e în conformitate cu Pachetul legislativ energetic III și recomandă ca, eventual, să fie examinate concomitent aceste modificări.

Domnul Ștefan Creangă:

Da, am examinat avizul Guvernului. Eu consider, Comisia consideră că proiectul de lege urmează să fie în regim de urgență aprobat, deoarece proiectul de lege, în redacție nouă, cu privire la gazele naturale nu a fost încă examinat nici măcar de către comisie, nu mai vorbim de prima lectură.

S-a creat grup de lucru pentru acest proiect de lege, vom vedea cînd... pentru că este unul destul de complex și am temeri că va mai dura cel puțin o lună sau două.

Domnul Andrian Candu:

N-avem. Vă rugăm frumos să încercați în comisie, poate pînă la sfîrșitul anului totuși cele două proiecte mari privind energia electrică și gazele naturale, într-adevăr, să fie aduse în plen.

Între timp, doamna Ivanov, vă rog frumos, întrebările dumneavoastră.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Fracțiunea PCRМ solicită pauză de 10 minute, pentru a ne clarifica pe subiectul respectiv. Mai avem mai multe... cu autorii.

Domnul Andrian Candu:

Înainte de vot. Da, că...

Doamna Violeta Ivanov:

Înainte de procedura de vot.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Haideți atunci să încheiem subiectul, să încheiem sesiunea de întrebări-răspunsuri...

Doamna Violeta Ivanov:

Cu invitația autorilor.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Țurcan,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da, vă mulțumesc.

Spuneți, vă rog, această modificare, pe care dumneavoastră o propuneți, este cumva reflectată în proiectul de lege care ... noi am primit de la Guvern cu privire la gazele naturale?

Domnul Ștefan Creangă:

Sincer...

Domnul Vladimir Țurcan:

Și în care formă? Care-i mecanismul?

Domnul Ștefan Creangă:

...nu pot să vă răspund la această întrebare. Nu cunosc dacă este sau nu reglementată noțiunea nouă în Legea nouă cu privire la gazele naturale, în mod special această problemă.

Comisia nu a examinat acest proiect. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Avizul Guvernului este pozitiv la acest amendament.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Țurcan,

Vă rog frumos continuați, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da, eu de ce am pus întrebarea respectivă, la ședința Comisiei drepturile omului și relații interetnice noi am adresat întrebarea în cauză domnului viceministru Triboi, a dumnealui nu este azi. Și dumnealui a confirmat că, da, într-adevăr, formula aceasta, pe care o propuneți dumneavoastră, deja este inclusă și în proiectul de lege. Eu de ce și am vrut să reconfirm.

Dacă nu, aș fi dorit ca noi totuși să verificăm. Cu atât mai mult dacă, într-adevăr, așa cum ați spus că în rezultatul acestor modificări va fi posibil de a micșora tarifele pentru consumatori deci persoanele fizice, noi trebuie să fim foarte, foarte atenți. Dacă, într-adevăr, e așa, atunci fracțiunea poate să susțină acest proiect de lege.

Domnul Ștefan Creangă:

Așa va fi, domnule deputat, tariful se va micșora.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Au fost încheiate dezbaterile la acest subiect. A fost solicitată o pauză de consultări înainte de vot.

Vă rog frumos, doamna Ivanov, de cât timp aveți nevoie? Sper că... 10 minute. Bine, doar 10 minute.

Haideți atunci la 16.00 să revenim, dar vă rog frumos absolut toți să revină pentru a trece la procedura de vot.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să vă luați locul.

Dragi colegi,

Să vă luați locul, vă rog frumos.

Se propune votului pentru primă lectură proiectul de Lege nr.178 din 5 mai 2015 privind modificarea articolului 4 din Legea nr.123 cu privire la gazele naturale, proiectul nr.13 pe ordinea de zi.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să votați.

În unanimitate.

Comisia și autorii au propus votarea în a doua lectură a acestui proiect de lege. Urmează să întreb și fracțiunile dacă nu au obiecții. PL nu are. PLDM nu are. Comuniștii nu au obiecții. PD...

Domnule Lupu,

Vă rog frumos.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Noi nu sîntem împotrivă să votăm și în a doua lectură astăzi acest proiect. Înainte de a supune votului dumneavoastră, vot în a doua lectură, eu vreau să am aici, și toți moldovenii pe această cale, un răspuns foarte clar din partea autorilor și din partea conducerii comisiei la întrebarea următoare.

Noi am înțeles din raportul prezentat că votarea acestui proiect de lege o să contribuie cu certitudine la noi posibilități pentru diminuarea tarifelor la gazele naturale pentru consumatorii finali. Aceasta mie îmi este clar.

Și acum, rămîne a doua întrebare. Eu vreau să aud de la autor garanții că adoptarea acestui proiect de lege nu o să lase Republica Moldova fără gaze, nu o să creeze impedimente sau dificultăți în cadrul negocierilor. Doar acest lucru. Nu.

Și dacă spune autorul acest lucru, atunci s-au scos toate întrebările. Ca să nu ne pomenim noi peste o săptămîna, două sau trei că Republica Moldova nu o să primească gaze naturale în general și moldovenii o să rămîna fără gaz. Deci eu la această problemă, la fel, vreau să am un răspuns foarte clar. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Domnule Creangă,

Aveți numărul de telefon al lui Miller? *(Rîsete în sală.)*

Vă rog frumos.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc.

Eu de la tribuna centrală am răspuns la această întrebare, că personal am discutat cu viceministrul responsabil pe sistemul energetic care ne-a afirmat că obiectul discuției la prelungirea contractului de gaze nu face acest amendament.

Vă asigur, domnule Lupu, că gaze în Republica Moldova vor fi, contractul va fi prelungit.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos pentru garanție.

Doamnă Greceanii,

Aveți ceva împotriva ca să votăm și în lectura a doua? Nu.

Vă mulțumim frumos.

În continuare, voi supune votului pentru... votul pentru adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.178 din 5 mai 2015 privind modificarea articolului 4 din Legea nr.123 cu privire la gazele naturale.

Cine este pentru adoptarea în lectura a doua a acestui proiect de lege, vă rog frumos să votați.

Vă rog frumos, numărătorii pe sectoare, să ne dea rezultatele. *(Aplauze în sală.)*

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 20.

Sectorul nr.2 – 36.

Sectorul nr.3 – 18.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2,

36?

Domnule Sîrbu, domnule Sîrbu,

36?

Vă mulțumim frumos.

Cu 75 de voturi, proiectul de Lege nr.178 din 5 mai 2015 privind modificarea articolului 4 din Legea nr.123 din 2009 cu privire la gazele naturale a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc mult.

Doamnă Domentii,

Ați putea, vă rugăm frumos, să ne prezentați nr.253 și nr.379? Da, nr.253 dacă ați putea, frumos, să ne prezentați, proiectul nr.2 de pe ordinea de zi ce se referă la... el e pentru lectura a doua, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova.

Doamna Oxana Domentii:

Stimați colegi,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege nr.253 din 17 iunie 2015 pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republica Moldova în lectura a doua.

În conformitate cu prevederile articolului 65 al Regulamentului Parlamentului, au fost examinate amendamentele deputaților, ale comisiilor permanente și avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului pe marginea proiectului. Rezultatele acestor examinări sînt expuse în anexă la prezentul raport.

Urmare a dezbaterei și a votării pe marginea proiectului, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință,

propune proiectul de Lege cu nr.253 spre examinare și adoptare în ședința de plen a Parlamentului în lectura a doua și în lectură finală.

Aveți sinteza la acest raport cu toate propunerile care au parvenit de la deputați, care au fost acceptate, care au fost respinse. Deci dacă există întrebări...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei ce ține de proiectul nr.253, nr.2 pe ordinea de zi? Nu sînt întrebări în adresa raportorului.

Vă mulțumesc foarte mult.

Se propune votului atunci pentru lectura a doua proiectul de Lege nr.253 din 17 iunie 2015 pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova.

Cine este pentru adoptarea acestuia în lectura a doua, vă rugăm frumos să votați.

Iar, numărătorii, să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 20.

Sectorul nr.2 – 36.

Sectorul nr.3 – 19.

Domnul Andrian Candu:

Cu 75 de voturi, proiectul de Lege nr.253 din 17 iunie 2015 pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, se examinează proiectul de Lege nr.399 din 20 octombrie 2015 pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2015, nr.8 pe ordinea de zi. Este o rectificare a raportului Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Doamnă Domentî,

Vă rugăm frumos să ne prezentați raportul modificat.

Doamna Oxana Domentî:

Da. Mulțumesc.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale, a examinat repetat în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015 nr.74 din 12 aprilie 2015, înaintat de Guvern. Urmare a discuțiilor purtate, membrii comisiei menționează următoarele.

Comisia a propus anularea raportului pentru lectura a doua asupra proiectului de Lege nominalizat nr... proiectul de Lege nr.... nu, procesul-verbal din 12 noiembrie 2015 și se propune anularea acestui raport.

Totodată, urmare a aprobării în lectura a doua a modificărilor și completărilor la Legea bugetului de stat nr.72 din 12 aprilie 2015 prin care a fost restabilită suma de 13 milioane 114 mii de lei la capitolul venituri ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, comisia a constatat că rectificarea spre diminuarea bugetului fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală prevăzută în proiectul de Lege nr.399 din 20 octombrie 2015 și-a pierdut actualitatea.

Astfel, membrii Comisiei protecție socială, sănătate și familie, cu votul unanim, propun proiectul de lege spre respingere plenului Parlamentului.

Mulțumesc.

Doamna Oxana Domentii:

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei?

Să înțelegem foarte bine, deci comisia propune ca noi să votăm respingerea proiectului de Lege nr.399 din 20 octombrie 2015 ca pierzîndu-și actualitatea și mai ales ca să nu mai stea pe agenda Parlamentului.

Dacă așa stau lucrurile și nu mai sînt întrebări, vă mulțumim frumos, doamnă Domentii.

Domnul Andrian Candu:

Și vom trece la procedura de vot.

Cine este pentru respingerea proiectului de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015 nr.74 din 12 aprilie 2015, înregistrat în Parlament cu nr.399 din 20 octombrie 2015, vă rog frumos să votați.

Vă rugăm, să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 20.

Sectorul nr.2 – 36.

Sectorul nr.3 – 19.

Domnul Andrian Candu:

Cu 75 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.399 din 20 octombrie 2015 fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2015 este respins, este aprobată respingerea.

În continuare, dragi colegi, permiteți-ne să revenim la discuțiile legate de proiectul de Hotărîre nr.248 din 15 iunie 2015 privind crearea grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității autonomiei

Găgăuziei și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia.

Vă readuc aminte, proiectul a fost prezentat, a rămas runda de întrebări-răspunsuri și amendamente.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Începem runda de întrebări-răspunsuri pe marginea proiectului de Hotărâre nr.248 din 15 iunie 2015 privind crearea grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității autonomiei Găgăuziei și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia, autor - domnul Președinte Candu.

Rog întrebări. Domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Candu,

Fracțiunea noastră înțelege starea de lucruri creată, recunoaște inițiativa drept una benefică pentru a reglementa exhaustiv problemele vizate, dar avem întrebare, de fapt, și propunere privind modalitatea de realizare a acestei intenții.

Or, propunerea de a crea grup de lucru în baza articolului 47 din Regulamentul Parlamentului nu este una tocmai conformă, pentru că acea reglementare, la care se face trimitere, ține doar de grupuri de lucru care au ca scop elaborarea anumitor proiecte legislative, dar ceea ce se propune mai departe, în special la articolul 4, obiectivele grupului de lucru depășesc cu mult.

De aceea varianta noastră ar fi crearea unei comisii speciale în conformitate cu articolul 32 care prevede, în cazul dat, crearea comisiei pentru elaborarea proiectelor de acte legislative complexe, dar și alte obiectii... și alte scopuri și ajustările respective pe care le vom propune în luarea de cuvânt. Și rog să fie înscris cu luare de cuvânt din partea fracțiunii.

Doamna Liliana Palihovici:

Înregistrat, domnul Țap.

Vă rog, răspunsul, domnul Candu.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze, domnul Țap, care articol ați invocat dumneavoastră pentru comisii?

Domnul Iurie Țap:

Articolul 32, comisia specială.

Domnul Andrian Candu:

Dumneavoastră vă referiți la constituirea unor comisii speciale în cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

Domnul Iurie Țap:

Exact.

Domnul Andrian Candu:

Aici este vorba despre un grup de lucru care va fi un grup de lucru comun cu cei reprezentanți din Adunarea Populară a Găgăuziei. Noi pe ei nu putem să-i facem membri într-o comisie specială a Parlamentului.

Domnul Iurie Țap:

Sînt de acord, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Dumneavoastră v-ați referit la comisie specială în cadrul Parlamentului, unde majoritatea sînt membrii acestui plen al Parlamentului și, eventual, pot fi cooptați experți, observatori și alte persoane.

Noi, însă, ne referim, după cum ați menționat foarte bine în articolul 4 „Obiectivele grupului de lucru”, dacă vedeți primul punct din articolul 4: „Instituirea dialogului continuu dintre Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Populară a Găgăuziei”. Asta și era ideea și asta a fost și viziunea discutată, consultată, expertizată ca să existe nu neapărat în baza unei experiențe care a fost cînd s-a format acel grup de lucru, dacă vă aduceți aminte, din deputați din Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Populară care a avut ca scop doar ajustarea legislației. Acela, la fel, a fost un grup de lucru.

Acest grup de lucru se referă pe lîngă eventuala ajustare a legislației să existe o platformă continuă de dialog, de comunicare, unde în acest grup de lucru, dacă va fi necesar, vor fi cooptați ulterior și experți, și reprezentanți ai Guvernului, și reprezentanți ai autorităților locale, și, în calitate de observatori, partenerii noștri de dezvoltare.

Apropo, Consiliul Europei și Banca Mondială sînt două instituții care ne-au dat... ne-au trimis informații că sînt unele proiecte în desfășurare care, eventual, vor fi aduse în acest grup și coordonate cu bugete, cu anumit scop prin organizarea a tot felul de evenimente.

Iată de ce, comisia la care vă referiți dumneavoastră din Regulamentul Parlamentului e depășită ca și scop și ca și mecanism de lucru și iată de ce, ne-am referit și m-am referit în cazul de față la grup de lucru în baza altei prevederi legislative.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Țap,

Concretizare sau întrebarea a doua?

Domnul Iurie Țap:

Domnule Candu,

De ce spuneam? Articolul 47 alineatul (5) la care ați făcut referire prevede foarte clar, exhaustiv, crearea grupului de lucru pentru elaborarea actelor legislative, proiectelor de lege. De aceea tocmai spuneam că nu este temei legal pentru a constitui un grup de lucru la care v-ați referit. Ori dacă ne uităm mai departe, acest grup de lucru creat de Parlament, în baza articolului 47, dar numit de Președinte, prin dispoziția Președintelui ș.a.m.d. nu este câmp legal.

De aceea și spuneam că articolul 32 prevede comisie specială și în alte scopuri decât elaborarea de acte legislative complexe. Și tocmai este baza legală în acest sens și propunerile noastre pe care o să le fac în luarea de cuvânt sînt în acest sens benefice...

Domnul Andrian Candu:

Eu vă propun, ca și compromis, să invocăm ambele articole. Și atunci noi vom acoperi în întregime întregul spectru a ceea ce ne dorim noi să facem. Și articolul 47 să rămînă, deoarece acest grup va genera și acte normative, dacă va fi cazul, precum și articolul 32.

În cazul de față va fi chiar o abordare mult mai complexă, invocînd articolul 32 și 47 și de aceea, cum ați menționat și dumneavoastră, la articolul 1 vom menționa că în baza articolului 32 și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului, poate cu excluderea trimiterii la alineatul (5) – „Parlamentul Republicii Moldova se constituie” ș.a.m.d. după text.

Dacă sînteți de acord, eu accept această propunere.

Domnul Iurie Țap:

Da, de principiu, da.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Atunci sînt de acord cu propunerea făcută de deputatul Țap.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Țap,

Mai aveți o întrebare sau nu?

Domnul Iurie Țap:

Luare de cuvînt.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Carpov.

Domnul Eugen Carpov:

Vă mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Eu nu atît aş avea întrebări, cît aş veni cu cîteva propuneri, avînd în vedere și experiența pe care am acumulat-o timp de 4 ani, fiind negociatorul-șef în Formatul 5+2 cu regiunea transnistreană. Sînt convins că este absolut necesară o stabilire a unor mecanisme de conlucrare dintre Parlamentul Republicii Moldova și reprezentanții din autonomia găgăuză.

În context, personal văd două scopuri pentru un asemenea grup de lucru: unul este revizuirea legislației actuale și, eventual, elaborarea unor acte normative noi sau modificarea celor prezente. Și doi, poate că constituirea unei punți permanente de comunicare, consultări și eventuală mediere a unor situații cînd punctele de vedere de la Chișinău și Comrat diferă pe anumite subiecte concrete.

Din acest aspect, vreau să propun cîteva elemente, poate redacționale, dar și ca și conținut concret. Aș propune la articolul 4 să includem un punct nou cu nr.2 și, respectiv, să modificăm numerotarea restului punctelor care ar avea următoarea redacție:

„Analiza corespunderii prevederilor Legii nr.344 din 23.12.1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri.) cu prevederile Constituției Republicii Moldova și prezentarea propunerilor privind amendamentele necesare care ar exclude eventuale contradicții.

Din punctul meu de vedere foarte important este să mai vedem o dată dacă Legea din '94 corespunde întru totul prevederilor constituționale. Și, evident, că în baza acestei analize vom veni cu recomandări în continuare privind corespunderea altor acte normative Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei. Aceasta este prima propunere.

Domnul Andrian Candu:

Sînt de acord cu ea.

Domnul Eugen Carpov:

După care, punctul 5 din articolul 4, propun să fie reformulat și să sune astfel: „Crearea unui mecanism permanent de consultări pentru prevenirea și soluționarea impedimentelor posibile dintre autoritățile centrale și Autonomia Găgăuză”.

Este aspectul doi care spuneam că ar putea să fie consultări și prevenirea și soluționarea impedimentelor care ar putea... e, de fapt, după text, doar cu concretizarea elementelor pe care se va axa această comisie sau grup.

Domnul Andrian Candu:

Presupune niște dispute settlement, mecanisme de...

Domnul Eugen Carpov:

Exact. Exact. Doar că în regim de consultări, nu ca mecanism instituționalizat, juridic, cu anumite consecințe legale.

Domnul Andrian Candu:

De acord. De acord cu redacția alineatului (5) care va redeveni, de fapt, (6)...

Domnul Eugen Carpov:

Da.

Domnul Andrian Candu:

... luînd în considerare introducerea unui nou alineat (2).

Domnul Eugen Carpov:

Exact. Da. Exact.

După care, propun reformularea articolului 5, care mi se pare suficient de confuz. Nu este exact. Prevede elemente care sînt discutabile și... deci propunem să avem o redactare mai exactă.

„Articolul 5. – În caz de necesitate, grupul de lucru va putea solicita suportul din partea partenerilor internaționali ai Republicii Moldova, precum și ai organizațiilor neguvernamentale de specialitate și mai departe după text.”

Domnul Andrian Candu:

De acord.

Domnul Eugen Carpov:

Așa.

Domnul Andrian Candu:

Dar fără să nominalizăm neapărat, că atunci ne îngustăm, ne îngustăm...

Domnul Eugen Carpov:

Statele, organizațiile, pentru că sînt multe și diverse.

Domnul Andrian Candu:

Da. Grupul, dacă o să considere necesar cu secretariatul respectiv, o să... la necesitate, cum ați menționat dumneavoastră, o să facă demersurile necesare.

Domnul Eugen Carpov:

Exact.

Domnul Andrian Candu:

De acord.

Domnul Eugen Carpov:

Domnule Președinte,

La articolul 6 este prevăzut un termen care nu mai este valabil, deci termenul în penultimul rînd se menționează „ziua ultimei ședințe a sesiunii primăvară-vară 2015”. Deci urmează să rectificăm...

Domnul Andrian Candu:

Dar nu mai tîrziu de ziua ultimei ședințe a sesiunii de toamnă 2015.

Domnul Eugen Carpov:

Dar eu zic pînă la sfîrșitul anului 2015, pentru că...

Domnul Andrian Candu:

Sau... da.

Domnul Eugen Carpov:

... dacă se votează astăzi acest grup de lucru...

Domnul Andrian Candu:

Noi lucrăm prin sesiuni. Și de aceea, dacă menționăm ultima ședință a sesiunii de toamnă 2015, e aceeași.

Domnul Eugen Carpov:

De acord. De acord.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumesc. O să fie...

Domnul Eugen Carpov:

Și la articolul 7 aș avea, la fel, o propunere redacțională: „Grupul de lucru va informa semestrial prin rapoarte despre progresul atins în scris...” redacția veche era Președintele Parlamentului și Președintele Adunării, eu propun „...în scris către deputații Parlamentului Republicii Moldova și reprezentanții Adunării Parlamentare a Autonomiei Găgăuze”, astfel ca toți deputații, semestrial, să fie informați despre progresele atinse în activitatea acestui grup de lucru.

Domnul Andrian Candu:

De acord.

Domnul Eugen Carpov:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Toate propunerile, ca autor, le accept.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Și am și eu câteva propuneri.

Domnule Președinte,

În tot textul proiectului de hotărîre vă propun să acceptați substituirea sintagmei „Autonomie Găgăuză” cu abrevierea „UTAG”, exact cum este în legislația Republicii Moldova, Unitatea Teritorială Administrativă Găgăuzia, fiindcă în legislație noi nu avem Autonomie Găgăuză, avem o noțiune stabilită clar.

Domnul Andrian Candu:

Da, instituționalizată.

Sînt de acord. Sigur.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.

Doamnă Palihovici,

Fix și la acest moment am vrut să mă refer și eu, fiindcă noi nu avem în legislație noțiunea de autonomie, este Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuză. De aceea, cred că e logică propunerea doamnei Palihovici ca pe tot parcursul textului să fie înlocuit acest termen.

Domnul Andrian Candu:

Sînt de acord, domnule Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Mai am o propunere.

Domnule Candu,

Eu cred că, dacă, într-adevăr, vrem să dăm o importanță mai mare acestui grup de lucru, de ce nu ar fi ca membrii acestui grup să fie desemnați din partea Parlamentului – de Parlament, iar cei din Adunarea Populară – de Adunarea Populară și nu prin dispoziția Președintelui Parlamentului sau prin dispoziția Președintelui Adunării Populare.

Și fix se încadrează și în propunerea care a expus-o domnul Carp, că ei, mai apoi, vor veni și vor... (*rumoare în sală*) Carpov, cer scuze, domnul Eugen Carpov, care mai apoi vor veni cu dări de seamă în fața deputaților, nu în fața Președintelui Parlamentului. Cum credeți nu ar fi mai bine?

Domnul Andrian Candu:

Sigur că da. Inițial aceasta și era intenția ca Parlamentul să nominalizeze grupul din start, luînd în considerare că după o primă consultare atunci, în acea

perioadă cînd a fost inițiat acest proiect, erau dezbateri diverse în privința... unu – necesitatea unui astfel de grup, doi – participarea sau neparticiparea în grup ș.a.m.d.

Atunci s-a ajuns la concluzia că mai bine nu specificăm exact care este grupul, dar Președintele Parlamentului, printr-o corespondență oficială cu fracțiunile, solicită din partea fracțiunilor delegarea în acest grup. Și, prin dispoziție, stabilește.

Sînt și avantaje, și dezavantaje. Dezavantajul este că puterea juridică, evident, scade. Dar avantajul este că e flexibilitate: un deputat mai pleacă ministru, mai vine altul, de fiecare dată atunci trebuie să vii cu rectificări la respectiva... la respectivul proiect de hotărîre.

Eventual, ca o soluție de compromis, ar fi ca astăzi să se stabilească componența grupului la nivel de... fără numele de familie al persoanei, dar cum o facem noi de obicei, un reprezentant sau doi reprezentanți – fracțiunea cutare, doi reprezentanți – fracțiunea cutare și atunci, ulterior, fracțiunile își transmit informația cu privire la numele... nominalizare. Ca, ulterior, de fiecare dată cînd se schimbă, automat, numai se face prin corespondență, să nu se revină de fiecare dată în plen pentru modificarea sau rectificarea acestei hotărîri.

Domnul Tudor Deliu:

Eu știu, poate că și așa. Dar noi cred că nu vom mai delega mulți deputați în calitate de miniștri, așa că nu se va... va fi fluctuația mare de deputați. (*Rîde.*)

Domnul Andrian Candu:

Nu spuneți niciodată. Dar dacă plecați ministru?

Domnul Tudor Deliu:

Nu, eu am făcut o glumă, domnule Candu.

Și deci după redacția propusă de domnul Carpov la articolul 5, eu cred că ultima frază din acest articol este de prisos. Eu dau citire: „În scopul evitării contrapunerilor de activități, donatorii internaționali sînt invitați să coordoneze cu grupul de lucru activitățile și proiectele care urmează ș.a.m.d.” De ce ar trebui să îngustăm atît...

Domnul Andrian Candu:

Vă spun. Vă spun.

Domnul Tudor Deliu:

... și să coordonăm cu acest grup de lucru mai ales donațiile care vor veni de la investitori?

Domnul Andrian Candu:

Nu. Este propunerea lor. Și, dacă nu greșesc, a venit de la OSCE și de la Consiliul Europei, fiindcă, uitați-vă, ce se întîmplă. Sînt mai mulți parteneri de

dezvoltare, bine, poate nu e cazul să-i nominalizăm, dar putem să dăm ca exemplu, da, îi același Consiliul al Europei...

Domnul Tudor Deliu:

Da, da.

Domnul Andrian Candu:

... OSCE, Fundația Elvețiană de Dezvoltare, SIDA cu ambasada Suediei. Și foarte multe... foarte mulți parteneri au bugete, și proiecte, și programe. Și, uneori, se contrapun. Și ideea era ca... când își desfășoară acele activități să discute cu acest grup să existe o anumită coordonare. Acesta este scopul acestui nemijlocit... acestei prevederi.

Că, pentru a evita contrapunerea de activități, donatorii internaționali sînt invitați, acesta este un apel, sînt invitați să coordoneze cu grupul respectiv anumite activități, fiindcă ele se dublează.

Dar nu e în mod obligatoriu, fiindcă dacă nu o să vrea s-o facă, oricum nu o s-o facă, fiindcă nu e neapărat un... o prevedere... o normă cu caracter general în mod obligatoriu. Și donatorii, pînă la urmă, își desfășoară activitățile precum consideră ei, neținînd cont de acest grup.

Dacă considerați că este mai bine să fie exclus și pentru a nu complica lucrurile...

Domnul Tudor Deliu:

Nu de exclus, deci eu am înțeles intenția, dar poate va trebui să schimbăm sintagma „sînt invitați”, fiindcă nu prea sună pentru mine. Și trebuie de găsit alt determinativ.

Doamna Liliana Palihovici:

Mai aveți propuneri, domnule Deliu?

Domnul Tudor Deliu:

Nu. Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și care ar fi sintagma pe care ați folosi-o dumneavoastră în loc de „invitați”?
Bine.

Doamna Liliana Palihovici:

Deci intervenția domnului Deliu a fost după intervenția domnului Carпов și înainte de intervenția domnului Carp. Greșeala nu a fost întîmplătoare.

Domnule Carp,
Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

„Sînt chemați”, de exemplu, domnule Deliu? Bine, vă mai gîndiți dumneavoastră.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Carp,
Vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Candu,
Care este forma de organizare a Republicii Moldova după criteriul teritorial-administrativ?

Domnul Andrian Candu:

Încă o dată. Nu am înțeles...

Domnul Lilian Carp:

Care este forma de organizare a Republicii Moldova din punct de vedere teritorial-administrativ?

Domnul Andrian Candu:

Există, e stat unitar, împărțit în unități... nivelul unu, nivelul doi, tot ce înseamnă raioane și plus existența unei regiuni autonome – Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia.

Domnul Lilian Carp:

Așa. Nu... asta am vrut să aud. Eu asta am vrut să aud.
Deci, noi sîntem stat unitar. Așa-i, la etapa actuală?

Domnul Andrian Candu:

Da.

Domnul Lilian Carp:

Încă nu sîntem federație, nu sînt subiecți care ar fi egal cu Parlamentul Republicii Moldova în ceea ce privește discuția de modificare a unor legi ș.a.m.d. Însă, cu toate acestea, Adunarea Populară a Găgăuziei are dreptul la inițiativă legislativă prin intermediul, deci, Bașcanului Găgăuziei. Totodată, este membru al Guvernului.

Ce încurcă astăzi unității teritorial-administrative găgăuze să vină cu acele inițiative și, totodată, înlăturarea lacunelor care există în legislație, pentru a nu mai fi nevoie de crearea unor asemenea grupuri? Pentru că apare problema sau cel

puțin percepția că aceasta va alimenta separatismul din... care este sau unele mișcări separatiste care există astăzi în Găgăuzia.

Noi am avut și un domn dimineată care a vorbit aici de la tribuna Parlamentului care vrea să pună hotar acolo, dacă țineți minte, la intrarea în Găgăuzia. Și tare mi-i frică că prin această acțiune, făcându-i echivalent Adunarea Populară cu Parlamentul Republicii Moldova, să alimentăm și mai departe aceste idei separatiste de la Comrat.

Domnul Andrian Candu:

Nu cred că formarea unei platforme de dialog presupune intensificarea sentimentului sau a acțiunilor... separatiste, ci, în general, invers, o platformă de dialog presupune întotdeauna să scoți anumite presiuni pe anumite subiecte.

Și dați-mi voie să vă dau un exemplu care l-am trecut personal cu unii colegi din..., dacă nu greșesc, Comisia juridică, numiri și imunități. Noi pe agenda Parlamentului avem noua Lege cu privire la Procuratură. Legea respectivă, autorii când au elaborat-o, au mers puțin în contradicție cu unele prevederi ale Legii ce ține de statutul special al autonomiei... al Unității Teritorial Autonome Găgăuzia.

Am convocat un grup de lucru, din propria inițiativă, pentru a depăși acele contradicții împreună cu autorii proiectului de lege și împreună cu membrii Adunării Populare a Găgăuziei. Am făcut-o din propria inițiativă cu un mecanism poate nu întotdeauna cel mai bun de dispoziție și de restul. Mă bucur foarte mult că după 5 ședințe s-au scos absolut toate problemele. S-a făcut un amendament sau amendamente în Comisia juridică, numiri și imunități și, pînă la urmă, astăzi, la ora actuală, avem propunerile, obiectiile sau amendamentele, cele acceptate și de comisie. *(Gălăgie în sală.)*

Este un exemplu când noi am muncit așa, semijuridic, pseudojuridic, așa spune eu, și doar pe un anumit subiect. Preferabil, însă, ar fi fost, dacă ar fi existat un astfel de grup de lucru, ca ei să preia și să muncească sau, de exemplu, în baza Legii privind statutul unității... statutul juridic special al Găgăuziei sînt unele funcții, la numire trebuie să te consulți cu ei, cu Adunarea Populară sau cu executivul respectiv.

Noi am făcut foarte multe modificări în legislație, unde numirile sînt făcute fără consultarea cu ei. Este o încălcare a unei legi speciale și nouă ni s-a atras atenția din partea Comisiei de la Veneția, Consiliului Europei și OSCE că sîntem în încălcare. Să nu uităm că legea respectivă ce ține de statutul special al Găgăuziei a fost aprobată într-un anumit context istoric și ca un rezultat al unei înțelegeri. Dacă vreți, un fel de acord de încetare a conflictului. Și trebuie să respectăm întocmai ceea ce ne-am asumat noi atunci în anii ceea.

Dacă urmează să ajustăm ambele mecanisme, o facem, dar avem nevoie de platformă pentru asta. Iată de ce, cu cele mai bune intenții și cu cele mai bune recomandări din partea organizațiilor internaționale, partenerilor noștri, OSCE, Consiliul Europei, Uniunea Europeană, ambasadele statelor occidentale, toți ne sugerează și ne recomandă să avem astfel de mecanisme. Ne pun la dispoziție și

bugete, ne pun la dispoziție și secretariate. Și subiectul acesta, apropo, a fost ridicat și discutat și în cadrul vizitei mele în Parlamentul European de săptămîna aceasta.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Candu,

Dumneavoastră singur ați vorbit acum că, de fapt, încălcările au fost făcute de aici, de la centru și n-au fost făcute acolo, în ceea ce privește numirea unor persoane care... unor funcționari care trebuiau să fie, în primul rînd, consultați cu reprezentanții de la Comrat.

Ce a încurcat funcționarilor de la centru să consulte, conform legii, orice numire în teritoriu a persoanelor care urmau să fie consultate? Nu este legea imperfectă, este problema celor care sînt la guvernare, care încearcă într-un mod sau altul să depășească atribuțiile de serviciu, după care creăm diverse platforme de comunicare.

Menționez încă o dată: acele discrepanțe care sînt în legislație dintre ceea ce se referă la Unitatea Teritorială Administrativă Găgăuzia,... poate să fie înlăturate atît prin inițiativele Adunării Populare și ale Bașcanului Găgăuziei și poate fi lucrul acesta făcut... am spus că atît cît este și membru al Guvernului și nu înțeleg de ce noi trebuie să facem aceste platforme, cînd ei deja au acest drept și pot interveni să-și îmbunătățească sau să vină să ceară îmbunătățirea legislației actuale?
(Rumoare în sală.)

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Carp,

În cele mai bune tradiții europene, spre care tindem și dumneavoastră în calitate de parlamentar, dar și membru al Frațiunii Partidului Liberal, există măsurile de incluziune a minorităților naționale. Asta este una dintre acele măsuri despre care vorbim noi. Dacă sîntem sau ne considerăm europeni în esență și, mai ales, dacă tindem foarte mult să ne apropiem de acele standarde, asta e în acest context și în litera acelor tendințe.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

O precizare, ultima precizare, domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Am impresia că noi singuri încercăm să marginalizăm găgăuzii prin asemenea tipuri de inițiative și asta-i una.

Doi. Nimic nu face deosebit Unitatea Teritorială Administrativă Găgăuzia față de alte unități teritorial-administrative. De aceea noi o să ne abținem de la vot, Frațiunea Partidului Liberal.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Gagauz.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da. Mulțumesc. (*Gălăgie în sală.*)

Уважаемые коллеги, постановка сегодня вопроса необходимости формирования комиссии вызвана тем, что на протяжении 20 лет закон в полном объеме – Закон о статусе Гагаузии – в полном объеме не работает. И, формируя эту комиссию, конечно, нужно было бы определить некие принципы, по которым мы могли бы сформировать приоритеты для работы этой комиссии. В этой связи почему закон не работал?

Потому что статус гагаузской автономии не имеет достаточного конституционного закрепления, и по этой причине действующее законодательство формировалось в большей степени без учета основных положений закона. Поэтому предложение господина Карпова о том, что нам нужно провести сверку Закона об особом правовом статусе на степень соответствия Конституции, приведет к тому, что от этого закона ничего не останется.

Задача состоит в том... позиция гагаузская в том, чтобы Закон о статусе Гагаузии 94-го года заработал в полном объеме, не больше не меньше, а для того, чтобы он заработал, необходимы конституционные дополнительные закрепления. Это первое. (*Rumoare în sală.*)

И второе. Все законодательство, которое было принято за истекшие 20 лет, которое не учитывало этот статус, необходимо привести в соответствие. А для этого, на мой взгляд, предложение Карпова, оно никоим образом не подходит и сразу, изначально говорит о том, что комиссия... Карп, извините, да, господин депутат, оно сразу комиссию поставит в некие ограниченные рамки, и результаты ее ни к чему не приведут.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Gagauz,

Este opinia dumneavoastră. Eu consider că propunerea făcută de domnul Carпов, în calitate de... (*Rumoare în sală.*)

Nu, dar dumneavoastră v-ați uitat la domnul Carпов și ați vorbit despre obiecția... Obiecția dumneavoastră se referă la propunerea domnului Carпов. Fiindcă dumnealui a făcut, nu...

Dragi colegi,

Noi vorbim despre propunerea făcută la articolul 4 alineatul nou (2). Și de aceea, este domnul Carпов.

Cerem scuze, domnule Carp.

Domnule Gagauz,

Este adevărat că nu toate prevederile Legii speciale a statutului special au fost implementate în desăvârșire și au funcționat pe ultimii 20 de ani. Dar este adevărat în același timp că legislația Republicii Moldova 20 de ani s-a dezvoltat. Lumea s-a schimbat. Noi avem un Acord de Asociere și nu numai, avem angajamente internaționale și în baza acelor angajamente internaționale, că sînt Convențiile Consiliului Europei, că sînt Convențiile OSCE, că sînt Convențiile Uniunii Europene, toate s-au modernizat. Iată de ce, noi nu putem să luăm ca bază doar un subiect, dar să ignorăm altele.

Este adevărat, statutul Unității Teritorial Autonome Găgăuzia este important. Dar dacă acest grup de lucru, cu cele mai bune practici, va veni cu concluzia că trebuie undeva ajustată și acea lege, dar ajustat și altceva, inclusiv Constituția, o va face.

Haideți să nu ne... să nu facem scopul acestuia să-l închidem mai... să-l facem mai îngust, dar să-l facem mai larg, deoarece legislația Republicii Moldova 20 de ani s-a dezvoltat. Noi avem un nou Cod fiscal. Noi avem un nou Cod civil, apropo, care a apărut între timp și care a adus o bază suplimentară.

De aceea, mersul-i... știți, ca pe autostradă, mersul e în ambele direcții nu e un singur sens. Și aceasta este și de fapt scopul acestui grup de lucru și acestui proiect de hotărîre. Și, iată, de ce sînt de acord cu propunerea făcută de domnul Carpov.

Credeți-mă grupul acesta de lucru va funcționa în baza unor principii consensuale și cu un anumit secretariat. Nu vor decide cei 5 deputați din Parlamentul Republicii Moldova sau 10, cîți vor fi ei, în contradicție cu membrii Adunării Populare a Găgăuziei și vom face totul invers în detrimentul colegilor din Adunarea Populară. O să funcționeze în baza unor mecanisme.

Iar ceea ce spunea și domnul Carpov, prin introducerea unui... crearea unui mecanism de consultații pentru prevenirea și soluționarea impedimentelor posibile dintre autonomie și autoritățile centrale trebuie să funcționeze. Aceasta este ideea.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Gagauz.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da. Mulțumesc.

Позиция формирования работоспособной площадки это воспринимается. Я имел в виду предложение о том, чтобы в рамках работы комиссия провела контроль Закона об особом правовом статусе на соответствие Конституции. При том что вы сами подчеркнули: за этот промежуток времени все развивалось, и мы в том числе. Должны это учитывать. Однозначно, я тоже исхожу из этих соображений, но главное в этом – какой принцип должен быть сохранен, чтобы в результате совершенствования законодательства наше полномочия не усекались, а, может быть, и дополнялись.

И буквально небольшая ремарка в части того, может ли... есть ли у нас автономия или нет в унитарном государстве. Я бы хотел попросить наших коллег: пусть посмотрят конституции таких государств, как Испания, Италия. В Испании есть 17 автономий. В Италии есть 5 автономий. И все эти государства, вот эти два указанные государства, по Конституции являются унитарными.

Поэтому автономия есть. И пора привыкать политической элите Республики Молдова воспринимать вещи такими, какие они есть.

Спасибо.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Dudnic.

Domnul Corneliu Dudnic:

Хотел бы напомнить нашим коллегам о том, что каждый раз, когда мы говорим о Гагаузии, УТА Гагаузия, не надо забывать о том, что это был единственный конфликт на всем постсоветском пространстве, который решился мирным путем. И только потому, что были трезвые головы, которые пошли путем диалога и консенсуса. Это первое, что я хотел сказать.

Хотел бы дополнить своего коллегу Гагауза. На территории Европейского Союза есть, по-моему, 37 автономий, если я не ошибаюсь, кроме тех, что перечислил Федор Никодимович.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Noi discutăm despre un proiect de hotărîre care nu creează alte unități autonome.

Domnul Corneliu Dudnic:

Да. И предложение по части законопроекта. Я считаю, что было бы правильнее, если бы номинальный список, который придет из автономии, был бы представлен каждой фракции, потому что в Народном Собрании также есть фракции, и было бы правильно, если бы представители от каждой фракции, кроме того, что будет la discreția... cum a spus președintele.

Domnul Andrian Candu:

Nu. Consider că ceea ce ține de membrii Parlamentului nostru decidem noi, iar ceea ce decid colegii noștri din Adunarea Populară să decidă ei. Aici scrie oricum că este vorba despre reprezentanți ai diferitelor fracțiuni, într-adevăr, așa scrie aici, în acest proiect de hotărîre.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Bodnarencu.

Doamna Elena Vodnarenco:

Спасибо.

Уважаемые коллеги, сегодня практически каждый проект закона превращается в декларацию о своей любви, о своей поддержке к избирателям и т.д. Ничуть не умаляя значимость автономной Республики Гагаузия в составе Республики Молдова, ничуть не умаляя значимость Народного Собрания Гагаузии, которое сегодня было высокопарно названо Парламентом Гагаузии, я хочу сказать, что есть такая пословица: «Хочешь завалить дело – создай комиссию».

У нас есть парламентская Комиссия по публичному управлению и развитию территорий. Я говорю сейчас, уже ознакомившись с теми вопросами, которые в рамках неформальных обсуждений, которые проходят уже на протяжении нескольких месяцев, были высказаны представителями гагаузской стороны.

Почему бы парламентской комиссии не провести ряд парламентских слушаний в Гагаузии, в Кишиневе с тем, чтобы рассмотреть все вопросы, которые возникли и возникнут еще у представителей гагаузской стороны, с приглашением всех заинтересованных сторон в парламентскую Комиссию по публичному управлению и развитию территорий, экологии и изменения климата, представителей всех фракций Парламента?

Мы провели уже более 10 слушаний по разным темам, в том числе и по вопросам различных территорий, с приглашением представителей населенных пунктов, районов. Я считаю, что вполне можно было бы этот вопрос решать на уровне уже существующей постоянной парламентской комиссии, которая постоянно могла бы представлять Парламенту отчет о том, как идет рассмотрение вопросов.

Фракция коммунистов предлагает перенести рассмотрение этого проекта закона на следующее заседание.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Da. Ca autor sunt împotriva ca acest proiect să mai fie amînat. Deja aproape un an de zile tot amînam. Și sînt și niște angajamente ale noastre, ale Parlamentului Republicii Moldova, față de partenerii noștri de dezvoltare. Sau se pune la vot și nu se votează, dar trebuie odată și odată să ne mișcăm.

Iar ce ține de organizarea activității în comisia dumneavoastră, stimată doamnă președinte, nu încurcă una la alta. Și aveți toată libertatea, în baza Regulamentului și a legislației, să faceți audieri sau să faceți vizite în teritoriu.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Urmează doamna Ciobanu.

După care – domnul Lupu și doamna Greceanîi.

Aceasta este lista tuturor deputaților înscriși cu întrebări.

Doamnă Ciobanu,
Vă rog.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule Președinte Candu,

Eu presupun că instituirea acestui grup de lucru presupune și niște cheltuieli, cel puțin, legate de activitatea secretariatului. Spuneți-mi, vă rog, nu era mai bine să veniți cu un proiect de hotărâre prin care să formeze un grup de lucru actualii deputați din Unitatea Teritorială Administrativă Găgăuzia, fiindcă, cel puțin, eu cunosc 3 deputați din această unitate administrativ-teritorială?

Ce le încurcă dumnealor să meargă ori de câte ori este nevoie în teritoriu și să asigure în cadrul normelor constituționale a funcționalității Autonomiei Găgăuziei și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al Unității Teritoriale Administrative Găgăuzia?

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Eu nu știu ce-i încurcă pe ei și, probabil, ei se deplasează. Și nu are nici o legătură una cu alta.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Mai aveți o întrebare?

Doamna Ciobanu.

Doamna Maria Ciobanu:

Atunci nu înțeleg de ce este nevoie de acest grup de lucru dacă noi avem reprezentanți deputați din Unitatea Teritorială Administrativă Găgăuzia? Și avem cel puțin 3 în Parlament pe care îi cunosc eu. De ce mai este nevoie? Explicați-mi, să știu.

Domnul Andrian Candu:

Haideți să mai citesc o dată nota informativă, poate o să înțelegeți atunci.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Lupu.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, doamnă Președinte al acestei părți a ședinței de astăzi.

Stimați colegi,

Ce se întâmplă acum în această sală eu nu pot să numesc decât „haz de necaz”. Este atât de simplu acest subiect, este atât de clar și atât de evident că toate discuțiile acestea controversate eu, pur și simplu, nu pot să le înțeleg. Baza este

foarte clară, noi avem, ca și stat membru al Consiliului Europei, OSCE, stat semnatar al Acordului de Asociere. Ce discutăm noi aici? Eu nu înțeleg.

Există prevederi foarte clare: formarea unei națiuni incluzive. Citiți, vă rog, documentele, pînă la urmă, mă adresez la partidele proeuropene, documentele de constituire a UE, fiindcă eu mai mult în această sală aud niște tendințe radical naționaliste, și nu de soi moldovenesc. Decît aud o voce foarte rațională, una europeană și una chibzuită.

Dați-mi voie 30 de secunde să vă zic, că nu se vine cu ceva radical nou. În anul 2005 eu, prin dispoziție, ca și Președinte al Parlamentului, am format un asemenea grup de lucru prima oară în istoria funcționării Parlamentului. Și a funcționat acest grup. Nu uitați că nu e vorba doar de plecări în teritoriu, e vorba și de o analiză complexă, făcută împreună, a cadrului legislativ, e vorba de instruire, dacă doriți, a funcționarilor de acolo, a deputaților regionali de acolo, fiindcă ei sînt cu dreptul de inițiativă legislativă și trebuie să vină cu proiecte de înaltă calitate aici și multe, multe alte lucruri.

Iată de ce, în consecință, eu gîndesc că s-a discutat pe îndesat acest subiect și aceste discuții și această durată chiar nu a meritat, fiindcă este prea evident importanța acestui subiect.

Propunerea este, doamnă președinte, aplicarea articolului..., eu sper colega, doamna Greceanîi, nu se supără, fiindcă ați enumerat-o ultima pe listă, aplicarea articolului 108, haideți să votăm și să lucrăm. Fiindcă coraportul este cam pînă acum în direcția mai mult a scărpinării de limbă, decît a acțiunilor, acțiunile sînt necesare.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Atunci cînd am anunțat lista, era aceea, acuma s-au mai adăugat la această listă. Deci cum a fost propunerea, eu trebuie să o supun votului.

A fost propunerea să aplicăm articolul 108.

Cine este pentru, vă rog votați. (*Gălăgie în sală.*) Vă rog să anunțați rezultatele pe sectoare.

Sectorul nr.1, vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 21.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 36. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

36?

N u m ă r ă t o r i i:

– 0.

Doamna Liliana Palihovici:

Mi-a dat un număr mai mare decât numărul înregistrat ca prezență în sală.

(Rîde.)

Stimați colegi,

Deci, aici întrerupem dezbaterile. Vom avea comisia, raportul comisiei, după care două luări de cuvînt.

Nu? Comisia nu aveți raport?

Luări de cuvînt.

Domnul Gagauz.

Domnul Fiodor Gagauz:

Уважаемый господин председатель Парламента, уважаемые коллеги,

23 декабря 1994 года был принят Закон об особом правовом статусе Гагаузии. Это событие 20-летней давности стало возможным в значительной степени благодаря воле первого президента страны Мирчи Ивановича Снегура и является, на мой взгляд, большим достижением для Республики Молдова. Достижение, позволившее сохранить мир в нашем доме и в рамках единой страны, создать условия для сохранения и развития самобытности и национальной культуры гагаузского народа. *(Gălăgie în sală.)*

Следует отметить, что Закон о статусе Гагаузии был принят в сложной общественно-политической обстановке внутри страны, в начальный период формирования законодательной базы, когда Республика Молдова находилась в самом начале пути построения самостоятельного государства. Этим можно частично объяснить тот факт, что Закон об особом правовом статусе Гагаузии не был оформлен в качестве конституционного или специально органического закона, хотя за его принятие проголосовало тогда 68 депутатов.

Договоренности между Кишиневом и Комратом о том, что впоследствии основные полномочия статуса Гагаузии будут закреплены в Конституции, не были реализованы впоследствии, и в данном вопросе ситуация по различным причинам законсервировалась.

Последующее развитие молдавского законодательства происходило во многих случаях без учета положения о статусе Гагаузии. Это привело к накоплению противоречий и правовых разночтений в отношениях между центральными властями и автономией и предопределили сложные политические отношения между Комратом и Кишиневом, а также создали почву для проведения центральными властями политики урезания полномочий автономии.

Попытки Гагаузии защитить свой статус и полномочия при отсутствии необходимых для этого инструментов конституционной защиты и совершенного... завершеного механизма правового разрешения споров по компетенции встречают необоснованное обвинение в сепаратизме.

Следует признать, что значительный шаг вперед был сделан в 2001–2003 годах. Тогда после долгих дискуссий был подготовлен законопроект о внесении изменений и дополнений в Конституцию страны относительно Гагаузии, который был принят 25 июля 2003 года. В результате в статьях 110, 111 Конституции было закреплено существование гагаузской автономии.

Пользуясь случаем, хочу выразить благодарность Владимиру Николаевичу Воронину, занимавшему тогда пост президента страны, без воли которого этот вопрос, возможно, не был бы решен.

Однако при всем положительном значении, тем не менее, этот шаг оказался полумерой, поскольку вопрос минимального закрепления, конституционного закрепления полномочий Гагаузии и механизма ее защиты также остался открытым. Об этом свидетельствует заключение Венецианской комиссии № 191, принятое 8 марта 2002 года.

Тогда Европейская комиссия за демократию и право, позитивно оценив цель конституционного закрепления полномочий гагаузской автономии, высказалась и о недостатках подготовленного Кишиневом законопроекта. Венецианская комиссия прямо отметила: «Для эффективной защиты в юридическом смысле статуса Гагаузии необходимо, чтобы основные элементы закона о статусе, отражающие ее реальные права, а не просто декоративные упоминания, должны быть отражены в Конституции страны».

Понимая необходимость разрешения накопившихся проблем, нами еще в начале года было зарегистрировано две инициативы. Это инициатива № 90 о создании... об образовании специальной комиссии по разработке проектов законодательных актов, направленных на реализацию положений Закона Республики Молдова от 23 декабря о статусе Гагаузии, и законопроект № 92, предусматривающий принятие Парламентом декларации соответствующей по данному вопросу, в котором, в соответствии с рекомендациями Венецианской комиссии, Парламент признает необходимость следующих моментов: придание Закону Республики Молдова об особом правовом статусе Гагаузии статуса специального органического или конституционного путем внесения соответствующих изменений и дополнений в Конституцию Республики Молдова. (*Gălăgie în sală.*)

О дополнении Конституции Республики Молдова статьями, гарантирующими реализацию основных полномочий, а также механизм разрешения споров. О развитии и изменении действующего законодательства Республики Молдова с учетом статуса Гагаузии, при согласовании с Народным Собранием, а также решении таких задач, как обеспечение политического представительства Гагаузии в центральных органах власти, справедливый доступ к финансовым средствам, проведение адекватной кадровой политики на национальном уровне, и другое.

Несмотря на востребованность наших инициатив и детальное обоснование, наши эти два проекта до сих пор не были поставлены на обсуждение. При этом господин председатель спустя несколько месяцев зарегистрировал другую инициативу по данному же вопросу.

Уважаемые коллеги, предлагаемый вашему вниманию законопроект предусматривает создание рабочей группы по обеспечению в рамках конституционных норм функциональности автономии Гагаузии и изменение части законодательства Республики Молдова в соответствии с законом о статусе Гагаузии.

Руководствуясь принципом приоритета национальных интересов Республики Молдова над политическими амбициями, считаю, что идея создания рабочей группы Парламента и Народного Собрания достойна поддержки вне зависимости от того, от кого она исходит.

Вместе с тем вынужден обратить внимание на то, что инициатива господина председателя имеет серьезный недостаток, который грозит превратить ее в бесперспективную затею. Большинство противоречий и законодательных конфликтов в отношениях Гагаузии и центра происходит из того, что статус Гагаузии не имеет полного конституционного закрепления. И потому во многих случаях законодательство страны разрабатывалось во многом без учета статуса Гагаузии.

Таким образом, проблема может быть решена путем развития действующей Конституции, а именно – придания закону о статусе Гагаузии статуса конституционного или специального органического, – а также закрепления основных полномочий Гагаузии в Конституции. Только после этого появятся реальные правовые рычаги для соблюдения принятого в 94 году Закона о статусе Гагаузии и гармоничного развития молдавского законодательства.

К сожалению, проект господина председателя содержит акцент на том, что конституционные нормы для решения кризиса развитию не подлежат. То есть, мы гарантируем, но получаем бесконечную имитацию политических усилий, которые ничем продуктивным не могут завершиться. И здесь мы в первую очередь должны ответить на вопрос: чего мы на самом деле добиваемся?

Domnul Andrian Candu:

Domnule Gagauz,

Vă rog frumos. Au trecut 7 minute deja, aproape 8 minute.

Vă rog frumos să încheiați. Mai aveți 10 secunde.

Hai deți, concluziile.

Domnul Fiodor Gagauz:

Буквально пару секунд.

Я, уважаемые коллеги, предлагаю поддержать законопроект, сформировать комиссию. И призываю коллег, чтобы сам факт существования

гагаузской автономии оценивался по-другому, и тогда предложения, которые исходят из Гагаузии, будут восприниматься таким образом, что они направлены на закрепление государственности, укрепление государственности Республики Молдова и на развитие региона.

Спасибо. (*Aplauze în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, cu luare de cuvânt, este invitat la tribuna principală domnul Iurie Țap.

Poftiți. Aveți la dispoziție 5 minute.

Domnul Iurie Țap:

7 minute, din numele Frațiunii.

Domnul Andrian Candu:

Dacă e din numele Frațiunii, atunci nu mai dați posibilitatea la alte persoane din fracțiune să mai ia cuvânt.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte,

Așa a decis Frațiunea.

Domnul Andrian Candu:

A-a-a. Bine. 7 minute. Cer scuze. Cer scuze.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Istoricul problemei este simplu: în decembrie '94 Parlamentul a adoptat legea respectivă care, într-un fel, a depășit Constituția Republicii Moldova care a fost aprobată în iulie '94. Ulterior, Constituția a fost modificată, ajustată. Iată, deci care este situația sau de unde noi pornim.

În acest sens, propunerea noastră este de a stabili și acest principal obiectiv care ar fi „corelarea prevederilor Legii nr.344 din 23 decembrie '94 privind statutul special juridic al Găgăuziei și cadrului legal conex cu prevederile constituționale ale Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia”, articolul 11 din Constituția Republicii Moldova, precum și „corelarea cadrului legal conex cu prevederile Legii nr.344”. Aceasta ar fi la articolul 4, pozițiile 2 și 3, deci 4, 2 și 3. Acesta ar fi obiectivul strategic, pentru că, de fapt, aici este problema: pe de o parte, Legea nr.344 depășește Constituția, pe de altă parte, legile conexe, legile sectoriale ale... aprobate de Parlamentul Republicii Moldova contravin Legii nr.344. Primul obiectiv ar rămîne.

Și doar aici aș adăuga, domnule Președinte. De ce insistam eu pe comisie specială? Pentru că comisia specială a Parlamentului ar fi o parte. A doua parte ar fi Comisia constituită de Adunarea parlamentară... Adunarea Populară a Găgăuziei. Și aceasta ar fi acea platformă de discuții care să depășească această situație pe care o avem.

De aceea, și propunerea ar fi ca această Comisie specială sau grup de lucru să aibă denumirea respectivă „pentru corelarea prevederilor Legii nr.344 cu... privind statutul unității... statutul juridic special al Găgăuziei și cadrul legal conex cu prevederile constituționale privind statutul special al Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia”. Acesta era sensul.

Și, respectiv, ca să fie comisia creată nominal și numeric, ca să reprezinte fracțiunile Parlamentului.

Deci punctul 4, obiectivele. Deci spuneam, primul obiectiv 4 unu este logic, noi îl vedem să-l susținem, fiindcă aceasta este, de fapt, acea platformă de discuții. Obiectivul principal, punctele 2 și 3, dacă ați accepta ceea ce am făcut aici referire.

Și la punctul 4 subpunctele 4 și 5 ar fi, de fapt, propunerea noastră să sune în felul următor, ea, de fapt, vine în contextul la ceea ce au spus mulți alți antevorbitori: „Efectuarea controlului parlamentar privind... în vederea asigurării îndeplinirii întocmai și în volum deplin a prevederilor constituționale privind statutul Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia”.

Adică aceasta, de fapt, cere ca această comisie să asigure ajustarea Legii nr.344 la Constituția Republicii Moldova și, respectiv, legislația sectorială sau legislația conexă să fie ajustată la Legea nr.344. Ori lipsa delimitării clare a competențelor între centru și Autonomia Găgăuzia, aceasta este problema de bază de unde a pornit.

În același context, am face referire deci și la punctul... la ultimul punct care prevede... de fapt, punctul 7 la dumneavoastră. Eu aș propune din numele fracțiunii, ca Comisia specială sau grupul special în fiecare sesiune parlamentară să informeze Parlamentul Republicii Moldova oficial, pentru a acorda statutul sau importanța acestei probleme și a acorda statut destul de înalt, care să asigure îndeplinirea, să nu fie pusă la îndoială sau să nu rămână în aer așa cum a fost anterior.

În acest sens, noi am avea, de fapt, o cooperare între Comisia specială a Parlamentului și Comisia Adunării Parlamentare. Am avea control parlamentar. Și, foarte important, obiectivul la care m-am referit, am ajusta cadrul legal sau am asigura un cadru legal coerent, unde ar fi respectată Constituția, dar și drepturile Autonomiei Găgăuzia.

Noi am ruga părțile, pentru că este o problemă foarte importantă care mai mult de 20 de ani a fost lăsată în aer. Atunci, la moment, legea respectivă a fost o soluție bună, astăzi să revenim la această situație, să dezvoltăm prevederile respective, fiindcă în linii mari noi vorbim același lucru, doar respectând Constituția și pentru a asigura și respectarea drepturilor Autonomiei Găgăuzia.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.
În continuare – domnul Cobzac.
Vă rog frumos, luare de cuvânt.
Sînteți invitat la tribuna principală.
Vă rog frumos,
Domnule Cobzac,
Aveți 5 minute la dispoziție.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

În această sală au sunat mai multe aprecieri celor care atunci, în '94, au perfectat această lege, Legea nr.344 din 23.12.1994. Și eu vreau să mă alătur acestor aprecieri, deoarece, într-adevăr, atunci a fost foarte greu de găsit acel echilibru care a venit să asigure liniștea și în țară, și în autonomie.

Așadar, punctul de pornire noi îl avem această lege care astăzi se invocă de foarte mulți din această sală, că, ulterior, ea nu este respectată și alte acte normative, alte legi au fost aprobate în detrimentul acestei legi. Eu corect înțeleg. Și, apropo, acesta este și scopul principal al grupului de lucru care se propune de creat.

Părerea mea, că acest mecanism care vine să lichideze divergențele dintre acest act normativ, dintre nr.344 și alte acte normative care, în părerea unora, lezează drepturile găgăuzilor sau nu lezează, alții spun că nu, el este însuși în această lege.

Eu citesc din lege atribuțiile Adunării Populare a Găgăuziei punctul... articolul 12 litera i): „Adunarea Populară a Găgăuziei are dreptul de a se adresa, în condițiile legii, Curții Constituționale a Republicii Moldova pentru a anula actele normative ale autorităților legislative și executive ale Republicii Moldova care lezează împuternicirile Găgăuziei. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Este foarte clar. Competența o are Adunarea Populară. Dacă dumnealor socot că ceva nu este în corespundere cu această lege, ei au posibilitatea astăzi să se adreseze Curții Constituționale, Curtea Constituțională să se expună pe fapt. Acest mecanism este în această lege. Eu nu văd... iată unul din... una dintre sarcinile care se pune în... acestui grup de lucru este să examineze dacă corespunde legislația cu Legea nr.344.

Păi, dacă sînt păreri că nu corespunde, este Curtea Constituțională și Adunarea Populară a Găgăuziei poate să se adreseze.

Vă mulțumesc. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnul Cobzac, și pentru analiza pe care ați făcut-o, într-adevăr, foarte utilă.

În continuare, dragi colegi, voi supune votului, cu toate amendamentele acceptate, inclusiv în calitate de autor vreau, în mod expres, pentru stenogramă să menționez că se acceptă propunerile făcute de domnul Țap. Se va lucra cu stenograma în baza acestei... stenograma ședinței de astăzi și se va veni cu o redacție finală care va fi coordonată nemijlocit și cu colegii care au făcut propuneri.

Înainte de a pune... de a supune votului, aș ruga... numărătorii să ne dea prezența pe sectoare pentru a ști, ulterior, cum mergem cu numărul de voturi.

Vă rog frumos, sectorul nr.1, sectorul nr.2, sectorul nr.3 să ne dați rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.1, cât?

N u m ă r ă t o r i i:

– 23.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 22.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 18.

Domnul Andrian Candu:

63 de persoane sînt în plen acum.

Permiteți-mi să supun votului adoptarea proiectului de Hotărîre nr.248 din 15 iunie 2015 privind crearea grupului de lucru și mai în continuare după text, nr.20 pe ordinea de zi.

Cine este pentru adoptarea acestuia, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă rog frumos. Da, cu majoritatea celor prezenți în sală, nici nu e nevoie de mai făcut numărarea.

Vă mulțumesc foarte mult.

Și în calitate de autor și, cu siguranță, vom lucra asupra unei redacții propuse de către colegi. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Votul a fost cu amendamentele menționate.

În continuare, se propune pentru examinare și dezbateri proiectul nr.14 de pe ordinea de zi, proiectul nr.280 din 15 iulie 2015 ce se referă la modificarea și completarea Legii cu privire la asigurări.

Îl rog pe domnul Ștefan Creangă, în calitate de coautor, să prezinte respectivul proiect de lege, nr.14 de pe ordinea de zi. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Proiectul de lege propus cuprinde, în fond, modificări și completări la Legea cu privire la asigurări și are drept scop consolidarea stabilității financiare a asiguratorilor, reglementarea transparentă și completă a procedurii de aplicare de către Comisia Națională a Pieței Financiare a măsurilor de redresare a situației financiare a asiguratorilor, remedierea financiară a acestora, sancțiunile față de asiguratorii pentru încălcările și neajunsurile constatate, precum și întărirea capacității de supraveghere a Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Modificările propuse derivă și din necesitatea ajustării și ralierei procesului de supraveghere a asiguratorilor din Republica Moldova la reglementările stabilite în Directivele Uniunii Europene.

Astfel, în corespundere cu articolul 36 din Directiva 138 a Parlamentului European, autoritățile de supraveghere au competențe necesare pentru a impune întreprinderii de asigurare și de reasigurare să remedieze punctele slabe sau deficiențele identificate în cursul procesului de supraveghere.

Totodată, în proiectul de lege în cauză se regăsesc transpuse și prevederile articolelor 141 și 142 din Directiva menționată care prevăd necesitatea instituirii unui plan de redresare în cazul în care solvabilitatea unui asigurator (reasigurator) continuă să deterioreze.

În ultimul timp în corespundere cu reglementările stabilite în principiile internaționale de asigurări aprobate de către Asociația Internațională a Autorităților de Supraveghere din domeniul Asigurărilor s-a remarcat pe plan internațional tendința de intervenție timpurie a autorității de supraveghere în activitatea asiguratorului.

Legea cu privire la asigurări în vigoare nu prevede acțiuni de intervenție timpurie a autorității de supraveghere în cazul în care se constată că asiguratorul se află în dificultate financiară, ci doar când situația financiară a asiguratorului este înrăutățită prin aplicarea procedurii de remediere financiară, fiind un instrument de constrângere a activității asiguratorului.

În aceste condiții, pentru a evita declanșarea proceselor de insolvență a asiguratorilor, în proiectul de lege în cauză se propun măsuri concrete de largire a instrumentarului disponibil de către Comisia Națională a Pieței Financiare, de reglementare a supravegherii asiguratorului prin instituirea cadrului legal de redresare financiară a asiguratorului în cazul în care acesta se află în dificultate încă în faza în care situația financiară a asiguratorului este satisfăcătoare.

Procesul de redresare financiară a asiguratorului reprezintă un complex de măsuri timpurii în scopul stabilirii și identificării factorilor care au influențat sau ar putea influența înrăutățirea situației financiare a asiguratorului (reasiguratorului). De asemenea, acest proces se bazează pe elaborarea unui plan de redresare care să indice măsuri eficiente și exacte ce vor conduce la ameliorarea situației financiare a asiguratorului.

În scopul analizei situației financiare a asiguratorului, monitorizării implementării acțiunilor prevăzute în planul de redresare financiară, urmării modului în care organele de conducere a asiguratorului acționează în vederea aplicării măsurilor necesare de remediere a factorilor care au condus la înrăutățirea situației financiare a acestuia, proiectul de lege prevede măsuri de supraveghere în acest sens.

Articolul 42 din Legea cu privire la asigurări reglementează procedura de remediere financiară a asiguratorului. Astfel, urmare a aplicării în practică a normelor de lege în cauză, s-au constatat curențe, dificultăți și proceduri incomplete, generând astfel necesitatea înlăturării unor lacune în procedura actuală de remediere financiară, precum și completarea acesteia.

Modificarea articolului 42 se axează, în principal, pe aplicarea măsurii de remediere financiară a asiguratorului, doar dacă procedura de redresare financiară, prevăzută în articolul nou completat 41¹, nu s-a soldat cu rezultate scontate sau dacă asiguratorul nu desfășoară activitate stabilă, adică pe parcursul ultimilor 3 ani a prezentat cel puțin 2 planuri de redresare financiară.

Având în vedere că în articolul 42 alineatul (4) din Legea cu privire la asigurări se prevede că autoritatea de supraveghere poate dispune, prin dispoziție motivată, deschiderea procedurii de remediere financiară a asiguratorului prin una dintre următoarele măsuri prudențiale principale: pe baza unui plan de remediere financiară sau prin administrare specială, iar Legea cu privire la asigurări nu stabilește cadrul legal care ar reglementa procedura transparentă de instituire și aplicare a acestora, proiectul de lege propus completează Legea cu privire la asigurări cu articolele 42¹ și 42³.

Articolele noi prevăd cerința față de conținutul planului de remediere financiară, termenii de prezentare și acțiunile acestuia, precum și procedura de aprobare și respingere a acestuia de către autoritatea de supraveghere.

În cazul în care autoritatea de supraveghere aprobă o decizie de remediere financiară prin administrare specială, articolul 42² vine cu reglementări detaliate privind instituirea administrării speciale, precum și atribuțiile delegate administratorului special, termenii de activitate a acestuia și cerințele față de raportul administratorului special.

Administrarea specială se exercită de către un administrator special, numit de Comisia Națională a Pieței Financiare, care preia administrarea asiguratorului și întreprinde acțiuni de remediere a situației financiare a asiguratorului sau reasiguratorului.

Articolul 42³ prevede temeiurile de încetare a raportului de remediere... procedurii de remediere financiară, precum și procedura aplicată de autoritatea de

supraveghere la adoptarea deciziei de încetare a procedurii de remediere financiară a asiguratorului.

Modificarea articolului 54 din Legea cu privire la asigurări și expunerea acestuia în redacție nouă are drept scop eliminarea unor incertitudini ce apar frecvent în practica dispunerii de măsuri executorii și aplicare a sancțiunilor de către Comisia Națională a Pieței Financiare, totodată, completându-se cu noi tipuri de sancțiuni ce pot fi aplicate de comisie ca avertisment scris sau public și cazurile de aplicare a acestora.

Completarea articolului 55 vine întru îmbunătățirea cadrului legal existent și eliminarea divergențelor apărute în aplicarea în practică a acestuia.

Onorat plen,
Stimați colegi,
Solicite susținerea acestui proiect de lege.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,
Întrebări autorilor proiectului nr.280. Surprinzător, dar nu-s. Este primul proiect la care nu sînt întrebări astăzi.
Mulțumesc, domnule Creangă.
Prezentați, vă rog raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Da. Stimați colegi,
În două cuvinte vreau să menționez că Comisia economie, buget și finanțe a examinat acest proiect de lege și propune ca acest proiect să fie aprobat în primă lectură. Modificările din partea deputaților ca și amendamente și ale comisiilor vor fi luate în considerare pentru lectura a doua.

Doamna Liliana Palihovici:

A apărut și prima întrebare către comisie.
Domnule Reidman,
Vă rog.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.
Домнуле Крянгэ, я знаю, что этот проект был тщательно... ну, по крайней мере, долгое время прорабатывался со страховщиками, с их ассоциациями и т.д., и все-таки там остался один момент в отношении запрещения отчуждения активов. Это запрещение описанное в законе, ничем не обусловлено.

Я понимаю, что это – имелось в виду – когда возникает финансовая недостаточность, или маржа недостаточная, да. Но для второго чтения – там надо иметь это в виду – что это условие должно быть обязательно прописано, иначе там начнется произвол.

Domnul Ștefan Creangă:

Согласен с вами, Олег Моисеевич.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt. Comentarii nu sînt.

Vă mulțumesc, domnule președinte.

Stimați colegi,

Nu avem nici un deputat înregistrat pentru luare de cuvînt, de aceea vom purcede la votul pe proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări. Proiect înregistrat în Parlament cu nr.280 în data de 15.07.2015.

Cine este pentru susținerea proiectului în primă lectură, vă rog votați.

Cu majoritatea voturilor deputaților prezenți în sală, proiectul nr.280 a fost votat în primă lectură.

Următorul proiect pe ordinea de zi este proiectul de Hotărîre privind constituirea Comisiei parlamentare speciale pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului pentru protecția drepturilor copilului.

Autori – domnul Țurcan și doamna Apolschii.

Vă rog, domnule Țurcan, prezentați proiectul.

Proiectul nr.341. Nr.17 în ordinea de zi.

Domnul Vladimir Țurcan:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

De fapt, astăzi în fața mea stă o sarcină mai simplă, deoarece stimata doamnă președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități Apolschii deja v-a raportat acest proiect, a rămas unica problemă care se referă la faptul că Frațiunea Partidului Comuniștilor a revocat deci membrii din cadrul... presupunerii... comisiei care este propusă, membrii din partea dumnealor, din cauza că, după cum eu am înțeles corect, dumnealor nu sînt de acord cu Hotărîrea Curții Constituționale din 16 iulie 2015, care a considerat neconstituțională Hotărîrea anterioară din 2 iulie a anului curent, cînd noi am desemnat deja candidatul sau am numit deci Avocatul Poporului pentru protecția drepturilor copilului.

Vreau, din start, să vă spun că, în principiu, și Comisia noastră pentru drepturile omului și relații interetnice, majoritatea membrilor comisiei, exact așa cum și Frațiunea Partidului Socialiștilor, consideră că această hotărîre a Curții Constituționale este una politizată și absolut nemotivată.

Dar, totodată, noi sîntem nevoiți într-o oarecare măsură să ne conformăm acestei decizii și în aceste condiții luînd în considerare faptul că problema protecției drepturilor copilului este foarte importantă, noi am primit decizia ca membrii din partea Partidului Socialiștilor să rămîna în componența acestei comisii. Totodată, consultînd cu Comisia juridică, numiri și imunități și ca autori inclusiv, noi propunem ca numărul acestor membri să fie micșorat, și anume după număr – 7 membri ai comisiei.

Și în aceste condiții cei 7, care deja au fost desemnați din partea Comisiei juridice, numiri și imunități: doamna Dolință Alla – din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor, domnul Sîrbu Serghei – Frațiunea parlamentară a Partidului Democrat și domnul Casian Ion – din partea Frațiunii Partidului Liberal, din partea Comisiei drepturile omului și relații interetnice rămîn domnișoara Spatari Mihaela – reprezentînd Frațiunea Partidului Liberal Democrat și domnul Smirnov Eduard din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor.

În această componență noi propunem ca prin această hotărîre să fie aprobată componența acestei comisii, care, conform articolelor 2 și 3, deja se va ocupa, va organiza concurs public deci pentru selectarea candidaturii sau candidaților, mai bine spus, pentru funcția de Avocat al Poporului pentru protecția drepturilor copilului.

Această comisie deja în cadrul ședinței sale va alege președintele comisiei, va aproba regulamentul și va anunța concursul public care va fi publicat... condițiile necesare vor fi publicate la pagina web a Parlamentului.

În aceste condiții, propun ca acest proiect de hotărîre, cu componența nominalizată, să fie adoptat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, întrebări în adresa domnului Țurcan.

Doamnă Palihovici,

Vă rog frumos.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu nu am o întrebare la domnul Țurcan. Cred că ar fi bine înainte de a vota pe propunerile pe care le-ați făcut dumneavoastră să mai întrebăm încă o dată Frațiunea Partidului Comuniștilor, care nu și-a delegat reprezentanții, dacă nu și-au schimbat punctul de vedere? Și dacă nu, atunci mergem pe propunerile dumneavoastră. Dacă există altă opinie.

Domnul Vladimir Țurcan:

La ședința comisiei, care noi am avut-o marți, eu i-am întrebat pe reprezentanții, în orice caz, ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor, dumnealor au confirmat că, totuși, nu participă la această comisie.

Nu știu dacă din partea Comisiei juridice, numiri și imunități ceva a parvenit, dar după cum eu am înțeles este decizia care rămîne în vigoare a fracțiunii.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Reidman,

Aveți ceva informație suplimentară ...

A, mă scuzați.

Domnule Zagorodnii,
Vă rog frumos.

Domnul Anatolie Zagorodnii:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Deci poziția Frațiunii PCRM a rămas neschimbată, deci noi nu vom delega în această comisie de selectare a candidatului pentru funcția de Avocat al Poporului pentru drepturile copilului.

Și, domnule Țurcan, foarte corect ați menționat dumneavoastră ce ține de hotărârea Curții Constituționale, într-adevăr este una politizată, una politică.

De aceea, noi considerăm și sîntem pe poziția că doamna respectivă a fost selectată pe principii legale și pe principii pe care ea le-a întrunit conform Regulamentului și normelor pe care comisia le-a promovat la acel moment. Și răfuiala care a avut loc față de această persoană de către Curtea Constituțională, noi înțelegem foarte clar. Pentru că a servit drept temei al unor condiții din partea Coaliției de guvernare ca să se răfuiască cu această persoană. De aceea, noi nu vom delega în această comisie reprezentanții PCRM, fiindcă considerăm că deja nu este oportun ca noi să participăm mai departe la această selectare.

Vă mulțumim mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnule Reidman, dacă aveți întrebări în adresa domnului Țurcan.

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

У меня нет вопросов к господину Цуркану, мне хочется поприветствовать наших американских друзей, которые здесь сидят. Я бы хотел, чтобы им перевели то, что мы сказали.

Domnul Andrian Candu:

La fel, dați-mi voie, într-adevăr, să-i salutăm pe colegii noștri americani.

Și lor traducerea li se asigură, domnule Reidman.

Vă mulțumim frumos.

Vă mulțumim frumos, domnule Țurcan.

Acum în continuare, doamnă Aposlchii, n-aveți din partea comisiei?

În continuare, se supune votului proiectul de Hotărâre privind constituirea Comisiei parlamentare speciale pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului pentru protecția drepturilor copilului, astfel cum a fost prezentat de domnul Țurcan.

Cine este pentru adoptarea acestui proiect de hotărâre, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală, proiectul de hotărîre a fost adoptat.

Dragi colegi,

Aș vrea să vă comunic că proiectul nr.15 pe ordinea de zi, cele două rapoarte: raportul Comisiei speciale permanente de control al declarațiilor cu privire la venituri nr.1067 și raportul Comisiei speciale permanente de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și al declarațiilor de interese personale ale Președintelui și membrilor Comisiei Naționale de Integritate nr.1923, la solicitarea autorilor sau, mai bine zis, a președintelui Comisiei speciale, se amîna pentru săptămîna viitoare, joi, data de 26 noiembrie.

În continuare, o rugăm pe doamna Raisa Apolschii să ne prezinte proiectul nr.18 de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărîre privind eliberarea din funcție a unui judecător al Curții Supreme de Justiție.

Vă rugăm frumos.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre nr.449 din 9 noiembrie 2015 privind eliberarea din funcție a unui judecător al Curții Supreme de Justiție. Prin proiectul de hotărîre, se propune eliberarea doamnei Svetlana Novac din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Conform articolului 25 alineatul (1) literele a) și k) din Legea din 1995 cu privire la statutul judecătorului, în cazul depunerii cererii de demisie, precum și în cazul atingerii plafonului de vîrstă, judecătorul este eliberat din funcție de organul care l-a numit. Propunerea privind eliberarea din funcție a judecătorului Curții Supreme de Justiție este înaintată de către Consiliul Superior al Magistraturii.

În acest context, comisia a examinat și Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii din 3 noiembrie, prin care a fost admisă cererea de demisie și s-a propus Parlamentului eliberarea doamnei Svetlana Novac din funcția de judecător.

Comisia, cu votul unanim, a decis să propună Parlamentului pentru examinare și adoptare a proiectului de hotărîre în cauză.

O să dau citire, cu permisiunea dumneavoastră, a proiectului de hotărîre.

„În temeiul articolului 25 alineatul (1) literele a) și k) și al articolului 26 din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului,

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Articolul 1. – Doamna Svetlana Novac se eliberează din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Articolul 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.”

Vreau să menționez că această demisie este dictată de atingerea plafonului de vîrstă de 65 de ani, acesta este motivul demisiei în cauză.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dacă sînt întrebări în adresa doamnei Apolschii? Nu sînt.

Atunci vom pune la vot proiectul de Hotărîre nr.449 din 9 noiembrie 2015 privind eliberarea din funcție a unui judecător al Curții Supreme de Justiție.

Cine este pentru adoptarea acestei hotărîri, vă rog frumos, să vă expuneți prin vot.

Vă mulțumim foarte mult.

Cu unanimitatea celor prezenți în sala de ședințe, proiectul de Hotărîre cu numărul de înregistrare 449 din 9 noiembrie 2015 a fost adoptat.

Dragi colegi,

Se propune spre examinare și dezbateră proiectul de Lege nr.379 din 25 septembrie 2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nr.3 pe ordinea de zi.

Prezintă proiectul, din partea Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, pentru lectura a doua, domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice propune pentru vot în lectura a doua proiectul de Lege nr.379 din 25 septembrie 2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și care prevede modificarea legilor regnului animal, dar și Legii privind fondul ariilor naturale protejate de stat în scopul reglementării efectivului de animale prin vînătoarea de selecție.

Suplimentar vă comunic: din cele 15 amendamente înaintate, 8 au fost acceptate, din cele neacceptate – 4 țineau de... făceau referință la noțiuni. (*Gălăgie în sală.*)

Acestea fiind spuse, solicităm adoptarea proiectului prezentat în lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnul Țap.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei? Nu sînt.

Vă mulțumim mult, domnul Țap.

Haideți la vot data viitoare, domnul Reidman, (*voce nedeslușită din sală*) dacă permiteți. Rămîne să fie supus votului acest proiect în ședința următoare.

Dați-mi voie să fac o... înainte de a vorbi despre agenda de săptămîna viitoare și a mai trece la vot la ultimul proiect de hotărîre de pe ordinea de zi.

Deci pentru săptămîna viitoare, pe lîngă propunerea care a fost făcută de Biroul permanent, se amîna votul la proiectul nr.379, nr.3 din ordinea de zi. La fel, a fost amînat proiectul nr.337 ce se referă la supravegherea pieței, nr.9 de pe ordinea de zi, la fel pentru săptămîna viitoare.

A fost amînat pentru săptămîna viitoare și proiectul nr.338 din 28 septembrie 2015, nr.10 de pe ordinea de zi. (*Rîsete în sală.*) La fel, a fost amînat sau, mai bine

zis, rapoartele Comisiei speciale care au fost înregistrate cu nr.15 pe ordinea de zi, la fel pentru săptămîna viitoare. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Numai puțin, ca să ajungem la demisie, să ne mai organizăm puțin.

Dragi colegi,

A fost menționată introducerea pe ordinea de zi a proiectelor de acte normative din așa-numitul „Pachet agricol”. Țin să vă aduc la cunoștință că acel pachet cuprinde mai multe acte normative. Comisia a acceptat și este deja pus pe ordinea de zi pentru săptămîna viitoare proiectul nr.200... numai puțin.

Domnule Ganaciuc,

Dați-ne, vă rog frumos, agenda pentru săptămîna viitoare.

Domnule Mudreac,

Vă rog frumos, între timp menționați cele decise de comisie.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Mulțumim, domnule Președinte.

Comisia a examinat și propune pentru a fi incluse în ordinea de zi proiectele cele din „Pachetul agricol”, proiectele nr.282, nr.283, nr.284, nr.285 și proiectul nr.287. Demersul, din numele comisiei, este, vi l-am prezentat dumneavoastră în ziua de ieri.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc mult.

Într-adevăr, ați făcut demersul respectiv. Doar că vreau să vă anunț că proiectul nr.282, în mod obligatoriu, presupune existența unui aviz pozitiv din partea Guvernului și el nu există.

Iată de ce, acest proiect de lege ce se referă la scutirea impozitului pe venit, cu regret, nu poate fi pus pe ordinea de zi.

Proiectul nr.285, pe care l-ați menționat dumneavoastră, este deja propus de Biroul permanent pentru ordinea de zi de săptămîna viitoare, pentru 26–27. Bineînțeles, dacă vreți să ne expunem prin vot, fiindcă acela-i doar un proiect, insistați?

Domnul Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule Președinte,

În urma discuțiilor cu dumneavoastră, am discutat că să punem la vot fără avizul Guvernului, că nu știm cînd o să fie Guvernul și care o să fie viziunea Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Este adevărat, doar că încălcăm Constituția, articolul 131. De aceea haideți să respectăm...

Domnul Radu Mudreac:

Eu nu știu cine dintre deputații din sală o să-și asume aceeași responsabilitate să conteste la Curtea Constituțională situația care este astăzi în țară. De aceea, rugămintea este de a fi inclus, rugămintea comisiei, rugămintea agricultorilor de a fi inclus în ordinea de zi în starea care sînt... adică fără avizul Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Noi avem o regulă în Parlament – nu punem în ordinea de zi atunci cînd se solicită avizul, potrivit Constituției, se solicită avizul, adică, pardon, este prevăzută existența avizului pozitiv din partea Guvernului. Lucrul acesta îl facem doar pentru primă lectură. Proiectul deja a fost votat în primă lectură. Iată de ce, în a doua lectură nu mai poate fi propus pe ordinea de zi.

În continuare, în schimb, ați propus introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.283 ce se referă la Legea cu privire la creditul agricol.

Cine este pentru introducerea acestui proiect de lege pe ordinea de zi pentru săptămîna viitoare, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul nr.283 din 16 iulie 2015 a fost introdus pe ordinea de zi de săptămîna viitoare și o să rugăm comisia să examineze la următoarea ședință.

În continuare, nr.285, așa cum am menționat, este deja introdus pe ordinea de zi.

Și în continuare, nr.287, proiectul legat, de fapt, de... Nu, cu referire la comerțul interior, nr.287.

Cine este pentru introducerea proiectului nr.287 din 16 iulie 2015 pe ordinea de zi pe săptămîna viitoare, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă mulțumesc. La fel, majoritatea.

Și care a mai rămas, domnule Mudreac? (*Rumoare în sală.*) Din pachetul agricol.

Domnul Radu Mudreac:

Nr.284.

Domnul Andrian Candu:

La ce se referă nr.284, domnule Mudreac? Dacă ați putea să ne menționați.

Domnul Radu Mudreac:

Eu nu am la mîină proiectele, de aceea... Îmi pare cu taxa valoare... TVA, îmi pare că. Codul fiscal, da. Păi, asta, titlul 1 și 2, modificările, punerea în aplicare. Modificări la Codul fiscal.

Domnul Andrian Candu:

Și cine este pentru introducerea proiectului nr.284 din 16 iulie 2015 pe ordinea de zi pe săptămîna viitoare, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Este votat.

Toate proiectele respective au fost introduse pe ordinea de zi de săptămîna viitoare. (*Rumoare în sală.*) A, nr.284 este comasat cu nr.282 împreună și ele sînt pe ordinea de zi.

Grupurile de lucru, domnule Neguța, au un număr? O să aibă atunci joi, neapărat.

De procedură, vă rugăm frumos, domnul Zagorodnîi, și ulterior mai avem un proiect.

Da, vă rog frumos.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Mulțumesc.

Tot folosindu-mă de ocazie că tot propuneți proiecte de legi pentru săptămîna viitoare, ar fi bine ca să punem la vot și din partea fracțiunii proiectul de Hotărîre privind demiterea domnului Ciocan, patru sute... Da. Ca să punem la vot și să vedem, poate totuși dacă n-a mers dimineața, poate acum seara ar merge. Eu știu?

Domnul Andrian Candu:

Nu, dacă n-a mers...

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Să încercăm.

Domnul Andrian Candu:

Dacă n-a mers dimineața, n-o să meargă nici seara, cu siguranță.

În continuare, se propune spre examinare și dezbateră proiectul de Hotărîre privind demisia unui deputat. Doamna Iacob nu este aici, dar, în schimb, este doamna Apolschii, care o să ne vorbească despre acest proiect de Hotărîre nr.448 din 6 noiembrie 2015.

Poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia a examinat proiectul de Hotărîre care vizează demisia unui deputat în Parlament. Comisia a constatat că cererea care a depus-o prin care... a depus-o doamna Mihaela Iacob... informează Parlamentul despre renunțarea la calitatea de deputat în Parlament și a fost depusă de către doamna deputat în adresa Președintelui la data de 3 noiembrie 2015.

În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Constituție și articolul 2 alineatul (6) din Legea despre statutul deputatului în Parlament, unul din temeiurile de încetare a calității de deputat îl reprezintă demisia.

Drept urmare, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități au decis, în unanimitate, să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărîre nr.448 din 6 noiembrie privind demisia deputatului în Parlament Mihaela Iacob, aleasă din partea Partidului Liberal și declararea mandatului de deputat vacant.

Proiectul de hotărîre este distribuit, el sună în felul următor:

„În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Constituția Republicii Moldova și al articolului 2 alineatele (6) și (8) din Legea nr.39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament, Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Articolul 1. – Se ia act de cererea de demisie a doamnei deputat în Parlament Mihaela Iacob, aleasă din partea Partidului Liberal.

Articolul 2. – Se declară vacant un mandat de deputat în Parlament, care aparține Partidului Liberal.

Și articolul 3. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.”

Eu vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult, doamna Apolschii.

Probabil, întrebări nu sînt la acest subiect. Într-adevăr, este de precizat că este vorba de depunerea mandatului, renunțarea la mandat, dar formularea juridică este demisia unui deputat.

Cine este pentru adoptarea proiectului de Hotărîre nr.448 din 6 iunie 2015 privind demisia unui deputat, cu referire la doamna Mihaela Iacob, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Cu majoritatea... cu unanimitatea celor prezenți în sală, proiectul nr.19 pe ordinea de zi, proiect de Hotărîre nr.448 din 6 iunie 2015 privind demisia unui deputat a fost adoptat.

Țin să menționez, la fel, cum am discutat dimineață, sînt două subiecte, două audieri care la fel sînt amînate pe săptămîna viitoare ce țin de situația din domeniul financiar-bancar și cea din domeniul... din sectorul energetic.

Mai există o chestiune tehnică și aici mă refer în mod special la solicitarea domnului Deliu ce ține de raportul din partea Președintelui Parlamentului privind deplasarea sa la Bruxelles. Dacă vreți s-o facem astăzi sau vreți s-o lăsăm pe săptămîna viitoare, ca să nu mai ținem deputații? (*Rumoare în sală.*)

Săptămîna viitoare se pune atunci... (*Rumoare în sală.*) Nu, mîine dimineață nu, dar pe săptămîna viitoare, data de 26. (*Rumoare în sală.*)

Eu sînt gata să vă dau raportul astăzi, dacă... (*Rumoare în sală.*) E prea tîrziu. Bine, atunci săptămîna viitoare, pe data de 26 noiembrie, începem cu acel raport.

Da. Vă mulțumesc frumos.

Și în continuare, încă o chestiune tehnică. Înainte de a încheia ședința de astăzi, îl invităm la tribuna principală pe domnul Tudor Deliu cu o declarație la sfîrșit de ședință.

Domnul Tudor Deliu:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Onorată asistență,

Statul de drept constituie un principiu fundamental și o valoare supremă a Republicii Moldova. Acest principiu este consfințit și garantat de articolul 1 din Constituția Republicii Moldova. Trebuie reținut faptul că statul de drept este un proces complex care îmbină eforturile comune ale tuturor, ale ramurilor puterii în stat, ale autorităților publice, ale organelor de drept și ale fiecărui cetățean în parte.

Noțiunea de „stat captiv” își are sorginea în Republica Moldova odată cu apariția și dezvoltarea fenomenului oligarhico-corupt și deja a devenit faimos și peste hotarele plaiului mioritic. Această faimă are un caracter malefic datorită scandalurilor de corupție și a organelor de stat controlate politic.

Datorită subordonării politice a organelor de ocrotire a normelor de drept, abuzurile în efectuarea justiției au avut loc și continuă și în prezent.

O dimensiune total distinctă și o altitudine amenințător de ilicită a fenomenului de control politic al justiției a fost atins în acel moment când justiția moldavă a început a fi utilizată pentru lichidarea oponenților politici.

Tonalitatea acestui fenomen de control politic total al sectorului justiției a atins un nou apogeu concomitent cu abuzurile juridice procedurale comise la ridicarea imunității deputatului Vlad Filat.

Acestea nu s-au limitat la cele menționate și au continuat la nivel de CNA și Procuratură Generală, prin interzicerea accesului deputaților din Frațiunea parlamentară a Partidului Liberal Democrat din Moldova în incinta instituției publice Curtea de Apel Chișinău la data de 18 noiembrie 2015, precum și în instituția de stat Penitenciarul nr.13.

Suplimentar la acțiuni ilegale, vom remarca încă una revoltătoare, privarea de dreptul constituțional la libera exprimare a deputatului în exercițiul mandatului Vlad Filat, după ședința de judecată de la Curtea de Apel din Chișinău la data de 18 noiembrie 2015.

Onorat Parlament,

În contextul celor expuse mai sus, voi menționa că accesul deputatului în incinta Curții de Apel Chișinău care este o instituție publică, nu poate fi limitat sau blocat.

Mai mult decât atât, potrivit articolului 21 al Legii despre statutul deputatului în Parlament, deputatul are dreptul de a vizita, prezentând legitimația de deputat, orice organ de stat și obștesc, orice unitate.

În acest context, vom remarca faptul că deputaților Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova nu li s-a permis accesul nici măcar pe holurile Curții de Apel Chișinău, ceea ce este ilicit și inexplicabil.

Forțele speciale care au îngădit ilegal dreptul deputaților de acces într-o instituție publică aparțin Detașamentului cu destinație specială a Departamentului instituțiilor penitenciare „Pantera”.

În acest context, considerăm nu doar ilegală îngrădirea accesului deputaților într-o instituție publică, dar și disproporționată utilizarea forțelor speciale contra deputaților care au venit la Curtea de Apel Chișinău pentru a-l susține moral pe președintele Frațiunii parlamentare, domnul deputat Vladimir Filat.

Vom menționa că anterior deputaților Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova le-a mai fost îngrădit accesul în Penitenciarul nr.13.

Vreau să dau citire articolului 181 alineatul (1) litera d) al Codului de executare care, expres, stabilește că în timpul exercitării funcțiilor de serviciu deputații au dreptul de a vizita instituțiile care asigură deținerea persoanelor fără permisiune specială.

În aceste condiții, nu este nevoie de interpretări și dezbateri pentru a înțelege că procurorii au încălcat flagrant legea când au interzis deputaților accesul într-o instituție de stat.

Totodată, menționăm că persoanele se fac responsabile de violarea drepturilor fundamentale ale domnului Vlad Filat ce fac... se fac vinovate și de încălcarea normelor legale menționate mai sus și sînt pasibile de răspundere legală stabilită de articolul 316 din Codul contravențional, neîndeplinirea cerințelor legitime ale deputatului în Parlament sau împiedicarea desfășurării activității de deputat.

Credem că ar fi în spiritul legii dacă Procuratura Generală se va autosesiza în acest caz de violare a normelor legale menționate mai sus, iar persoanele care au contribuit la încălcarea lor să fie supuse responsabilității juridice potrivit prevederilor legii.

Cu referință la dreptul persoanei la expresie și opinie, la data... de care a fost privat ilicit domnul Vladimir Filat la data de 18 noiembrie 2015. Iluminăm cunoștința procurorilor că, potrivit articolului 32 alineatul (1) al Constituției Republicii Moldova, libertatea opiniei și exprimării, stabilește că: „Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alte mijloace posibile”. Astfel, deducem că celelalte motive inventate de procurori sînt ilicite și neconstituționale.

Remarcăm că la moment domnul Vladimir Filat este deputat în exercițiul mandatului, iar conform alineatului (2) din articolul 9 al Legii privind statutul deputatului în Parlament, deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridică sub nici o formă pentru opiniile politice sau voturile exprimate în exercitarea mandatului.

Potrivit articolului 3 alineatul (1) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Și acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei.

Stimați deputați din toate fracțiunile,

Declarăm că la moment asistăm cu toții la o sfidare flagrantă a legii și autorității deputatului în Parlament. Mîine putem să ne pomenim fiecare din noi în această situație când ni se va închide gura, nu ni se va răspunde la interpelări, ni se va îngrădi dreptul de acces în instituțiile publice.

Rog respectuos să luăm atitudine, altfel ne trezim într-un stat captiv și totalitar.

Mulțumesc. *(Aplauze în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Subiectele au fost epuizate de pe ordinea de zi, celelalte amânate, în baza votului și a discuțiilor în plen.

Declar ședința de astăzi închisă.

Și următoarea ședință – data de 26 noiembrie, joi.

Vă mulțumesc frumos.

Ședința s-a încheiat la ora 17.54.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului.*